

Torsdagen den 17 september

Kl. 12.00–16.54

§ 1 Avsigelser

Andre vice talmannen meddelade
att *Annie Lööf* (C) avsagt sig uppdraget som ledamot i Utrikesnämnden
och

att *Emil Källström* (C) avsagt sig uppdraget som suppleant i
skatteutskottet.

Kammaren biföll dessa avsigelser.

§ 2 Anmälan om ersättare

Andre vice talmannen anmälde att *Anders Lönnberg* (S) skulle
tjänstgöra som ersättare för *Åsa Westlund* (S) under tiden för hennes
ledighet den 1 november 2015–30 april 2016.

§ 3 Anmälan om ersättare för statsråd

Andre vice talmannen anmälde att *Anna Vikström* (S) skulle tjänstgöra
som ersättare för statsrådet *Ibrahim Baylan* (S) under tiden för *Mathias
Tegnér*s (S) ledighet den 1 november 2015–30 april 2016.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp
anmält *Anders W Jonsson* som ledamot i Utrikesnämnden, *Göran Lindell*
som suppleant i skatteutskottet och *Rickard Nordin* som suppleant i miljö-
och jordbruksutskottet, samt att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Marta
Obminska* som suppleant i konstitutionsutskottet.

Andre vice talmannen förklarade valda till

ledamot i Utrikesnämnden
Anders W Jonsson (C)

suppleant i konstitutionsutskottet
Marta Obminska (M)

suppleant i skatteutskottet
Göran Lindell (C)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Rickard Nordin (C)

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2014/15:35 för tisdagen den 15 september i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från socialförsäkringsutskottet.

§ 6 Anmälan om faktapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2014/15:FPM48 Meddelande om en rättvis och effektiv företagsbeskattning i EU KOM(2015) 302 till skatteutskottet

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Propositioner
2014/15:145 och 147 till socialförsäkringsutskottet

EU-dokument
KOM(2015) 450 och KOM(2015) 452 till socialförsäkringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 9 november*.

*Svar på
interpellationer*

§ 8 Svar på interpellation 2014/15:547 om ungdomsgaranti utan effekt

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):
Herr talman! Tina Ghasemi har frågat mig vad som får mig att tro att en ungdomsgaranti som den som fanns på 1990-talet och som sedan tidigare har fått så mycket kritik skulle fungera 25 år senare. Hon har även frågat om jag inte anser det vanskligt att göra förändringar när det gäller socialavgifterna för unga innan regeringen har några konkreta åtgärder som faktiskt kan skapa fler jobb för unga och som ökar incitamenten för företagen att anställa fler.

Låt mig börja med att säga att den höga ungdomsarbetslösheten är en av regeringens högst prioriterade arbetsmarknadspolitiska utmaningar. Unga ska inte vara långtidsarbetslösa. Regeringen är övertygad om att framgång i kampen mot ungdomsarbetslösheten förutsätter bred mobilisering och samverkan mellan bland andra arbetsmarknadens parter, kommuner och landsting, det privata näringslivet och det civila samhällets organisationer.

Sammansättningen av arbetslösa ungdomar ser annorlunda ut i dag än tidigare. Andelen elever som inte är behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan har ökat. Läsåret 2013/14 var det 13,1 procent. Av dem som 2011 påbörjade en gymnasieutbildning fick endast 63 respektive 7 procent en gymnasieexamen eller ett studiebevis inom tre år. Den låga genomströmningen försämrar ungdomars möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden eller gå vidare till fortsatta studier. I syfte att fler ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning har regeringen beslutat om direktiv till utredningen *En attraktiv gymnasieutbildning för alla* (dir. 2015:31).

Jobbgarantin för ungdomar som infördes 2007 av den tidigare regeringen har kantats av stora problem. Ungdomar har fått vänta tre till sex månader på att få ta del av åtgärder från Arbetsförmedlingen, och väl i jobbgarantin har få ungdomar fått insatser som motsvarar hela sitt arbetsutbud.

Regeringen avser att stegvis införa en 90-dagarsgaranti för arbetslösa ungdomar. Denna syftar till att sätta en borte gräns för hur länge en ung person ska kunna vara arbetslös, innan han eller hon erbjuds ett jobb, en insats som leder till ett jobb eller en utbildning. Denna gräns ska successivt kortas till 90 dagar. Garantin kommer att utgöras av befintliga arbetsmarknadspolitiska insatser för arbetslösa ungdomar inklusive de nya insatserna traineejobb och utbildningskontrakt. I december 2014 tillsattes en delegation med uppdrag att verka för att främja statlig och kommunal samverkan och utveckling av nya samverkansformer, Delegationen för unga till arbete. Delegationen ska verka för att arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet får större genomslag på lokal nivå.

Kritiken mot tidigare kommunalt ungdomsprogram och ungdomsgarantin på 1990-talet var bland annat att ungdomarna förlorade kontakten med Arbetsförmedlingen och att det fanns stora regionala skillnader i genomförandet av de två programmen. Den nuvarande 90-dagarsgarantin bygger på samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunsektorn i genomförandet av garantin och att Arbetsförmedlingen följer ungdomarna noga.

Traineejobb införs inom välfärdssektorn och bristyrkesområden som en form av subventionerad anställning. Målgruppen är arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år. Anställningen ska kombineras med en yrkesutbildning inom området för anställningen.

Utbildningskontrakt är en annan viktig del av 90-dagarsgarantin för arbetslösa ungdomar som nu införs. Utbildningskontrakt syftar till att arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år ska studera inom kommunal vuxenutbildning eller på folkhögskola med målsättningen att fullfölja en gymnasieutbildning. Inom ramen för kontraktet ska det vara möjligt att studera på såväl hel- som deltid. Om studierna bedrivs på deltid ska de kombineras med arbete, praktik eller annan insats inom den

arbetsmarknadspolitiska verksamheten. En förutsättning för utbildningskontraktet är lokal samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunen.

När det gäller slopad nedsättning av socialavgifter för unga visar studier från bland annat Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, att nedsättningen generellt har haft små effekter på sysselsättningen i förhållande till dess kostnad. Regeringen anser att resurserna i stället ska riktas till de ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland unga, 20–24 år, utan gymnasieutbildning uppgick 2014 till drygt 40 procent. Dessutom finns en grupp unga som varken arbetar eller studerar och som står helt utanför arbetsmarknaden, i vissa fall sedan flera år. Även i denna grupp finns det unga som är i behov av stöd. För dessa ungdomar är regeringens satsningar i vårpropositionen för 2015 på fler utbildningsplatser inom bland annat kommunal vuxenutbildning, utbildningskontrakt och traineejobb mycket viktiga. Dessutom beslutade regeringen i juni 2015 om direktiv till en samordnare för unga som varken arbetar eller studerar (dir. 2015:70).

Anf. 2 TINA GHASEMI (M):

Herr talman! Jag vill tacka Ylva Johansson för svaret. Dock blir jag bekymrad. Ni vill införa en 90-dagarsgaranti som lösning på hur ni ska få bukt med ungdomsarbetslösheten. Det känns både oansvarigt och idélöst. Ni prövade detta på 90-talet, då under namnet utvecklingsgarantin.

När Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering utvärderade garantin 2002 visade det sig att effekten var noll. Kommuner som inte införde garantin hade till och med lägre arbetslöshet än de som gjorde det. Trots detta är det en av få arbetsmarknadspolitiska åtgärder som regeringen har som lösning för att råda bot på arbetslösheten. Det är faktiskt inte sjyst mot den unga generationen. Ni har som regering en skyldighet att föra en ansvarsfull jobbpolitik.

Jag må vara för recycling, men inte när det kommer till dåliga politiska förslag. Men det handlar inte bara om att ni dammar av gamla och verkningslösa politiska förslag utan också om alla era löftesbrott till väljarna. Inför valet slog Socialdemokraterna fast att 90-dagarsgarantin för unga skulle vara det första regeringsbeslutet som S skulle ta när ni bildade regering. Alltså skulle regeringen fatta beslut om detta för över ett helt år sedan. Men vi vet att det inte har hänt.

Nyligen uppgav du, Ylva Johansson, att 90-dagarsgarantin kan vara på plats först till valet 2018 – ett löftesbrott.

De 30 000 traineetjänster som ni skyltade med före valet har minskat till blygsamma 3 200, alltså 26 800 färre än man lovade. Det är också ett löftesbrott.

I nuläget är frågan om det blir några traineetjänster över huvud taget. Jag tror att vi är många som känner löftessvek efter löftessvek. Saker som ni säger att ni ska göra gör ni inte. Saker som ni säger att ni inte ska göra gör ni.

Ett av de få vallöften som vänsterregeringen faktiskt har infriat är skattechocken i fråga om ungdomsjobb. I vårbudgeten beslutade regeringen att höja arbetsgivaravgifterna för unga, vilket är ett hårt slag mot ungas möjligheter till jobb.

Nya siffror från riksdagens utredningstjänst visar att regeringens politik slår mot ungas möjligheter till jobb runt om i landet. De ökade kostnaderna för höjningen av arbetsgivaravgiften motsvarar 50 000 heltidstjänster. Tusentals jobb riskerar alltså att försvinna till följd av Stefan Löfvens och regeringens politik.

Samtidigt som vi i Nya moderaterna lägger fram förslag för att underlätta för unga att få sitt allra första jobb går regeringen i motsatt riktning och tredubblar arbetsgivaravgifterna för dem. För varje ung anställd innebär det en ökad kostnad på 40 000 kronor om året. Att göra det dyrare att anställa leder inte till att fler får jobb – tvärtom.

Herr talman! Det finns tyvärr endast en enda garanti i regeringens så kallade jobbpolitik, och det är att jobben kommer att bli färre när man gör det dyrare att anställa, halverar RUT-avdraget och minskar ROT-avdraget. Listan kan göras lång.

Jag vill därför fråga arbetsmarknadsminister Ylva Johansson följande: Vad får arbetsmarknadsministern att tro att ungdomsgarantin, som sedan tidigare har fått stor kritik, skulle kunna fungera 25 år senare? Jag undrar också om inte arbetsmarknadsministern anser att det är vanskligt att göra förändringar i socialavgifterna för unga *innan* regeringen har några konkreta åtgärder som faktiskt kan skapa fler jobb för unga och som ökar incitamenten för företagen att anställa fler.

Anf. 3 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Till Ylva Johansson vill jag säga: Jaha, nu börjar vi igen – en ny termin med nya goda ansatser och många idéer. Vi har ännu inte sett regeringens budget, och vi har hört en del nyheter. Det ska bli spännande att se, till exempel när det gäller 90-dagarsgarantin, hur mycket pengar man avsätter till detta. Ansatsen är nämligen väldigt stark, och man tror att man ska få många människor i jobb eller utbildning.

Det är klart att detta är en av våra största utmaningar. Jag håller med om det arbetsmarknadsministern sa i sitt svar om att ingen ungdom ska vara långtidsarbetslös. Det är vi helt överens om. Det är verktygen vi kanske inte är helt överens om. Det sägs att ungdomsgarantin kommer att kosta 5–6 miljarder. Då undrar jag hur mycket det blir per ungdom. Hur mycket kommer varje jobb eller utbildningsplats att kosta?

Jag undrar också vilka det är som kommer att komma i fråga för den här typen av åtgärder. Ska man tvinga in ungdomar i detta – att komma in i den kommunala sektorn och till exempel jobba inom äldreomsorgen – eller ska de aktivt ha sökt jobb för att komma i fråga? Finns det några som helst krav, eller kommer det att gälla alla?

Jag läste i Göteborgs-Posten i går om ett företag som erbjöd 100 nya jobb men inte fick en enda sökande. De gick till Arbetsförmedlingen i juni månad, och de har ännu inte fått några sökande. Då blir man ju alldeles förfärad, eftersom det finns en så stor ungdomsarbetslöshet. Det handlar kanske om 140 000 ungdomar. Företaget kräver ingen utbildning och ingen erfarenhet, utan de sökande får utbildning på jobbet. De kommer att få en kollektivavtalsenlig lön. Då undrar man ju vad felet är. Varför söks inga jobb?

Vi har väl inte svaret här i dag, men jag reagerade på det Arbetsförmedlingens tjänsteman sa. Reglerna säger att arbetslösa som får a-kassa är skyldiga att söka jobb aktivt och att Arbetsförmedlingen är

skyldig att informera kassan om så inte sker. Nu kanske inte alla dessa ungdomar har a-kassa, men ändå. Måste man inte söka vissa jobb?

Det är naturligtvis livsnödvändigt att Arbetsförmedlingen ska förmedla alla lediga jobb som finns till de ungdomar som står utan jobb. Vi kan ju inte göra så att vi i stället ska ha in dem i den typen av åtgärder som ungdomsgarantin kommer att ge, alltså traineeplatser i offentlig sektor och inom det kommunala. Det kan säkert vara gott och väl, men det kan inte vara en åtgärd där de som redan går på knäna inom äldreomsorgen och annat ska klara av att lösa ungdomsarbetslösheten.

Vad gör alltså ministern för att se till att Arbetsförmedlingen faktiskt förmedlar alla jobb och får in unga på de jobb som finns? Det gäller särskilt jobb som inte kräver någon utbildning. Det är en fråga. Jag vill också fråga vilka som kommer att komma i åtnjutande av den här garantin. Gäller det alla, eller kommer det att gälla vissa? Vad kommer det att kosta?

Anf. 4 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror att vi ska påminna oss om vilket resultat den politik Tina Ghasemi och Katarina Brännström nu lovordar faktiskt fick.

Under de åtta åren blev resultatet att skolresultaten sjönk som en sten. Allt fler ungdomar lämnar skolan utan tillräckliga kunskaper för att söka in på gymnasieskolan, och det är allt fler ungdomar som lämnar utan att ha fullständig gymnasieexamen. Ungdomsarbetslösheten är så hög att Sverige får EU-stöd. Andra länder i EU betalar alltså till oss för att vi har så hög ungdomsarbetslöshet och för att den gamla regeringen inte klarade av att lösa detta. Arbetslösheten bland de ungdomar som saknar gymnasiekompetens är 40 procent.

Det blev resultatet av den politik man nu lovordar som så otroligt framgångsrik, med sänkta arbetsgivaravgifter och en stelbent hantering av Arbetsförmedlingen. Jag tycker att det är lite tråkigt att man hamnar i en moderat retorik i stället för att faktiskt bry sig om de problem vi har att lösa. De är nämligen stora.

Jag ska svara på de frågor som ställts. Vad är det som skiljer – jag tolkar frågan så – den 90-dagarsgaranti regeringen nu inför med den som gällde på 90-talet? Ja, vi har lärt av de misstag som faktiskt gjordes då. Då förde man över ansvaret på kommunerna och hade inte koll på varje individ. Nu gör vi inte på det sättet, utan ansvaret är kvar hos staten. Det är staten som har ansvaret, men vi inbjuder kommunerna till samarbete. Det är ett samarbete som nu grundläggs ute i 286 av Sveriges 290 kommuner, och det går väldigt bra både i arbetet med att söka upp varenda ung människa som inte arbetar eller studerar och i arbetet med att bygga hållbara strukturer mellan kommunen och Arbetsförmedlingen så att man kan samarbeta runt unga som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Är det vanskligt att ta bort en åtgärd som av den samlade expertisen och erfarenheten bedöms som dyr och ineffektiv? Det gäller alltså den sänkta arbetsgivaravgiften för ungdomar. Nej, det är inte vanskligt, särskilt inte i en uppåtgående konjunktur när vi har ökad efterfrågan på ungdomar på arbetsmarknaden.

Katarina Brännström undrar lite upprört om vi ska tvinga ungdomar att arbeta. Ja. Ungdomar ska arbeta eller studera, och gör de inte det ska de i alla fall inte ha något stöd från Arbetsförmedlingen. Det är det krav vi ställer: Alla människor som kan arbeta ska arbeta, eller studera för att

skaffa sig de kunskaper de behöver för att kunna arbeta. Det är den politik den här regeringen står för.

Vi tänker inte lämna ungdomar i passivitet, som den gamla regeringen gjorde. Den hade ett aktivitetsförbud för ungdomar när de skrev in sig på Arbetsförmedlingen; det skulle dröja tillräckligt lång tid innan någonting hände. Nej, det har vi inte råd med. Ungdomar ska arbeta eller studera, och det kommer den här regeringen att se till att vi lyckas med.

Anf. 5 TINA GHASEMI (M):

Herr talman! Jag förstår faktiskt inte alls er logik, Ylva Johansson. Ert svar på den höga ungdomsarbetslösheten är alltså att ni ska höja skatten på jobben och höja skatten för företag att anställa. Ni ska också återanvända gamla förslag som redan har dömts ut. Är det era två konkreta förslag, att höja skatten på jobben och återanvända förslag som redan har dömts ut?

Till och med myndigheterna är ju kritiska. Under sommaren har vi kunnat läsa om svidande kritik från Arbetsförmedlingens generaldirektör. Han är på flera punkter kritisk till regeringens skattehöjningar, som han anser skadar arbetsmarknaden. Det gäller arbetsgivaravgiften för ungdomar, halveringen av RUT-avdraget och ett minskat ROT-avdrag. Arbetsförmedlingen vittnar för övrigt om att det kommer att ta lång tid innan traineejobben kommer i gång, vilket ytterst drabbar alla unga och de långtidsarbetslösa.

Regeringens politik skapar faktiskt oro på arbetsmarknaden. Höjda arbetsgivaravgifter oroar till exempel Svensk Handels utredningsinstitut, och man varnar för betydande negativa sysselsättningseffekter för unga. I detaljhandeln, samt i hotell- och restaurangnäringar med små marginaler, sker nu uppsägningar.

Var är er jobbpolitik, Ylva Johansson? Svaret kan inte vara att vi ska höja skatten på jobb och höja skatten för företag att anställa, samt återanvända gamla förslag som vi förkastade redan på 1990-talet.

Anf. 6 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Vi har ännu inte sett resultatet av den rödgröna regeringens politik, då man under det här året har styrt med Alliansens budget; så är det faktiskt. Då kan vi glädjande konstatera att arbetslösheten sakta har sjunkit. Det går alltså ganska bra med Alliansens politik, så jag tycker inte att arbetsmarknadsministern ska döma ut den helt och hållet.

Ungdomsarbetslösheten har varit väldigt hög i flera årtionden. Detta är inget nytt. För regeringen Persson var det ett stort misslyckande.

Vi gjorde det billigare att anställa ungdomar. Ni gör det dyrare. Det är väldigt svårt att se hur det ska kunna bli fler jobb, riktiga jobb. Det är möjligt att man ska kunna komma i åtgärder. Vi får väl se om ni kan klara av det. Men det blir statligt betalda jobb i kommunal sektor i stället för riktiga jobb. Så tillåt mig att tvivla en del på resultatet.

Det är bra att arbetsmarknadsministern säger att man inte kommer att få något stöd om man inte gör som det är sagt och att det ska finnas ett visst tvång i det här. Men jag fick inte svar på vad det här kommer att kosta, Ylva Johansson, och hur många platser det blir nästa år. Det vore ju rätt intressant att få veta vad det är vi talar om i verkligheten när det gäller ungdomsgarantin, inte bara fagra ord utan vad resultatet faktiskt ska bli.

Anf. 7 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Det är lärorikt att lyssna på Tina Ghasemi. Det är framför allt två lärdomar som man kan dra. Den ena är att det inte är ett gott råd att skriva replikerna i en debatt före debatten, för då blir det lite knepigt för den som lyssnar att förstå logiken i det Tina försöker säga. Arbetsmarknadsministern svarade ju på frågan vad som är skillnaden på den tidigare garantin och den nuvarande garantin. Då kommer Tina upp här, håller ett färdigskrivet inlägg och låtsas som att hon inte har hört vad arbetsmarknadsministern sagt. Det är ingen bra debatteknik; det kan man lära sig.

Det andra som man kan lära sig av Tina Ghasemis interpellationsdebatt här i dag, herr talman, är om faran i att bygga sin argumentation på illa underbyggda stopprepliker från mindre begåvade talskrivare på det moderata partikansliet. Vad är det som får mig att tro att ungdomsgarantin, som fanns på 90-talet och som fått så mycket kritik, skulle fungera i dag? Detta är en klassisk usel stoppreplik som någon tjänsteman på partikansliet har skrivit. Och det må väl vara hänt att den kan användas i stridens hetta vid något tillfälle, men att föra en debatt på en så illa underbyggd argumentation faller platt till marken.

När det gäller de andra frågorna om socialavgifterna för unga har arbetsmarknadsministern beskrivit hur den arbetsmarknadspolitiska åtgärden som man har satsat långt över 100 miljarder på inte har fungerat och hur samtliga forskare och olika organ som har tittat på den har dömt ut den som, precis som arbetsmarknadsministern säger, ineffektiv och dyr. Det vill säga: Det blev inga fler jobb för unga, men den kostade en massa pengar som vi kunde ha använt till någonting annat i stället.

Handels gjorde en koll på sina två största avtalsområden och gjorde en rapport om det. De konstaterade att när reformen om sänkt arbetsgivaravgift för unga hade varit i kraft i ett antal år var det färre unga anställda på Handels två största avtalsområden, och det är avtalsområden som anställer många unga. Det finns alltså inga belägg för att den reformen på något sätt fungerade för det som den syftade till. Den syftade till att minska ungdomsarbetslösheten, men det misslyckades. Det är väldigt viktigt att komma ihåg.

Vad som är spännande nu är naturligtvis att följa det som kommer att hända framöver, och det ska man naturligtvis göra i en seriös debatt, gå vidare och se vilka reformer det är som fungerar. Vi socialdemokrater och arbetsmarknadsministern är naturligtvis intresserade av en sådan seriös debatt.

Vi hade i arbetsmarknadsutskottet i dag besök av Riksrevisionen. De har initierat ett nytt arbetssätt, att mer proaktivt följa upp om regeringens budgetförslag kan leda till den måluppfyllelse som är tänkt. Om man tar den debatten på allvar, herr talman, tycker jag att den kan vara väldigt spännande och intressant att följa. Där känner jag ett mycket gott självförtroende. Man har identifierat problemet med ungdomsarbetslösheten som att det är utbildning som saknas, att den stora gruppen arbetslösa är de som inte har gymnasiekompetens. När vi nu sätter in åtgärder för att rätta till det som är problemet känner jag mig väldigt tillfreds med att ta den debatten och se på uppföljningen på ett seriöst sätt i framtiden.

Anf. 8 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag hade egentligen bara tänkt lyssna på den här debatten. Men jag blev förvånad när jag hörde den och vill understryka det som Patrik Björck säger.

Vi pratar en hel del om läsa-skriva-garantin. Och det är viktigt att läsa svaret från arbetsmarknadsministern. När arbetsmarknadsministern svarar på Tina Ghasemis fråga, både skriftligt och muntligt, tycker jag att det blir konstigt när Tina Ghasemi fortsätter att upprepa att det är samma sak regeringen genomför nu som den tidigare regeringen gjorde.

När det gäller detta med samverkan med kommunerna och traineejobb står det i svaret om bristyrken inom den privata sektorn. Det tycker jag att Katarina Brännström borde läsa.

Det är dyrt att ge företag bidrag på det här sättet om det inte garanterar nya jobb. Den sänkta arbetsgivaravgiften för att anställa unga har ju gått till företag som redan haft unga anställda. Det har alltså inte skapat nya jobb. Däremot har det subventionerat redan befintliga arbeten.

Jag måste ställa en fråga till Tina Ghasemi, eftersom hon nämner att man per automatik skulle säga upp de unga när man inte längre får ekonomiskt stöd för dem. Innebär det att de företagare som haft anställda som har fyllt år – för de flesta unga tenderar att fylla år och därmed passera gränsen för när företagen får de sänkta arbetsgivaravgifterna – har sagt upp alla som blivit 26 och 27 år? Vad har hänt i företaget? Eller är det en genomtänkt idé att man inte ska ha kvar unga, att de bara ska få vara där en kort tid medan man har bidrag för dem och sedan ska man inte ha dem kvar?

Om Tina Ghasemi nu hävdar att hon har fakta på bordet, vilket jag inte tycker att hon har, borde hon kunna redovisa hur många av de unga som har blivit uppsagda när de fyllt år och arbetsgivaren därmed inte längre fått de här bidragen.

Anf. 9 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Tina Ghasemi har uppfattat att politiken har bytt riktning, och det är helt riktigt. Nu är det slut med ineffektiva skattesänkningar som lösningen på alla problem. Det var en politik som inte löste jobbfrågan utan tvärtom lämnade oss med en oerhört hög och svår arbetslöshet. Det är en politik som har lett till att Sverige har stora underskott. Det är en politik som har lett till att arbetsgivarna har svårt att rekrytera personal nu när det går bra och man skulle vilja expandera.

Det är rätt uppfattat, Tina Ghasemi, att det är en ny inriktning i politiken. Nu ska vi lösa ungdomsarbetslösheten på riktigt. Och det som ska döma mig och regeringen är verkligheten. Vi ska inte vara styrda av ideologiska dogmer. Vi ska vara styrda av pragmatism. Det som fungerar ska vi fortsätta med. Det som inte fungerar ska vi sluta med.

Det som inte har fungerat är den sänkta arbetsgivaravgiften för ungdomar. Den var oerhört dyr. Precis som Patrik Björck sa har man satsat drygt 100 miljarder på en politik som har haft föga effekt på ungdomsarbetslösheten. Den tar vi bort.

I stället satsar vi på det som nu efterfrågas, att ungdomar ska få rätt kompetens för de jobb som finns. De som inte har gymnasiekompetens ska få stöd att kunna få det. För att lösa detta kommer det att kräva samverkan med såväl arbetsgivare som kommuner och arbetsförmedling. De

ungdomar som inte har rätt kompetens för de yrken där de lediga jobben finns får en kombination av anställning och yrkesutbildning till de yrken där vi i dag har en allvarlig brist. Ett sådant yrke är undersköterska. Det riskerar att leda till att vi inte klarar att upprätthålla en tillräcklig kvalitet i välfärden och i äldreomsorgen om vi inte gör stora satsningar på att utbilda fler undersköterskor.

Katarina Brännström frågar: Vad ska resultatet bli? Resultatet ska bli att vi löser ungdomsarbetslösheten på riktigt. Ingen ung människa ska gå arbetslös mer än max 90 dagar. Det är det resultatet jag ska mätas emot.

Vi kommer att vidta de åtgärder som krävs för att vi ska klara det. Vi börjar med utbildningskontrakt och traineejobb, men det finns mycket mer i verktygslådan. Framför allt handlar det om att möta varje individ individuellt. Behöver vi göra justeringar så gör vi det. Vi ska se till att resultatet inte blir något att skämmas för när vi möter väljarna 2018.

Låt oss jämföra med den gamla regeringen. Den utlovade oerhört stora effekter av yrkesintroduktionsanställningarna. Det är en bra metod som vi ska fortsätta med och en anställningsform som har potential och kan växa. Men man måste se verkligheten. Det gick inte alls så fort som den gamla regeringen trodde. Då gäller det att vara pragmatisk och få saker och ting att fungera på riktigt.

Herr talman! Regeringen var bunden av en borgerlig budget fram till i våras när vi kunde lägga vår vårandringsbudget. Men en sak vill jag ha sagt: Regeringen har ingen gång under det gångna året bedrivit borgerlig politik.

Det första som hände när jag tillträdde som arbetsmarknadsminister var att vi ändrade styrningen av Arbetsförmedlingen. Nu är det tillåtet att jobba flexibelt, att inte vara hårt styrd av tidsgränser, att möta individerna individuellt, att göra insatser från första dagen och att samarbeta med andra. Det ger effekt på arbetslösheten.

Anf. 10 TINA GHASEMI (M):

Herr talman! Först vill jag bemöta Patrik Björcks klassiska manliga härskarteknik. Jag skriver alla mina uttalanden och tal själv och har ingen politisk sekreterare som gör det åt mig. Men vill man inte diskutera sakpolitik är det lätt att ta till härskarteknik. Det kvarstår väl bara för Patrik Björck att kritisera att jag är kvinna.

Ylva Johansson nämner arbetsgivaravgifterna. De ökade kostnaderna för höjningen av arbetsgivaravgifterna motsvarar 50 000 heltidstjänster. Det är alltså tusentals jobb som riskerar att försvinna till följd av er politik. Det är lite magstarkt att bara vifta bort det som en åtgärd som inte fungerar.

Regeringens lösningar på dagens och framtidens utmaningar präglas av en stor dos nostalgi. Till exempel gör regeringens eget expertorgan, Finanspolitiska rådet, bedömningen att regeringens politik leder till ca 37 000 färre jobb än vad som annars hade skapats. När ni gör det dyrare att anställa blir det färre jobb, inte fler. Det vet regeringen. Varför skulle man annars kompensera kommunerna för de höjda arbetsgivaravgifterna?

Ylva Johansson säger att ingen ung ska gå arbetslös. Det är jättebra. Men det är många fagra ord och inte så mycket konkret. När kommer ni att genomföra det ni har lovat?

Vi kommer att följa upp detta noga eftersom det är en mycket viktig fråga, inte minst för den unga generationen.

Anf. 11 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Nu får väl ändå Tina Ghasemi lyssna. Det var det att hon skrev replikerna själv som var problemet. Det var det jag påpekade. Problemet var att hon skrev dem före debatten och därför inte kunde ta in arbetsmarknadsministerns svar i den fortsatta debatten. Då blev debatten lite haltande. Att hon skriver dem själv är jag helt övertygad om. Problemet är att hon skriver dem före debatten, och då blir debatten lite märklig att lyssna på.

Jag sa inte att det var en talskrivare som hade skrivit hennes inlägg. Jag sa att det är en fara att bygga sin argumentation på illa underbyggda så kallade stopprepliker från mindre begåvade talskrivare på det moderata partikansliet. Det var exakt så jag uttryckte mig.

Så till sakfrågan. Vi har gått igenom det att socialavgifterna för unga inte har fungerat. Jobbgarantin för ungdomar som Tina Ghasemis moderata regering genomförde en gång i tiden, vad ledde den till? Det kan vara lite intressant att ha som perspektiv. Det enda den ledde till var att man stängde ute ungdomar från det som forskningen säger är det viktigaste: tidiga insatser. Man satte in en stor käpp i maskineriet och förstörde många ungdomars möjlighet att bryta arbetslösheten genom att stänga ute dem från insatser. Det var vad den borgerliga garantin egentligen stod för.

Anf. 12 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag fick inget riktigt svar av Tina, men det kanske berodde på att hon hade lite kortare talartid och behövde svara arbetsmarknadsministern.

Men det svar hon ändå gav tolkar jag som att hon ger mig rätt. Dessa arbetsgivare är bara intresserade av billig arbetskraft, och de unga får sluta när arbetsgivarna inte längre får bidrag. Jag kan inte tolka det på något annat sätt. Dessa jobb skulle försvinna per automatik när de unga fyllde ett visst antal år om man inte tog in någon ny som var under åldersgränsen.

Det är orimligt att bygga ett samhälle på att sortera ut människor utifrån ålder. Det är åldersdiskriminering. Det är också viktigt att säkerställa att ungdomar får vara kvar på sin arbetsplats trots att de fyllt ett visst antal år. Den sänkta arbetsgivaravgiften var ju begränsad till en viss ålder.

Många av de arbetsgivare som Tina Ghasemi nämner har som system att ha bara unga arbetstagare. Då subventionerar man bara en bransch som inte har för avsikt att anställa över denna åldersgräns.

Frågan är: Är äldreomsorg samma sak som hotellverksamhet? Nej, jag tycker inte det.

Anf. 13 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Tina Ghasemi väljer att referera till Finanspolitiska rådet men gör det lite ohederligt. Hon tar upp enbart den del där Finanspolitiska rådet beräknar vad regeringens finansiering av politiken kommer att få för effekt, inte där man tittar på effekten av regeringens satsningar.

Finanspolitiska rådet är dessutom en av de instanser som starkt stöder att sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar är en mycket ineffektiv och dyr åtgärd.

Herr talman! Man kan föra teoretiska resonemang. Det gjorde den gamla regeringen. Man sa: Om vi försämrar a-kassan tillräckligt mycket

löser vi arbetslösheten. Om vi hotar folk med fas 3 löser vi arbetslösheten. Om vi sänker arbetsgivaravgiften för ungdomar löser vi arbetslösheten.

Problemet var att det inte funkade i verkligheten.

Låt oss komma ihåg när vi ska utvärdera olika regeringars politik vilka det var som skapade situationen med rekordhög ungdomsarbetslöshet, som sa att satsningar på utbildning och riktiga jobb inte skulle fungera och som sa att sänkt arbetsgivaravgift var enda vägen.

Väljarna kan välja en regering som gör fantastiska prognoser men som misslyckas med verkligheten eller en regering som tar problemen på allvar och som kommer att kunna visa resultat. Jag räds inte att möta väljarna 2018 när det gäller ungdomsarbetslösheten.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:752 om överenskommelse om minimimått på havskräfta

Anf. 14 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Lars Tysklind har frågat mig vilka argument jag har haft för att göra en överenskommelse som, enligt honom, vår egen fiskarkår är hundraprocentigt emot, som kommer att undergräva dess ekonomi på ett drastiskt sätt och som innefattar att beståndet av havskräfta kommer att pressas nedåt.

Enligt den gemensamma fiskeripolitiken ska en skyldighet att landa samtliga fångster i Västerhavet införas gradvis från och med 2016. Fisket efter havskräfta omfattas av landningsskyldigheten från den 1 januari 2016. Det innebär att all fångst av havskräfta ska landas oavsett storlek. För närvarande kastas närapå hälften av fångsterna av havskräfta tillbaka i havet i Skagerrak och Kattegatt. Det beror på att dessa fångster är under minsta tillåtna landningsstorlek på 13 centimeter.

Med landningsskyldigheten ska minsta landningsstorlek ersättas av en minsta referensstorlek. Syftet med denna minsta referensstorlek ska vara att skydda unga exemplar av havskräfta. Minsta referensstorlek får fastställas av Europeiska kommissionen tillsammans med andra närmare bestämmelser om landningsskyldigheten. Det ska baseras på en gemensam rekommendation från berörda medlemsstater.

Det är alltså inte Sverige som ensidigt kan avgöra den nya referensstorleken. Regeringens utgångspunkt har varit att behålla det nuvarande måttet på 13 centimeter för att, som interpellanten säger, undvika en risk för negativ påverkan på beståndet och för att säkerställa prisbilden och lönsamheten för de svenska kräftfiskarna.

Från flera andra håll framfördes att referensstorleken skulle vara 8,5 centimeter, vilket är samma som i Nordsjön. Det var något som den svenska regeringen inte kunde acceptera. Tyvärr lyckades vi inte behålla det nuvarande måttet, utan det slutliga förhandlingsresultatet innebär ett referensmått på 10,5 centimeter.

Landningsskyldigheten innebär en stor utmaning för såväl fisket som förvaltningen. Det är en stor förändring från det system vi har i dag. Regeringen arbetar tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten och

Sveriges lantbruksuniversitet i dessa frågor. Vi kommer naturligtvis att noggrant följa upp effekterna av landningsskyldigheten. Jag delar Lars Tysklinds oro för att detta annars kan få oönskade effekter för det svenska fisket, bland annat efter havskräfta.

Regeringen har även tillsammans med övriga medlemsstater lämnat ett förslag till kommissionen om ett undantag för hög överlevnad för havskräfta. Det är något som efterfrågats av det svenska fisket. Som vetenskaplig grund för detta refererar regeringen till en färsk studie från Sveriges lantbruksuniversitet.

Studien indikerar att överlevnaden i trålfisket kan vara så hög som 60–75 procent. Detta är dock högre än de siffror som Internationella havsforskningsrådet tidigare har tagit fram. Det svenska förslaget om ett undantag för överlevnad har nu granskats av kommissionens tekniska och vetenskapliga kommitté. Om kommissionen finner att ett undantag är befogat kommer fiskare att kunna återutsätta havskräfta oavsett storlek.

Med ett undantag som ger oss en möjlighet att återutsätta havskräfta som överlever finns möjligheter för det svenska yrkesfisket att fortsätta att profilera sig med högkvalitativa produkter och ett skonsamt fiske. Jag vill dock betona att det är kommissionen som gör den slutliga bedömningen av om det finns tillräckligt god vetenskaplig grund för ett sådant undantag.

Jag tror att det finns en stor samsyn i Sverige om dessa frågor och att ett undantag för hög överlevnad vore positivt. Men jag kan försäkra Lars Tysklind att vi kommer att vidta alla nödvändiga åtgärder för en fortsatt hållbar förvaltning av fisket efter havskräfta när landningsskyldigheten införs. Fisket kommer fortsatt också att begränsas av kvoter, som ska säkerställa att vi uppfyller målen om maximalt hållbart uttag. Regeringens utgångspunkt är att verka för ett hållbart fiske och för levande kustsamhällen.

Anf. 15 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Det känns väldigt tillfredsställande att få inleda det nya riksdagsåret – för egen del i talarstolen – med att diskutera fiskefrågor. Det har sin naturliga förklaring, då jag har mitt ursprung på Bohuskusten.

Jag tackar ministern för svaret. Jag tror att vi i grunden egentligen inte har så stora åsiktsskillnader, utan det är mer en procedurfråga varför saker och ting blir som de blir.

Mycket handlar om den gemensamma fiskeripolitiken, landningsskyldigheten och vilken selektivitet vi kan ha i vårt fiske. Där har Sverige och svenska fiskare visat att man kan komma ganska långt. Det handlar även om den vitala frågan om landningsskyldigheten eller utkastförbudet, vad man nu vill kalla det.

Ministern tar på ett förtjänstfullt sätt upp att Sverige driver att man ska kunna släppa tillbaka den fångst som de facto överlever. Både selektivitet och överlevnad är naturligtvis viktiga punkter i sammanhanget när det gäller havskräftan.

Men jag är inte helt övertygad om att Sverige inte skulle ha kunnat driva den här frågan hårdare så att vi inte hade behövt sänka minimimåttet. Oberoende av om vi kallar det minimimått eller referensvärde har jag uppfattat att förslaget och rekommendationerna kommer från regionala samarbetsorgan. Här handlar det om Scheveningengruppen. I en sådan grupp rör det sig mycket om konsensusbeslut, och ministern får kanske utveckla ytterligare om Sverige hade kunnat agera på ett annat sätt.

Det som händer när man nu sänker längden är att man går längre ned i värdekedjan och får ut mindre avkastning och lönsamhet och utnyttjar de biologiska systemen hårdare utan att egentligen få betalt för det. Det är grundfrågan – att man belastar. För att få ett långsiktigt hållbart fiske ska man naturligtvis belasta systemet så att man tar ut de största mervärdena av det man gör.

Vi återkommer i en senare debatt till levande kust och skärgård. Om vi refererar till Bohuskusten igen är fiske efter kräftor och räkor och skaldjur över huvud taget en av grundpelarna för en levande kust och skärgård. Man sysslar med många andra saker också i Bohuslän, men allting hänger ihop.

När det gäller själva processen och om vi verkligen inte hade kunnat driva frågan hårdare tror jag att vi hade kunnat göra det.

Anf. 16 JAN-OLOF LARSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Lars Tysklind och ministern för att de lyfter upp fiskefrågorna och kräftfrågan, som är viktiga för västkusten och dess framtid.

Svenskt fiske har under många år bedrivit ett mycket selektivt fiske och satsat på kvalitet i stället för kvantitet, till skillnad mot bland andra vårt grannland Danmark, som alltid haft ett fiske för att få råvaror till industrin.

Det svenska kräftfisket innebär en större selektivitet, och en stor del av kräftorna med undermålig storlek tas aldrig upp. På den del som ändå fångas blir belastningen mycket mindre. Färre kräftor kläms ihjäl och kan då sättas tillbaka.

I det svenska selektiva kräftfisket, där vi haft ett minimimått på 13 centimeter, har kräftor med undermålig storlek satts tillbaka. Av dessa klarar sig mer än 75 procent, vilket är fantastiskt.

Jag besökte häromveckan det trålbinderi som utvecklar trålarna. De har fortsatt att utveckla kräfttrålarna, vilket har fått till följd att det fångas ännu färre småkräftor. De passerar igenom trålen, och nu klarar sig upp till 90 procent av de kräftor som återsätts. Det är makalöst bra.

Det svenska fisket har ständigt arbetat med att förbättra selektiviteten i fisket, till skillnad från vissa andra länder, detta för att värna bra bestånd så att kommande generationer ska kunna få sin utkomst av fisket.

De danska fiskarna ville ha 8,5 centimeter, som man fiskar med i Nordsjön. De begärde detta i överläggningar med Sverige och drev det stenhårt. Hade de fått igenom det hade det varit en total katastrof. Nu hamnade det på 10,5 centimeter, vilket är långt ifrån bra. Det är knappt att kräftorna har uppnått könsmognad. Allt detta gjorde de för att de ska kunna bedriva ett storskaligt industrifiske där de kan få kortsiktiga vinster som hotar bestånden på lång sikt.

Minskningen av måttet på kräfta går kraftigt emot fiskarkåren och forskarna och emot vad Sveriges egen myndighet tycker. De kan ursäktas i det här fallet, för de blev inte ens tillfrågade.

Konsekvensen av överenskommelsen med Danmark blir sänkta priser på kräftan, vilket troligen slår undan benen på många företag. Beslutet kommer också att på sikt pressa bestånden.

Herr talman! Jag vet att ministern har varit och är oerhört engagerad i mjölkkrisen och att det satsas stora summor på att branschen ska kunna överleva och klara sig. Överenskommelsen med Danmark om kräftmåttet kan jämföras med mjölkkrisen. Om ministern i dag hade gått ut och sagt att vi skulle sänka avräkningspriset på mjölk för bönderna från 2:50 till 1:90, då hade nog ministern och mjölkbonden kunnat se sig om efter ett annat jobb. Konsekvensen av sänkningen av måttet på kräfta får troligen samma effekt för fiskaren – dock inte för ministern. Priset kommer att sjunka kraftigt.

Vad ska vi då göra för att återställa ordningen? Vad ska göras för att rätta till det som blev fel? Det är frågan.

Kräfta med det mått som regeringen har kommit överens med Danmark om får i dag inte landas i Sverige – det är kriminellt. Detta har inneburit att vi i Sverige har utvecklat selektiva redskap, salufört färsk kräfta av stor storlek och hög kvalitet. När beslutet nu börjar gälla kommer den mindre kräftan att pressa priset, oavsett vad svenska fiskare gör.

De argument som ministern framför i sitt svar kommer inte att hjälpa den svenska fiskaren. Det behövs fler åtgärder.

Anf. 17 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Regeringen verkar för ett större minimimått. Jag tror att det också är undantag för överlevnad, utifrån samma utgångspunkter som både Lars Tysklind och Jan-Olof Larsson presenterar. Vi anser även att selektivitet fortsatt är en oerhört viktig fråga.

När det gäller procedurfrågan: För en gemensam rekommendation krävs enighet mellan alla berörda medlemsstater. I det här fallet är det sju medlemsstater. Oenighet innebär att någon rekommendation över huvud taget inte kan lämnas till kommissionen, som sedan fattar beslut genom en delegerad akt.

Det är oerhört viktigt i sådana här sammanhang att veta att det är sju som sitter där och måste hitta någon gemensam linje för att över huvud taget kunna ge någon rekommendation. Annars hade det inte varit juridiskt möjligt att få in ett överlevnadsundantag som i det här fallet berör havskräfta. Det är också oerhört viktigt att kommissionen tar ett sådant beslut, för det innebär att de mindre kräftorna inte kommer att frånräknas kvoten utan kan återutsättas. Man kan också till och med bestämma sig för att ta upp bara kräftor som är minst 13 centimeter stora och att resten kastas tillbaka och inte avräknas från kvoten.

Procedurfrågan är jätteviktig. Det är många gånger som jag sitter i förhandlingar med 27 andra stater i EU-sammanhang, och Sverige har *en* röst. Nu handlar det om sex andra stater, och Sverige har *en* röst. Förhandlingarna är mycket tekniska. I det här fallet måste man helt och hållet komma överens.

Anf. 18 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Det kan nog vara rätt att reflektera lite över att det kan bli en mycket teknisk diskussion. Men när vi diskuterar detta ur grundläggande politisk inriktning handlar det om ett långsiktigt hållbart nyttjande av havet, och där tror jag att vi har samma utgångspunkt.

Den utveckling som har skett i Sverige har inneburit utvecklande av selektiva redskap. Under alliansregeringen infördes det ett antal miljoner som stöd för utvecklande av selektiva redskap. Men drivkraften och viljan har funnits i fiskarkåren och branschen. Annars tror jag inte att det hade hänt så mycket.

Det måste finnas tydliga incitament för att driva en sådan process. Vi inför rister och selekterar bort fångst som är mindre värd. I det här fallet tas småkräfta aldrig upp. Det var glädjande siffror som Jan-Olof Larsson nu kunde redovisa, att överlevnaden är än större än vad vi har haft siffror på förut. Det kan vara ett argument som ministern eller den som förhandlar för Sveriges del kan ta med sig i något annat sammanhang.

Den stora drivkraft som innebär att man gör detta är naturligtvis att man är mån om ett långsiktigt hållbart fiske. Man säger ju inte gärna av den gren som man själv sitter på. Men det finns också ekonomiska argument och ekonomiska drivkrafter. Det är väl det man har sett från svenskt fiske. Att ha ett högt minimimått har gjort att man har fått mycket bättre betalt för varje kräfta som man får upp.

Jag förstår hur det är i förhandlingssituationer som Sverige befinner sig i. Ministern beskriver egentligen det som jag kanske sa på ett annat sätt, att det finns något slags konsensustänkande i de regionala grupperna för att kunna lägga fram en rekommendation. Då kan ett land i princip ha vetorätt, och så blir det ingen rekommendation, utan det är någon annan som bestämmer.

Jag vet inte hur jag ska tolka ministern. Ska jag tolka detta så att det handlar om det pris som Sverige får betala för att vi ska kunna släppa tillbaka levande kräftor som ligger under referensmåttet? Ministern har ytterligare möjlighet att yttra sig, så den frågan kanske vi kan få svar på, om detta var argumentet. Frågan handlade ju egentligen om vilket argument som gjorde att Sverige gick med på detta. Det kan vara intressant att höra om argumentet var att vi var tvingade att betala det priset för att kunna få det andra.

Ministern har ytterligare någon möjlighet att yttra sig, så vi kanske kan klargöra den frågan.

Anf. 19 JAN-OLOF LARSSON (S):

Herr talman! Jobbet med selektiviteten undergrävs naturligtvis om man sänker minimimåttet. Om man kallar 10,5 centimeter ”referensstorlek” eller ”minimimått” är oväsentligt. Skulle man inte få något undantag för att återutsätta kräftor som är under 10,5 centimeter – eller 13 centimeter, som vi hade förut – då har vi inte längre något minimimått, utan då tar vi upp allt. Då blir det inte kräftfiske så många år till, och då är den här debatten helt oväsentlig.

Jag känner att ministern egentligen tycker som vi. Det bästa vore om vi kunde ha 13 centimeter som referensmått eller minimimått, men det är troligen inte möjligt.

Det alternativ som regeringen kan besluta om skulle vara ett förbud att ta i land små kräftor. Om vi nu får lov att kasta tillbaka – att sätta ut igen – kan vi införa ett förbud att i Sverige ta i land kräftor under 13 centimeter. Vi kan säga att det ska vara en referensstorlek på 13 centimeter. Det är fullt möjligt att ha den lagstiftningen i Sverige. Vi kan ha egna regler på det här området. Det har vi beträffande hälleflundra, där vi i Sverige inte får lov att ta i land sådant som man får ta i land i Danmark och Norge. Här har vi egna regler, och det kan vi ha också när det gäller kräfta. Vi kan göra detsamma på det området.

Gör vi det tror jag att vi kan se till att hålla priset någorlunda uppe för fiskare. Vi kan också uppmana WWF att göra något klokt – att sätta rödljuset på försäljning av småkräfta. Om WWF går ut och säger ”Köp inte småkräftor som är under 13 centimeter”, då stoppar Konsum, Ica och alla andra affärer omedelbart den försäljningen.

Anf. 20 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Vi har, i och med att vi gick med i EU 1995, en gemensam fiskepolitik. Det kan man i vissa sammanhang prissätta som något negativt. Men jag tror att det mesta är positivt. Vi har en gemensam fiskepolitik för att vi ska kunna få ett långsiktigt hållbart fiske. Vi befinner oss på gemensamma vatten, oavsett om vi är med i EU eller inte. I det här fallet finns det en sammanvägd bedömning. Om kommissionen tar ställning för ett undantag kommer det fortsatt att finnas möjlighet att specialisera sig på storkräfta utan att kvoten på något sätt försämras i och med att man inte behöver landa de mindre. Det är också ett incitament för högre pris på större kräftor.

Det finns andra saker här också. Det finns ett förslag om undantag som gynnar fiske med den svenska risten bland annat. Det är, kan man säga, en sammanvägd bedömning. Det bästa hade varit att vi hade kunnat behålla 13 centimeter som minsta storlek, men Sverige är ensamt ibland. Jag har ibland varit ensam mot 27 länder till och med. Så kan det vara.

Anf. 21 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Vi kanske inte kommer så mycket längre i den här diskussionen. Jag tycker att jag har fått frågan klarlagd, och jag fick även svar på den sista frågan om att det här var det pris som Sverige fick betala.

När det gäller konsekvensen av om vi inte skulle få igenom det här undantaget är det så, precis som Jan-Olof Larsson och även ministern lyfter fram, att om det här är dåligt skulle det göra det ännu sämre. Jag hoppas verkligen att Sverige och ministern kan driva den frågan. Det är ju inte ens vetenskapligt att ta död på fångst som kan bli av betydligt större värde om den får stanna i havet och fångas vid ett senare tillfälle. Det handlar om ett långsiktigt hållbart fiske som Sverige ska fortsätta att stå upp för.

Jag tycker att vi har skäl att nämna i varje debatt att vi har en fiskarkår i Sverige som de facto också jobbar hårt utifrån sin ställning för att få till detta långsiktigt hållbara fiske.

Anf. 22 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det är viktigt att vi får igenom det här undantaget. Vi ska också komma ihåg att bakom rekommendationen till kommissionen står

nu sju länder. Det finns starka länder bland dem. Tyskland är oerhört starkt i sådana här sammanhang. Vi kommer att fortsätta jobba för det här från Sveriges sida, och jag vet att det kommer att jobbas från andra länder för att vi ska få det här undantaget. Om man kan påvisa ännu högre överlevnad är det ju bra, men vi har kunnat relatera till forskningen som Sveriges lantbruksuniversitet har tagit fram där man pekar på uppemot 75 procents överlevnad. Det är ju starkt, och finns det ytterligare starka siffror kommer vi att nyttja det.

Nästa år tas det första steget mot landningsskyldighet i Västerhavet. Vi kan inte säga exakt hur det fisket kommer att ske, men vi kommer från regeringen att följa de här frågorna noggrant i dialog med våra myndigheter och också i dialog med våra grannländer och givetvis med yrkesfiskarna.

Jag tycker att dagens debatt visar att det finns en stark enighet i Sverige kring de här frågorna. Tack för en bra debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2014/15:753 om levande kust och skärgård

Anf. 23 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Lars Tysklind har frågat mig hur jag och regeringen, bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet, tänker utforma systemet med överlåtbara nyttjanderätter inom det demersala fisket så att vi kan bibehålla en levande kust och skärgård.

År 2009 infördes i svensk lag en möjlighet för Havs- och vattenmyndigheten att bestämma att andelar av den svenska fiskekvoten som fördelas till enskilda yrkesfiskare inom det pelagiska fisket ska vara överlåtbara och gälla under tio år. Myndigheten utnyttjade den möjligheten och införde samma år ett system med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket. Efter lagändringar som trädde i kraft hösten 2014 ska det inte längre bestämmas i lag i vilket fiske överlåtbarhet får införas, utan detta får regeringen bestämma på förordningsnivå.

Regeringen uttalade i den aktuella propositionen att man inte hade för avsikt att utvidga systemet med överlåtbarhet förrän konsekvenserna för såväl fiskerinäringen som miljön har utretts. Någon sådan utredning har ännu inte gjorts. Lars Tysklind går därför händelserna i förväg när han frågar hur ett system med överlåtbara nyttjanderätter ska utformas i det demersala fisket innan det har bestämts om ett sådant system är aktuellt.

Avslutningsvis vill jag säga att jag delar Lars Tysklinds uppfattning att fisket är en viktig näring och att det är viktigt att värna en levande kust och skärgård.

Anf. 24 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag fick frågan tidigare i dag av någon som hade läst interpellationen och svaret varför vi använder ord som ingen begriper. Jag ska ge en liten ordförklaring. Pelagiskt fiske är enkelt sagt det fiske som bedrivs längre upp i vattenskikten. Det handlar om till exempel sill och

makrill. Demersalt fiske är mer bottennära, och det handlar om torsk, räka, kräfta och så vidare. Det är den enkla förklaringen. Man får väl nästan be om ursäkt för att vi inte gör så att även åhörare av diverse slag kan begripa vad vi säger.

Vi pratar om levande kust och skärgård, och den förra debatten som vi hade här om havskräfta är egentligen en deldebatt i detta. Frågorna hör ihop och handlar om hur man utformar systemen. Grundfrågan som det här handlar om är hur regeringen avser att utnyttja den förordningsrätt som man fick i och med ändringarna i fiskelagen som gäller från hösten 2014, jag tror att det var i oktober någon gång.

Det är precis rätt som ministern säger att alliansregeringen i sin proposition sa att man inte skulle gå vidare förrän man hade utrett konsekvenserna av vad som händer. Jag tror nog att vi kan vara sams om att man ska göra det. Sedan är det lite oroväckande att en sådan utredning inte har gjorts. Det kanske är dags att göra en sådan så att vi får ett system som är långsiktigt och så att man kan förändra bilden av det här. Man upplever ju ett hot inom branschen, och den bilden skulle kanske kunna förändras så att man ser möjligheterna och framtiden i detta. Det finns oerhört många duktiga företagare som vill utnyttja de möjligheter som finns.

I grunden kan man säga att ute i fiskarkåren finns ingen jättelängtan efter överlåtbara kvoter, utan det man vill ha är ett fungerande överföringssystem som per definition blir nödvändigt när vi pratar om utkastförbud eller landningsskyldighet som kommer att införas. Det är ju bestämt att det ska införas, och jag tycker att det är bra att man inte kastar ut fångst i havet igen.

Det här handlar om det långsiktiga regelverket och hur regeringen tänker utnyttja rätten som riksdagen har gett att lägga fram förordningar på det här. Alternativet är att man låter myndigheten fortsätta på den väg man är i dag och löser detta lite kortsiktigt utifrån de ramar man har fått inom Havs- och vattenmyndigheten. Men det är viktigt att regeringen på något sätt markerar hur man ställer sig till detta och som sagt utreder konsekvenserna.

Fisket är nämligen så mycket mer för samhällena i fråga, om vi kopplar det till en levande kust och skärgård. Om man bara räknar strikt på värdet av hur många som jobbar inom fisket får man kanske lägre siffror än om man tar med vad det betyder för orterna, inte minst besöksnäringen och turistnäringen. Då är fisket en helt avgörande faktor för en levande kust och skärgård.

Det är egentligen en väldigt stor fråga. Hur regeringen agerar i sammanhanget är alltså viktigt. Men i ministrarnas nästa inlägg får vi väl höra om han har tänkt på något mer.

Anf. 25 JAN-OLOF LARSSON (S):

Herr talman! Debatten om en levande kust och skärgård är viktig, inte minst för oss som bor där året runt. En levande kust förutsätter också ett yrkesfiske. Det pressas i dag från alla håll, trots att yrkesfisket bär upp en stor del av näringslivet, inte minst turismen. Men yrkesfisket är också viktigt ur ett miljöperspektiv.

År 2008 tog den borgerliga majoriteten beslut om att privatisera det pelagiska fisket, alltså fiske efter bland annat makrill och sill, för att

minska antalet fiskeföretag och öka lönsamheten. I förslaget fanns så gott som inga riktlinjer. Det glömmes ofta Lars Tysklind och hans allianskompisar. Men det fanns inga riktlinjer. Kvoter såldes. Fiskeföretagen fortsatte att fiska i annat vatten. Sålda kvoter finansierade köp av nya båtar inom andra fisken med mera.

De som tjänade på reformen säger att den var lyckad. Men jag är betydligt mer tveksam till om den var lyckad för oss skattebetalare och för en levande kust. I dag har en ungdom som skulle vilja bli fiskare inte någon möjlighet att klara det ekonomiskt. Det kostar miljoner och åter miljoner. De som säger att det var en lyckad reform talar nog mer i egen sak än ur samhällets perspektiv.

Den här diskussionen rör det övriga fisket och vilka signaler regeringen ska skicka. Jag kan hålla med Tysklind om att det är bråttom. Men vi måste dra lärdom av privatiseringen av det pelagiska fisket, vilket inte sker. I dag görs affärer inom det demersala fisket – fisket av räka, kräfta, torsk och så vidare – som om kvoter var till försäljning.

Myndigheternas tillåtelse att polfiska, att två båtar fiskar ihop, har fått konsekvensen att båtar med kvoter säljs, med myndighetens goda minne verkar det som. Det är allmänt känt att detta sker. Om det får fortsätta har vi inget fiske kvar utefter kusterna. Signaler måste komma nu under hösten av vilka det framgår vilket fiske vi vill ha kvar utefter våra kuster.

Kusterna kan delas in efter båtregisterområden, som finns i dag. Båtarna är i dag indelade i till exempel LL-området, Strömstadsområdet eller Göteborgsområdet. Man skulle kunna knyta kvoter till området. Det kan vara ett förslag. Det finns andra förslag. Men det är viktigt att titta på geografin.

Att olika fiskeföretag skulle kunna samarbeta med kvoter inom dessa områden tror jag är nödvändigt med den lagstiftning som nu kommer att komma, när det gäller att vi ska ta i land allting. Men om vi inte styr upp hur kvoterna ska fördelas geografiskt kommer det snabbt att bli en koncentration av fisket, som då försvinner från våra kuster.

Fiskekvoter ska inte vara en sorts pensionsförsäkringar. Fiskekvoter är våra, samhällets, gemensamma resurser.

Vilken fiskepolitik vi vill ha i Sverige är en politisk fråga. Det är dags att vi politiker tar makten från tjänstemännen, att vi talar om och är tydliga med vad vi vill med fiskekvoterna, med hur vi vill ha det med fisket utefter våra kuster. Ska det finnas kvar? Eller ska det bara finnas på ett enda litet ställe utanför Göteborg, med ett antal båtar som tar upp alltihop? Det är viktigt att vi skickar de signalerna.

Anf. 26 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det är fem år kvar innan det tioåriga systemet är till ända och då eventuellt ska förlängas. Men när lagstiftningen antogs sas det att konsekvenser för både fiske och miljö ska utredas innan man går vidare och tar ny ställning i frågan.

Jag ska vara väldigt tydlig nu, Lars Tysklind. Regeringen har i dagsläget inte några planer på att utvidga systemet med överlåtbara tioåriga fiskerätter till det demersala fisket. I alla eventuella diskussioner om ändring av den svenska fiskeförvaltningen måste man förstås förhålla sig till de viktiga frågorna om det småskaliga fiskets överlevnad. Det är jätteviktigt att vi har det i åtanke.

När det gäller levande kustsamhälle är det precis som med levande landsbygd; det finns inte en enda sak som fungerar som en quickfix. Givetvis är fisket grunden och viktigt för kustsamhällena, liksom jordbruket kanske är för landsbygden i andra delar av landet.

Jag har besökt de här delarna av landet, bland annat västkusten, och sett hur viktig inte minst förädlingsindustrin är. Den är oerhört viktig. Och den får givetvis sin råvara från fisket. Den största råvaran för fiskeindustrin på västkusten är sillen. Den fiskas kanske inte ens upp i vårt land, men industrin där är ändå oerhört viktig för kustsamhällena.

Det handlar också om samhällsservice i samhällena. Det handlar om bredbandsutbyggnad, om att telefoni ska fungera, om att se till att det finns lanthandlare som kan tillhandahålla mat, livsmedel, om drivmedel med mera.

Det är en sak som den här regeringen verkligen har tagit på allvar. Vi har tillsatt en parlamentarisk kommitté för en sammanhållen landsbygdspolitik i Sverige. Det har aldrig skett tidigare. Vi tar ett rejält grepp om det här. Kustsamhällena ingår som en del av landsbygden. Vi sätter inte dem vid sidan av, som om de inte skulle finnas med i den politiken.

Det var bra att den här interpellationen kom. Ett levande kustsamhälle är viktigt, precis lika viktigt som när vi talar om landsbygdsutveckling. Kustsamhällena är en del av landsbygden, och dem ska vi värna om. Vi ska hitta en samlad politik för dem.

Anf. 27 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag vet inte om jag ska bli lugnad eller än mer orolig när jag får det tydliga beskedet att regeringen inte har några planer på att vidta några åtgärder. Om det är bra eller dåligt får jag fundera på ett tag. Spontant är jag i alla fall inte säker på att det är bra.

Vi har utmaningar. Jag nämnde i mitt förra inlägg att man upplever att det finns ett hot, att det ska ske en förändring, en process, som man inte själv är med i. Det skapar oro. Även inom fiskebranschen måste man kunna tänka långsiktigt och företagsmässigt. Jag är alltså inte riktigt säker på att beskedet är särskilt bra.

Precis som Jan-Olof Larsson tycker jag inte att vi ska skapa motsättningar mellan olika typer av fisken, olika typer av båtar och så vidare. Vid olika delar av våra kuster finns det olika traditioner för vilken typ av fiske som bedrivs. Ifall man skulle drista sig till att vidta någon typ av åtgärd ska inte något segment slå ut det andra. Det kan vi nog enas om. Det finns de facto en marknad, och olika geografiska områden har olika inriktningar.

Jan-Olof Larsson tog upp att kvoter inom olika storlekssegment byts i dag. Det kanske är något som man skulle kunna tänka sig. Jag tror även att man skulle kunna dra in en geografisk indelning, som Jan-Olof Larsson också lyfter upp. Det är ganska tydligt att det finns olika typer av fiske inom olika geografiska områden. Staten behöver inte tycka att det är ett problem. Det kan också vara en fördel i sammanhanget.

Som jag sa i den förra debatten finns det inom fiskarkåren – kanske hos någon enstaka fiskare – inte någon obändig längtan efter att handla med kvoter. De vill ha ett kvotsystem och ett ransonsystem som gör fisket lönsamt, och det är väl en diskussion som man får ta. När det gäller

landningsskyldigheten kan man ha ett tydligt system där man går från veckoransoner till årsransoner.

Det finns mycket att göra. Min grundfråga var hur regeringen tänker utnyttja sin förordningsrätt för att göra någonting, men det har vi fått besked om. Regeringen tänker inte vidta några åtgärder. Det är ändå ett tydligt svar, det får jag medge, ministern.

Anf. 28 JAN-OLOF LARSSON (S):

Herr talman! Vi verkar vara rörande överens i sakfrågan. Vi ska värna ett kustnära och hållbart fiske utmed vår kust. Det har man sagt i kammaren så länge som jag har varit med här, sedan 2002.

Trots att vi är rörande överens undrar vän av ordning: Varför går då utvecklingen åt motsatt håll? Varför har de åtgärder som myndigheten har vidtagit för att vi ska kvar ett hållbart fiske utefter vår kust inte haft någon effekt? Hur kan handeln med kvoter fortgå i det fördolda utan att det sker en reaktion från myndigheten? Vems ärenden går myndigheten?

Det är uppenbart att det behövs tydliga signalerna från politiken eftersom de inte har nått myndigheten. Återigen måste vi politiker ta tag i taktpinnen i fiskefrågorna och se till att vår vilja att ha en levande kust och skärgård också omfattar fiskefrågorna och de myndigheter som handlägger dessa frågor.

Vi politiker som styr det här landet har ansvar för att tala om vad vi vill åstadkomma med politiken. Det är ingen som kommer att säga att det var myndigheten som lade ned det svenska fisket, utan man kommer att säga att det var vi politiker som inte tog vårt ansvar. Oavsett vem som satt i regeringen kommer man att säga så.

Det är glädjande att höra att vi är överens om inriktningen, även om ministern säger att det inte ska tillsättas någon utredning. Det är klart att det behöver göras en utredning. Vi behöver skicka tydliga signaler till myndigheterna om att vi ska ha ett levande kustfiske – och där har regeringen en enig riksdag bakom sig – och det innebär en geografisk spridning.

Tack för debatten!

Anf. 29 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag tror att både Jan-Olof och Lars övertolkade mig. Jag sa att regeringen för närvarande inte har några ambitioner att genomföra en sådan förändring.

Om någonting ska göras måste det göras rätt, inte så snabbt som möjligt. Det krävs en noggrann konsekvensanalys innan man eventuellt går vidare. Det krävs också en väldigt nära dialog med fiskenäringen, det är jätteviktigt.

Sedan ska vi inte glömma bort att regeringen har satt på plats ett fiskeprogram för perioden 2014–2020. Inom det programmet finns det möjligheter att söka medel för att nå ett långsiktigt hållbart fiskebestånd. Det riktar sig också till det småskaliga fisket som många gånger har stora lönsamhetsproblem, vilket Jan-Olof har varit inne på. Exempel på åtgärder som man kan söka medel för är lokalt ledd utveckling för fiskeområdet, differentiering inom och utanför fiskesektorn, vidareförädling av produkter, satsningar på ökat mervärde och investering i vattenbruk.

Det finns alltså nya möjligheter som givetvis kommer att påverka utvecklingen. Det måste man också ta med och se vad det får för effekter innan man går vidare.

Lars, vi ska göra rätt, inte så snabbt som möjligt, och för närvarande ska vi inte göra det.

Anf. 30 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag tycker att det här blir en lite allmän diskussion. Det är klart att vi, om vi ska göra något, ska göra det rätt. Det är svårt att ha någon annan uppfattning.

En sak som jag kanske har lyft fram för lite i den här debatten är dialogen med fiskerieringen. Den är helt avgörande. Det är där som man ska leta efter lösningen.

Många gånger kan politiska beslut skapa motsättningar som egentligen inte fanns från början. Även om man inom fiskarkåren har olika inriktning, vill man nog inte slå ut varandra. Man respekterar att det finns lite olika traditioner.

Detta med lönsamhet är en diskussion som ofta tas upp. Hör man efter med fiskarkåren själv är ju deras starkaste önskemål att man måste få ett utrymme att vara företagare. Det finns de som har investerat väldigt mycket pengar, men det finns väldigt många som inte har gjort det och som ändå har hög lönsamhet. De utnyttjar ekosystemen väldigt lite, och de får ut väldigt mycket värde av det som de tar upp. Det är väl det som kan definieras som småskaligt, kustnära fiske.

Vi hamnar ofta i en diskussion om båtarnas längd, men jag tror inte att det handlar om det, utan det handlar om hur mycket resurser som man tar i anspråk och hur man utnyttjar dem.

Anf. 31 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Detta med dialog med näringen är oerhört viktigt. Jag har startat den dialogen. Jag har redan haft dialog med näringen vid två olika tillfällen. Sedan ska vi inte tro att näringen bara har ett svar, det finns flera svar. Det finns inte heller en åtgärd som löser alla utmaningar som fisket står inför. Det behövs flera åtgärder från staten, men det behövs också flera åtgärder från näringen själv.

Jag ser fram emot att vi också här i kammaren kan ha en fortsatt lika god och konstruktiv dialog som vi har haft i dag.

Tack för en bra debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:762 om våldsdåden i Malmö

Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Marie Granlund har frågat mig hur jag anser att insmugglingen av krigsmateriel och andra vapen till landet ska bekämpas, om det kan finnas anledning att se över och omfördela befintliga polisresurser för att komma till rätta med den senaste tidens våldsdåd samt

om jag och regeringen anser att det behövs ytterligare skärpning av vapenlagstiftningen för att komma till rätta med problemet.

Illegala vapen utgör ett allvarligt samhällsproblem och fortsatta insatser för att motverka förekomsten av dessa är en prioriterad fråga för regeringen. Polismyndigheten och Tullverket har intensifierat sitt samarbete de senaste åren, vilket bland annat har resulterat i att antalet beslagtagna vapen har ökat kraftigt. Regeringen anser att arbetet mot införseln av illegala vapen är viktigt.

Även internationellt samarbete är nödvändigt för att kunna förhindra införseln av illegala vapen. Sverige deltar aktivt i det internationella samarbetet för att förhindra smuggling och regeringen verkar för att ytterligare stärka EU-samarbetet och harmonisera den gemensamma lagstiftningen för att begränsa tillgången på vapen.

Som ett led i arbetet mot den ökade beväpningen och användningen av skjutvapen inom kriminella kretsar höjdes den 1 september 2014 det lägsta straffet för grovt vapenbrott. Samtidigt höjdes det högsta straffet för vapenbrott av normalgraden och det infördes ett nytt brott, synnerligen grovt vapenbrott.

Straffskalan enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor ligger dock kvar på samma nivå som gällde för vapenbrotten före straffhöjningarna för ett år sedan. Eftersom likheterna med bestämmelserna om straffansvar för vapenbrott är uppenbara, finns det skäl att också se över straffbestämmelserna i lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Förstadier till vapenbrott är i dag inte kriminaliserade. Utredningen om skärpta straffrättsliga åtgärder mot organiserad brottslighet har föreslagit att försök, förberedelse och stämpling till grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott ska kriminaliseras. Förslaget har remitterats och bereds nu i Regeringskansliet.

Poliser ska finnas tillgängliga där de behövs bäst. En av de viktigaste utgångspunkterna i ombildningen av polisen har varit att stärka den lokala närvaron och tillgängligheten i hela landet. Polismyndigheten ansvarar för att resurserna fördelas så att det finns tillgänglig polis i hela landet samtidigt som den grova brottsligheten kan bekämpas där den förekommer. Som ett exempel på detta meddelade rikspolischef Dan Eliasson nyligen att resurserna i Malmö ska förstärkas för att komma till rätta med problemen där.

Regeringen följer noga det fortsatta utbildningsarbetet av polisen för att säkerställa att intentionerna med reformen infrias. Det är viktigt att Polismyndigheten disponerar sina resurser på ett sätt som sammantaget främjar brottsbekämpningen och tryggheten i hela landet på bästa sätt.

Anf. 33 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet Ygeman för svaret. Jag skulle emellertid vilja göra en kort tillbakablick för att visa hur det var i Malmö den gångna sommaren.

Den 12 juni exploderade en handgranat på Rasmusgatan i området Seved, den 20 juni i Kroksbäck, den 24 juni i Kroksbäck igen, den 15 juli i Arlöv, som ligger norr om Malmö, den 21 juli en ny explosion utanför en samlingslokal, den 23 juli i Limhamn, den 24 juli på Norra Grängesbergsgatan, den 26 juli Värnhem, den 5 augusti i centrala

Trelleborg och den 10 augusti i Möllevången, och då gällde det ett bostadshus.

Det är självklart helt oacceptabelt. Sommarens våldsdåd i Malmö är både allvarliga och som sagt fullständigt oacceptabla. När Malmöbor känner oro för sin säkerhet, när myndighetsbyggnader attackeras och när uppgörelser sker öppet på våra gator är det också ett hot mot vår demokrati.

Våld och kriminalitet utspelar sig tyvärr på fler platser i vårt land, men jag skulle vilja poängtera Malmöns geografiska läge och den särställning som Malmö har med närheten till kontinenten. Det gör staden extra utsatt eftersom det finns större tillgång till vapen än på många andra håll i landet.

Jag välkomnar svaret från statsrådet Ygeman. Det kan inte vara helt enkelt att kastas in i detta när det inte har gjorts så mycket tidigare. Jag vill ändå poängtera vikten av att vi verkligen håller i här och levererar det som måste levereras. Det här är förstås ett komplext problem. Det handlar om mer polisresurser, och de har kommit, men det handlar också om en kontinuitet. Tidigare var det en mycket skev fördelning, och vi upplevde att Malmö var väldigt förfördelat. Vi hoppas att det nu verkligen blir en kontinuitet.

Precis som statsrådet sa handlar det också om att polisen måste finnas där människorna finns och skapa en närhet. Det är polisens uppgift att även förebygga brott. Självklart handlar det dessutom om minskade klyftor och minskat utanförskap. Jag och vi har varit i kontakt med många föreningar i Malmö just för att tala om hur man förebygger detta, för tyvärr är det många unga människor som har blivit delaktiga i dessa brott. Det behövs en bättre kontroll av smugglingen. Polisen själv säger att man antagligen skulle behöva ha bättre närvaro på Balkan. Det är ett förslag som finns.

Handgranater säljs, och statsrådet hoppas att handgranater inom kort kommer att omfattas av den lagstiftning som gäller för andra vapen vad gäller straffskalan. Som det är i dag är det helt orimligt. Enligt vad polisen i Malmö säger är det i dag billigare att köpa en handgranat än en glass. Det forslas in mycket vapen beroende på vår närhet till kontinenten. Det måste det göras någonting åt. Handgranater kan möjligtvis låta harmlöst – jag är verkligen ingen expert på det – men enligt polisen finns det risk för att man dör om man står inom fem meter från en detonation. Det är just det som är den stora skillnaden mellan den gångna sommaren och tidigare år, det vill säga att handgranaterna börjar dyka upp på platser där många människor befinner sig, där människor lever och bor.

Jag skulle gärna vilja att statsrådet utvecklade vad han avser att göra ytterligare.

Anf. 34 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka Marie Granlund för den här viktiga interpellationen och även tacka för svaret från ministern. När interpellationen skrevs var vi mitt uppe i, som det nästan kändes, brinnande krig. Handgranaterna var ofta förekommande. Det gläder mig att regeringen redan har vidtagit åtgärder.

Det handlar om att skärpa vapenlagstiftningen, inte minst när det gäller handgranater. Det handlar också om fler poliser till Malmö, och då gäller det att stärka med poliser som kan utreda brotten. Jag har fått höra av polisen på plats i Malmö att ett problem är att resurserna för att utreda inte

räcker till. Det är genom utredningar man kan ringa in dem som står bakom brotten, och det är viktigt att dessa brott klaras upp.

Man räknar med att det handlar om ett fåtal personer som kastat handgranaterna. Därför är det väsentligt att ringa in dem. I diskussionerna är det viktigt att skilja på olika attacker. Det har varit attacker med handgranater, och då har det framför allt varit fråga om uppgörelser. Men det har också bränts bilar. Det är såklart fruktansvärt, men man måste skilja på de olika fenomenen. Polisen är noga med att framhålla att det är en annan typ av brottslighet, som mer handlar om frustration; frustrationen exploderar. Man måste ta tag i dessa brott på olika sätt.

Jag vill poängtera det som Marie Granlund säger om klyftor i samhället. Man räknar med att vart tredje barn i Malmö är fattigt. Det är ingen bra grogrund, eftersom det kan leda till kriminalitet. Därför är det som regeringen nu gör viktigt. Det gäller att förstärka välfärdspolitiken, förstärka kommunernas ekonomi, se till att fler barn växer upp under goda förhållanden, se till att fler barn klarar skolan och har bra fritidsmöjligheter. Då kan de sugas upp av skolarbetet och de bra fritidsaktiviteterna i stället för att ägna sig åt destruktiva aktiviteter. Efter det gäller jobb och bostad. Hela den kedjan hänger ihop.

Det förebyggande arbetet sker inte över en natt, utan det är ett långsiktigt arbete. Men om vi ska vända spiralen med mindre brottslighet som mål måste vi börja nu. Forskning visar att det förebyggande arbetet har störst effekt i det långa loppet, alltså när barn och ungdomar har en framtidstro och får bra möjligheter i livet.

Vi måste också ta tag i det akuta skedet. Där tycker jag att regeringen har gjort en rivstart på det här området. Det gäller att nu hålla i det. Det får inte bli en tillfällig polisnärvaro, utan den kommer att behövas under lång tid. När jag talat med poliser i Malmö har de sagt att de vill ha mer fokus på närpolis, och jag upplever att man börjat gå i den riktningen. Då är det poliser som känner till området, som är ute och rör sig bland människorna där, som lär känna ungdomarna i området. På det sättet kan de få ett förtroende för polisen, och polisen ses inte i första hand som ett hot.

Att människor känner förtroende för den lokala polisen och känner att de kan berätta vad som händer i området ökar möjligheterna till att klara upp brott. Ett problem vid den här typen av brott är att det kan vara svårt att få in vittnesmål eftersom människor är rädda. De kan vara rädda för förövarna men också för polisen när de inte känner det förtroendet. Det är mycket viktigt att bygga upp ett sådant förtroende.

Sedan tror jag att vi även måste avvärja brottslingarna, se till att folk inte har med sig skjutvapen och handgranater, för då kan det bli fråga om impulsdåd, som tyvärr kan få hemska konsekvenser.

Anf. 35 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag har haft förmånen att besöka de flesta av de platser som varit utsatta för attacker av det slag som tas upp i interpellationen. Malmöpolisen fick under sommaren nationell förstärkning. Polisen omgrupperade sina styrkor i landet. Det har lett till att ett antal personer har gripits för vapenbrott och att situationen i Malmö, vågar jag hävda, har stabiliserats. Nu gäller det att gå vidare med utredningarna, få fler

gärningsmän gripna och samla tillräckliga bevis för att det ska hålla i domstol.

Prot. 2015/16:3
17 september

Jag kommer under hösten att besöka de länder på Balkan som vi talar om, de som står för en betydande del av de vapen som flödar in till övriga delar av Europa. Det är länder som drabbats hårt av krig, och där finns ett alldeles för stort antal vapen.

Jag är också beredd att återkomma med initiativ på EU-nivå för att samla in och destruera vapen på västra Balkan. Så länge det finns en stor tillgång på dem finns risken att de kommer att skeppas vidare till andra länder.

När det gäller samhällsutvecklingen kan man inte bli förvånad över att tio år av växande klyftor, stigande arbetslöshet och sjunkande skolresultat också får sociala följder. Därför är regeringens fokus kristallklart. Vi ska kämpa ned arbetslösheten. År 2020 ska Sverige ha EU:s lägsta arbetslöshet. Vi ska vända utvecklingen i skolan. Fler ska klara sin gymnasiebehörighet. Vi ska minska klyftorna i samhället. Det kommer naturligtvis att underlätta polisens och de rättsvårdande myndigheternas arbete.

Regeringen har också vidtagit ett antal konkreta åtgärder. Vapenstraffen har fördubblats. Nu går vi vidare och gör motsvarande straffskärpning när det gäller handgranater och explosiva varor. Vi vidtar kontrollåtgärder. Vi stramar åt reglerna för det som kallas sprängämnesprekursorer, det vill säga delar till vapentillverkning. Vi genomförde en nationell förstärkning från polisens sida i Malmö under det pågående förloppet. Rikspolischefen har som jag beskrev utlovat ett hundratal nya poliser i Region Syd och Malmö varaktigt för att göra det som är reformens hela kärna: Det ska bli fler poliser närmare medborgarna, och man ska öka medborgarnas trygghet, utreda brottslighet och sätta förövarna bakom lås och bom.

Anf. 36 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret från statsrådet. Jag skrev interpellationen efter att ha upplevt en enorm ilska i min hemstad Malmö. Vanliga Malmöbor börjar känna sig rädda för att vara på vissa platser. Andra kan känna en rädsla för att uttrycka sig. Det finns en enorm ilska mot det trots allt lilla antal personer som försöker ta över staden.

Anledningen till att jag skrev interpellationen var att jag verkligen ville visa på att det är ett nationellt ansvar att se till att säkerheten fungerar, att det är tillräckligt många poliser, att polisen finns där folk är och så vidare. Jag upplever att detta har tagits på allvar av regeringen. Men som sagt är min vädjan att polisresurserna blir permanenta och att det verkligen kommer att fungera framöver, eftersom vi upplever att Malmö behandlats ganska njuggt tidigare vad gäller polisresurser.

Mycket är på gång. Bättre kontroll av smuggling är väldigt viktigt, liksom närvaro på Balkan. Det finns sådant man kan diskutera, som möjligheten att göra husrannsakan vid misstanke om innehav av vapen. Statsrådet har sagt att det möjligtvis blir ytterligare skärpningar av vapenlagstiftningen, vilket jag välkomnar. Vi i EU-nämnden, eller i alla fall jag, välkomnar om det kommer skärpt lagstiftning vad gäller hanteringen av förbrukade vapen, för det är ett jättestort problem.

Det handlar verkligen om att hata brott. Men det handlar också om att hata orsakerna till att brott uppstår. Därför är det så viktigt med det arbete som regeringen har inlett för att minska klyftorna i Sverige och som också

kommer att leda till minskade klyftor i Malmö. Det är klart att arbetslöshet, utanförskap och så vidare leder till mer brott. Det måste göras ett gediget arbete, inte minst i skolan för att höja skolresultaten och se till att varje elev känner sig sedd och behövd. Det här tar lite tid, men vi har börjat, och det är bara att fortsätta.

Som sagt är det som hänt helt oacceptabelt. Det är väldigt tråkigt att vi ska behöva diskutera det här i dag i riksdagens kammare. Men jag upplever ändå en ljusning. Nu har det varit lugnt. Inför framtiden hoppas jag verkligen att regeringen kommer att hålla i de satsningar och förbättringar som har aviserats.

Anf. 37 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Vi har varit inne på arbetet med att förebygga att brotten över huvud taget äger rum. Det är det allra viktigaste jobbet. Tyvärr är det också det som tar längst tid, men det ger bäst effekt i längden.

Men det är också viktigt att avvärja brottslingarna, som jag var inne på. I USA är antalet våldsbrott per invånare mycket högt. Det är väldigt många i befolkningen som har vapen och också väldigt många som på ett fruktansvärt sätt drabbas av skador och död. Ju mer vapen som finns lättillgängligt spridda i samhället, desto mer våld och desto mer förödande konsekvenser blir det.

Tyvärr är detta ett av problemen i Malmö. Vi har en organiserad brottslighet, och även om det inte är så många som utgör kärnan bland de grövsta brottslingarna är det ett problem. Men det är också ett problem att de har vapen så lättillgängligt.

Då får man hitta olika vägar. Regeringen är inne på vapenlagstiftningen. Det diskuteras om man kan stoppa smuglingen. Men vi måste också se till att vi helt enkelt plockar vapnen av dem. Det kan handla om att komma hem och ta vapen eller om ta vapnen från någon som bär vapen. Man kanske vet vilka det är.

Det borde finnas vägar. I Göteborg har man jobbat på det sättet och lyckats få tag på en hel del vapen. Vi hade för inte så länge sedan en vapenamnesti som var över all förväntan. Vi fick in massor med vapen. Den typen av åtgärder tror jag mycket på – att se till att de inte har vapen lättillgängliga när det bränner till. Har man inga vapen är det nävarna som gäller, annars är det kniv, sedan skjutvapen och handgranater. Det är väldigt viktigt att stoppa det.

Jag vill avsluta med att påminna om att Zlatan sagt att han mycket väl hade kunnat bli ungdomsbrottsling i stället för fotbollsspelare. Det gäller att ge ungdomarna en framtid.

Anf. 38 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Angående det sistnämnda lär Malmö, PSG och Sverige vara väldigt glada för att det gick åt rätt håll.

Låt mig vara tydlig med att det inte finns någon stad eller landsända i Sverige som anser sig övergynnad när det gäller fördelningen av poliser. Det hör till sakens natur. Men vi har aldrig satsat mer ekonomiska resurser på polisen än vi gör nu. Under de 30 senaste åren har vi aldrig haft fler poliser än nu. Det finns goda förutsättningar för att lyckas med det som är reformens föresats: att få ut fler poliser närmare medborgarna och skapa trygghet och ordning både i Malmö och på andra ställen.

Jag instämmer naturligtvis i allt som har sagts om vikten av sociala och förebyggande insatser. Jag vill också passa på att understryka kommunens viktiga roll. Kommunen är huvudman för skolan och oftast även för exempelvis svenska för invandrare. Där finns det betydande potential för resultatförbättringar. Skolresultaten har sjunkit under åtta år. Med den förra regeringen hade vi OECD:s sämsta utveckling i skolorna. Det är klart att det spelar roll. Vi har sett arbetslösheten stiga. Den är högre nu än för åtta år sedan. Det är klart att det spelar roll. Vi har sett klyftorna växa i samhället under kanske 10–15 år. Det är klart att det spelar roll. Men nu har vi en politik på plats för att vända utvecklingen – pressa tillbaka arbetslösheten, vända utvecklingen i skolan och minska klyftorna igen. Och vi har en rejäl slant som satsas på poliser och ordning.

Anf. 39 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Det är väldigt viktigt att man ser båda leden när man pratar om det som har hänt. Det handlar om repressalier och att man ska bura in dem som begår brott, men det handlar också som sagt om det förebyggande arbetet. Det är en stor utmaning, och som statsrådet säger har kommunen ett stort ansvar. Därför är det väldigt glädjande att Malmö har vänt en negativ trend – skolresultaten är nu stigande. Betygsgenomsnittet stiger för vart år. Det är ett arbete som självklart måste hållas i och jobbas med. Här behövs också resursförstärkningar på nationell nivå. Vi ser självklart fram emot kommande budget.

Men det handlar också om ens eget ansvar. Många av gängen och brottslingarna finansieras via den svarta marknaden. Här måste vi alla bli mycket mer observanta och ta ansvar för vad vi handlar för någonting och till vilket pris, och vem vi handlar av, för att stävja detta. Det här är en stor inkomstkälla för många av gängen.

Det handlar alltså både om kommunen och om oss själva som privatpersoner. Men det handlar självklart också om den nationella nivån – det man kan göra i form av lagstiftning och i form av repressalier.

Vi hoppas att vi ska slippa uppleva en sådan här sommar igen. Vi hoppas att vi ska kunna få ägna oss åt att spela fotboll och möta Zlatan i Malmö. Det är det vi vill ägna oss åt, och vi vill ha lite lugn och ro.

Jag hoppas som sagt verkligen att regeringen håller i de goda satsningar som man har gjort.

Anf. 40 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag har ingen annan uppfattning. Jag hoppas att de initiativ som regeringen har tagit och de initiativ som regeringen kommer att ta ska bidra till en bättre situation.

Sedan får jag önska Malmö bättre lycka nästa gång PSG kommer till Malmö och det är dags för returmatch.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.51 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 12 Frågestund

Anf. 41 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar statsråden välkomna. Frågor besvaras av utbildningsminister Gustav Fridolin, utrikesminister Margot Wallström, statsrådet Helene Hellmark Knutsson, socialförsäkringsminister Annika Strandhäll och statsrådet Ardalan Shekarabi.

En fråga ska vara av övergripande, allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Utbildningsminister Gustav Fridolin besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Ryskt uttalande om svensk säkerhetspolitik

Anf. 42 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Jag vänder mig till utrikesminister Margot Wallström. I en demokrati är ju det fina att man kan ha olika åsikter och bryta dem mot varandra. Så uppfattar jag att det är när det gäller Socialdemokraterna och Moderaterna, utrikesministern och undertecknad, i synen på Nato. Därför tycker jag att det är bra att vi kan föra en öppen, fri och obunden Natodebatt i Sverige.

Då blir man ju förskräckt och illa berörd när man ser en företrädare för ryska UD twittra följande: Sveriges inträde i Nato skulle ha militära och utrikespolitiska konsekvenser som skulle kräva nödvändiga reaktioner från den ryska sidan.

Jag uppfattar att utrikesministern och undertecknad är helt överens om att det är viktigt att markera mot den typen av åsikter. Svenska beslut om ett Natomedlemskap, svenska vägval när det gäller försvars- och säkerhetspolitik fattar vi i Sverige, inte under inverkan från ett annat land.

Därför är det också bra, som jag har sett tidningsuppgifter om, att utrikesministern har tänkt kalla upp, eller har kallat upp, den ryska ambassadören. Jag skulle vilja veta vad som i så fall har hanterats under de samtalen.

Anf. 43 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Tack, Hans Wallmark, för frågan! Det är alldeles riktigt att jag reagerade omedelbart och kommenterade saken på det enda möjliga sättet, nämligen att vi beslutar själva om vår säkerhetspolitik. Vi låter oss

inte påverkas av hotfulla uttalanden. UD kallade också upp den ryske ambassadören för samtal.

Nu hör det till saken att vi inte brukar avslöja innehållet i de här samtalen, och det är ju för att vi ska kunna ställa relevanta frågor, i det här fallet till ambassadören, och förhoppningsvis kunna få ett svar och en dialog kring de frågor som är viktiga för oss.

Vår säkerhetspolitiska linje som Hans Wallmark väl känner till ligger fast, och vår självständighet är förstås en grundpelare i detta.

Anf. 44 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Stort tack för svaret! Jag hoppas också, och kanske till och med tror, att utrikesministern har understrukt att den linje som hon företräder är den svenska linjen. Där tror jag att det finns en bred politisk uppslutning över parti- och blockgränser.

Det tror jag är viktigt i just det här läget, för jag tror att vi sannolikt kommer att få se fler uttryck likt det vi nu har sett i den ryska tweeten och inte färre. Då är det viktigt att vi står upp bakom att vi kan ha olika åsikter om Nato. Vi kan ha olika åsikter om när vi ska bli medlemmar, men det är vi som fattar det beslutet utan påverkan och inverkan från något annat land eller någon annan regim.

Därför är det budskapet entydigt, oavsett om man tillhör regeringen eller oppositionen – det kan ju växla över tid – att det är vi i Sverige som fattar våra egna beslut, inte någon twittrande rysk UD-tjänsteman eller någon rysk ambassadör i Stockholm.

Anf. 45 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Vad trevligt det är, Hans Wallmark, när vi kan hålla med varandra till hundra procent! Det är ju så att vår säkerhetspolitik beslutar vi om helt självständigt, utan påverkan eller hot från andra nationer.

Vi håller oss till det som är vår linje. Den ska hanteras ansvarsfullt och med bred parlamentarisk uppslutning. Vi håller kursen. Vi förblir tydliga. Vi svajar inte i vår säkerhetspolitik, och vi anser förstås från regeringens sida att den militära alliansfriheten också ger oss handlingsfrihet att stå upp för Sveriges suveränitet och verka för säkerhet i vårt närområde.

Samtidigt är det utrikespolitiken som i allra högsta grad utgör vår främsta försvarslinje. Vi stärker dessutom försvarsförmågan nu, under bred politisk enighet.

Hjälpen till syriska flyktingar

Anf. 46 BJÖRN SÖDER (SD):

Fru talman! Enligt UNHCR har över 4 miljoner människor flytt krigets Syrien till närliggande länder. Mer än hälften av landets kvarvarande befolkning är i behov av humanitärt stöd. FN bedömer att ett anslag på ca 45 miljarder behövs för att kunna hantera flyktingsituationen. I dagsläget har man fått löften om ca 28 miljarder.

Under januari–februari når temperaturen i Syrien ofta minusgrader. Vintrarna präglas av stora mängder regn och snö. Behoven kommer med andra ord inte att minska de kommande månaderna.

Samtidigt ser vi att Sveriges regering med en åsnas envishet fortsätter att göra precis tvärtemot vad man borde göra. I vårpropositionen aviserar man att man avser att kapa ännu mer resurser ur biståndsbudgeten, nu nästan 9 miljarder kronor, för att satsa på den bottenlösa utgiftsposten som benämns flyktinginvandring.

Minskade resurser i närområdet leder till fler flyktingar, vilket leder till ännu mindre resurser i närområdet. Jag vill veta hur regeringen har mage att benämna sin flyktingpolitik human samtidigt som man bokstavligen tar mat ur munnen på fattiga barn för att finansiera en sedan länge utdömd invandringspolitik.

Anf. 47 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Tack för frågan, Björn Söder! Det stora flertalet flyktingar som kommer till Sverige kommer från Syrien. Vi kan konstatera att grundorsaken till den här konflikten är politisk, och därför måste också lösningen vara det. Vi måste fortsätta verka för en långsiktigt hållbar politisk lösning i Syrienkonflikten, och vi står förstas bakom och stöder Staffan de Misturas ansträngningar.

Vårt andra spår från början har varit det humanitära. Sverige är en humanitär stormakt, den femte största bidragsgivaren i världen. Vi måste också hjälpa människor som är på flykt från ett land som det inte längre går att bo i. Det är 12 miljoner som är på flykt, antingen som internflyktingar eller i andra länder.

Det stora antal som nu kommer till Europa är ändå ett fåtal jämfört med dem som flyr till grannländerna, och därför måste vi göra både och. Vi måste både angripa orsakerna till flykten och faktiskt också hjälpa dem som redan är på flykt.

Anf. 48 BJÖRN SÖDER (SD):

Fru talman! Den svenska politiken går krasst ut på att om man har tio svältande barn och tio äpplen så tar man nio av de äpplena och ger till ett av barnen. Resterande nio barn får dela på det överblivna äpplet.

Då förstår jag inte hur man kan prata om humanism och att vara en humanitär stormakt. En human flyktingpolitik måste ju gå ut på att rädda så många människoliv som möjligt, och det gör man inte med den rådande politiken som förs i Sverige.

Jag skulle gärna vilja att utrikesministern förklarar för svenska folket hur det kan vara humant att prioritera de få, i ett globalt perspektiv sett, som lyckas ta sig hit till Sverige till en hög kostnad för att vi ska förbättra deras levnadsstandard när så otroligt många, det stora flertalet av världens flyktingar, befinner sig i krisområdenas omedelbara närhet.

Där borde man egentligen kanalisera biståndet och de största ekonomiska resurserna. Det gör vi inte i dag när vi lägger de största resurserna på flyktinginvandring till Sverige.

Anf. 49 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Björn Söder! Det är viktigt att både hjälpa på plats och att ha en generös flyktingmottagning i Sverige. Som jag sa är vi redan den femte största bidragsgivaren i världen. På grund av den mycket allvarliga situationen i världen i dag höjer vi nu de humanitära anslagen med 485

miljoner kronor till 5,34 miljarder i budgetpropositionen för nästa år. Nästa år får både UNHCR och FN:s katastroffond ökade anslag.

Det funkar inte som med äpplen och päron eller vad du nu väljer, utan i utrikespolitiken måste du ibland göra både och. Det är inga enkla val. Vi måste hjälpa de människor som redan är på flykt, vi måste angripa grundorsakerna, och vi måste även se till att investera i en humanitär hjälp runt om i världen.

Vi gör både och, och vi gör det generösare än de flesta andra länder i världen. Vi kan vara stolta över det. Jag säger inte att det inte är en påfrestning på våra samhällen eller att det inte kommer att utgöra en stor utmaning för oss. Men vi ska fortsatt göra det, och vi kan klara av det.

(Applåder)

Vinstuttag från SJ

Anf. 50 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Min fråga riktar sig till utbildningsminister Gustav Fridolin.

För ett år sedan var kommentaren som en spark i magen av dåvarande språkröret Gustav Fridolin. Då handlade det om ett uttag från SJ på 73 miljoner. I år har man redan från nuvarande regering, där språkrör Gustav Fridolin ingår, plockat ut 230 miljoner och har kallat till extrastämman där man ska plocka ut 1,7 miljarder.

Man kan i sitt stilla sinne fundera över vilka kraftuttryck som används när Regeringskansliet går in i de diskussionerna.

Vad som är lite olyckligt är att det någonstans finns ett stort behov av både underhåll och investeringar. Det finns ett stort behov av att få tågtrafiken att fungera över hela landet, och det finns många vittnesmål om när trafiken inte fungerar som den ska.

När ett parti som har under hela sin resa fram till att det har hamnat i Regeringskansliet bedyrat, intygat och stått upp för hur viktig tågtrafiken är – vilket jag instämmer i – blir det såklart mycket märkligt. Vad är Gustav Fridolins besked i dag när han är både språkrör och utbildningsminister?

Anf. 51 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Jag har stor respekt för frågan och stor respekt för frågeställaren, men jag saknar lite respekt för det regeringsalternativ som frågeställaren företrädde till september förra året när det handlar om järnvägen. Det var en regering som började sin resa med att säga att det hade överinvesterats i järnvägen och som byggde på det stora underhållsberg som ledde till förseningar, som alla vi som har stått och frusit på en perrong känner väl av.

Nu finns en regering som investerar i järnvägen. Vi investerar 6 ½ miljard i järnvägsunderhåll för de kommande åren. Det är innan infrastrukturpropositionen är på plats.

Den utbetalning som Annika Qarlsso nämner har kommit efter en ägardialog mellan Näringsdepartementet och SJ där man har funnit att bolaget är överkapitaliserat. För att utbetalningen ska vara möjlig är det självklart att bolagets investeringsplan måste hållas. SJ måste klara de investeringar som krävs för att bygga ett robust och klimatsmart

järnvägsnät. Det är för oss självklart, och det är självklart för regeringen när man har gått in i dialogen med SJ AB.

Anf. 52 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Tack för svaret, minister Fridolin!

Det som är lite intressant är att signalen i så många olika frågor går i samma riktning. Först berättar man om de stora satsningar som man ska göra. Sedan talar man om att ni får vara med och betala.

I detta kan vi se skattesänkningar som har gått till företag, som de dyrt får betala. Vi kan se att de gamla också får dyrt betala de höjningar som införs.

I våras utlovades 620 miljoner för i år och för nästa år 1,24 miljarder. Det är ungefär samma belopp som nu begärs hem i extra utdelning. Jag påstår att regeringen har signalfel.

(Applåder)

Anf. 53 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Det här är lite av en klassisk bumerangfråga. Det känns skönt när man skickar iväg frågan, men sedan kommer den tillbaka igen.

Anledningen till att samtalen över huvud taget förs med SJ är att SJ i dag betraktas som ett bolag vilket som helst. Det bygger på de regler som Alliansen följde under sina åtta regeringsår.

Vår regering vill ha en annan relation till SJ. Vi vill att SJ ska få ett utökat samhällsuppdrag. Vi skulle jättegärna vilja komma överens med riksdagen om det så att vi kan ändra ägardirektiven till SJ AB på ett bra sätt så att det får ett utökat samhällsuppdrag.

Om Centerpartiet är intresserat av mer än att kasta bumerangen mot Miljöpartiet – det är också en livsluft, det förstår jag – skulle man kunna komma in i samtal om hur vi ska ändra ägardirektiven till SJ och ge det ett utökat samhällsuppdrag. Då skulle vi inte behöva stå här och diskutera den typen av utdelning.

(Applåder)

Situationen i Syrien

Anf. 54 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till utrikesminister Margot Wallström.

Jag vill tala om situationen i Syrien. Den är alldeles fruktansvärd att se. Det har blivit värre. Kriget har varat länge, och det har blivit värre det senaste året.

Det är en fruktansvärd tragedi som utspelar sig. Sverige gör mycket. Som Margot Wallström har nämnt finns ett stort bistånd. Vi tar emot flyktingar, vilket är helt avgörande. Vi kan inte samtidigt säga att det som händer är fruktansvärt och sedan stänga dörren och inte hjälpa till.

Vad kan vi göra för att få stopp på den fruktansvärda våldsspiralen som vi ser i Syrien? Jag tänker inte minst på civilbefolkningen – kvinnor och barn. Det som pågår där är fruktansvärt. Kvinnor våldtas på löpande band. Även barn våldtas, misshandlas, mördas och säljs som sexslavar. Vad kan regeringen göra för att få stopp på det fruktansvärda som händer?

Anf. 55 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Tack, Hillevi Larsson, som också kan frågan väl.

Som jag sa tidigare är grundorsaken politisk. Därför måste också lösningen vara politisk. Vi anser att ansträngningarna måste intensifieras för att hitta en politisk lösning. Vi står bakom, stöder och är i regelbunden kontakt med FN-sändebudet Staffan de Mistura, som nu har presenterat förslag till väg framåt. Fyra arbetsgrupper ska startas i Genève, och man ska sedan försöka få ett internationellt bidrag och skapa stödgrupper av länder som vill hjälpa till.

Det internationella samfundet däremot drar åt lite olika håll. Det är också bekymmersamt att det finns ett ökat ryskt militärt stöd till Asadregimen. Det står klart att Asadregimen har bombat sin egen befolkning och dödat så många människor att det är orimligt att tänka sig att Asadregimen ska finnas kvar.

Vi kan ge ett intensifierat stöd, inklusive från EU, till Staffan de Misturas ansträngningar.

Anf. 56 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det är viktigt att poängtera vad Margot Wallström säger, nämligen att Asadregimen inte står för ett bättre alternativ än IS – eller Isil, som de också kan kallas – utan folket förtjänar något mycket bättre.

Det handlar om demokrati och mänskliga rättigheter, inklusive jämställdhet, som nu är helt uttraderat i den här situationen. Jag vet att Margot Wallström har arbetat på FN-nivå i frågor om jämställdhet och sexuella övergrepp i konflikter. Hon har också fått ännu ett FN-uppdrag.

Vad kan vi ytterligare göra inom ramen för FN när det gäller jämställdhet för att få stopp på de fruktansvärda övergreppen, framför allt mot kvinnor och även mot barn?

Anf. 57 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Det är ett internationellt ansvar, och det är ett ansvar som faller på säkerhetsrådet. Hittills har säkerhetsrådet utgjort ett enormt misslyckande för världssamfundet i fråga om att ingripa och stoppa konflikten i Syrien och att ingripa också mot det utbredda sexuella våld som vi ser inte bara i Syrien som utförs av Isil utan också av Boko Haram och andra grupper runt om i världen. Nu är det dessutom definierat som ett slags religiös utövning, som en del av en religion. Det är mycket farligt.

Det är också därför som jag har skrivit till generalsekreterare Ban Ki Moon för att föreslå att frågan förs upp på ett mycket tydligare sätt på FN:s dagordning. Det måste vi bidra till. Vi kommer att göra det från Sveriges sida som ett led i vår feministiska utrikespolitik.

Kvaliteten på lärarutbildningen

Anf. 58 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! Jag har en fråga till ministern för högre utbildning och forskning Helene Hellmark Knutsson. Det gäller en sak som statsministern nämnde i sin regeringsförklaring för två dagar sedan. Han läste då upp att kvaliteten i lärarutbildningen ska förbättras.

Det här gör mig nyfiken. På vilket sätt? Till sammanhanget hör att det finns en ny lärarutbildning på plats. Alliansregeringen sjösatte utbildningen 2011. Det finns ännu inte en kull ungdomar som har gått ut från utbildningen.

Vi vet också att Universitetskanslersämbetet har för avsikt att kvalitetsutvärdera just lärarutbildningen som första insats i sitt nya system. Och vi vet att alliansregeringen höjde anslagen till lärarutbildningen med över 60 procent. Det är ett steg som jag vet att regeringen har för avsikt att fullfölja – kanske inte så mycket, men i alla fall.

Vad har ministern för åtgärder och reformer på gång som handlar om att höja kvaliteten?

Anf. 59 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru talman! Tack, Betty Malmberg, för en viktig fråga.

Det här är något som jag tror att vi alla brinner för, nämligen att det ska finnas en lärarutbildning av allra högsta kvalitet. Precis som Betty Malmberg säger finns en ny lärarutbildning på plats. Den har i sin helhet inte utvärderats.

Vi vet ändå att det finns kvalitetsutmaningar i lärarutbildningen. En av dem handlar om de lärarledda undervisningstimmar i utbildningen. Det är något som lärarutbildningen delar med de humanistiska och samhällsvetenskapliga utbildningarna. Därför tillför vi redan i år 125 miljoner, som kommer att öka till 250 miljoner.

Vi vet också att det finns utmaningar när det gäller forskningsanknytningen och när det gäller den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Där pågår ett försök med övningsskolor, som också håller på att utvärderas. Men det är fortfarande ett begränsat försök.

Anf. 60 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Ett av syftena med de pengar som alliansregeringen tillförde var just att vi skulle kunna komma åt den här problematiken och få till fler lärarledda timmar. Det visade sig vara lite svårare än väntat. Vissa lärosäten säger också att med en ny pedagogik är det kanske inte det som explicit är det viktiga, och det är ju viktigt att lyssna in vad lärosätena säger.

Forskningsanknytningen är också viktig och väsentlig i de här sammanhangen. Därför är det lite märkligt, tycker jag, att regeringen har flyttat bort studieplatser från ett av de lärosäten som tillhör topp 100 i världen, Stockholms universitet – och från ett av de ämnen som tillhör topp 100 i världen, utbildningsvetenskap – för att flytta runt dem till andra lärosäten. Detta är inte att stimulera kvaliteten.

Studenterna efterfrågar också mer av pedagogisk meritering, alltså att det ska vara lönsamt för lärare att meritera sig pedagogiskt.

Skulle något av detta kunna vara aktuellt?

Anf. 61 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru talman! Tack, Betty Malmberg!

Det är klart att vi ska utveckla pedagogiken, men det går inte att överskatta hur viktigt det är att inte ha för stora undervisningsgrupper så

att man som student kan ha nära kontakt med sin lärare. Det gäller i hela utbildningssystemet, och det gäller också högre utbildning.

Vi är en regering som vill se till att vi klarar kompetensförsörjningen av alla, inte minst lärare, över hela landet. Därför bygger vi ut högre utbildning i hela landet. Vi ska också se till att forskningen hänger med i det så att vi har en nära forskningsanknytning till högre utbildning, inte minst till lärarutbildningen.

När det gäller Stockholms universitet har inte platserna blivit färre, utan vi har utökat antalet platser även där – dock inte så mycket som föreslogs i den budget som riksdagen antog eftersom vi ser att det finns andra bristyrken. Vi behövde bygga ut vårdutbildningarna, och vi behövde bygga ut ingenjörsutbildningarna. Men i Stockholm som helhet blir det fler lärarutbildningsplatser, dock inte bara vid Stockholms universitet.

Ungerns agerande i flyktingfrågan

Anf. 62 BIRGITTA OHLSSON (FP):

Fru talman! Jag vill fråga utrikesminister Margot Wallström följande.

Vi ser tårgas mot flyktingbarn. Vi ser undantagstillstånd, taggtrådsstängsel och hårdare gränslagar. Vi ser att flyktingar som olovligen tar sig in i landet kan få tre års fängelse. Jag talar om Ungern i september 2015.

Mitt i den här enorma flyktingtragedin genomgår EU inte bara en akut solidaritetskris utan också en långvarig demokratikris i fallet Ungern. Oppositionen har försvagats, domstolarnas oberoende har urgröpts och pressfriheten har kringkurits. Man kan säga att förändringen av Ungern efter det högerpopulistiska partiet Fidesz valseger 2010 är den mest radikala samhällsförändringen i något EU-land sedan kommunistregimerna föll 1989.

Jag menar att EU och dess medlemsstater har bäddat för Ungerns statsminister Viktor Orbán i det som sker just nu. Hade man agerat för fem år sedan hade flyktingarna kanske mötts av tak, inte av tårgas och taggtråd.

Jag vill fråga dig, Margot Wallström: Vad gör du nu som ansvarig minister i fråga om att kritisera Ungern för att landet urgröper sin egen demokrati, sviker EU-ideal och bidrar till flyktingtragedin?

Anf. 63 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! För fem år sedan – det var precis då Birgitta Ohlsson blev minister i en borgerlig regering. Det var väl också från och med då man borde ha mer ordentligt tagit itu med den här frågan, så lite självinsikt kanske borde finnas i allt det här. I övrigt håller jag med. Jag tror att vi är inne på samma linje: Ungerns agerande är inte acceptabelt.

Nu uttalar sig också institutioner för mänskliga rättigheter runt om i världen och protesterar mot behandlingen av flyktingarna, de hårda metoder som används mot dem och att man sätter upp staket.

Jag förväntar mig att Ungern lever upp till de åtaganden som finns på asylområdet. Det är jätteviktigt att alla får sina asylskäl prövade. Nu måste EU:s medlemsländer hjälpas åt. Det är alldeles tydligt vad vi tycker. Vi har framfört det i alla politiska kontakter och när vi träffar medierna, och vi försöker på alla sätt påverka för att få till en gemensam EU-linje. Det

ska vi fortsätta att göra. Vi måste också lösa de praktiska problem som Ungern har, och vi måste hjälpa åt med detta.

Anf. 64 BIRGITTA OHLSSON (FP):

Fru talman! Den här debatten sätter fingret på EU:s svaghet som vakthund för mänskliga rättigheter och även på att EU inte har lyckats få fram smarta sanktioner.

Det är ingen hemlighet att vi hade stora debatter i den regering jag satt i om de här frågorna. Men man ska ändå vara tydlig med att tack vare Sverige fick EU fram tryck på medlemsstater som bryter mot mänskliga rättigheter.

Under det år som du, Margot Wallström, har varit utrikesminister har jag dock inte sett några initiativ från din sida, trots att det har varit det kanske viktigaste året för att se till att det här blir verklighet. Jag undrar nu om du på nästa möte med allmänna rådet kommer att ta upp vad som sker i Ungern just nu och om du kommer att driva på vad gäller sanktioner mot ett land som Ungern.

Anf. 65 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Som alla vet som har följt vad vi gör genom EU-nämnden men också på våra möten, både utrikesministermöten och i allmänna rådet, är det här en fråga som vi driver.

Jag har faktiskt inte alls någonting emot att säga tack till dig, Birgitta Ohlsson, för jag anser att du var en av dem som verkligen drev på och såg till att diskussionen om en mekanism inom EU för att bevaka frågan om mänskliga rättigheter finns på plats.

Detta har vi drivit och stött, konsekvent, också i vår politik. Vi kommer att fortsätta att göra det. Det här är ett inte alldeles enkelt arbete, men det måste göras. Jag hoppas att vi också i den här frågan kan hitta en politisk samsyn och ett samarbete för att driva den framöver. Men vi har fullföljt den linjen, och vi kommer att fortsätta att göra det.

Den politiska utvecklingen i Turkiet

Anf. 66 MAGDA RASMUSSEN (MP):

Fru talman! För precis en vecka sedan kom jag och mina kollegor i socialförsäkringsutskottet hem från en resa till Turkiet. Jag måste erkänna att jag blev ganska chockad av den utveckling som vi såg i landet. Jag visste inte att den var så pass allvarlig som den faktiskt är. Augusti var den blodigaste månaden på 15 år, borgmästare i de östra delarna har arresterats, vi har sett att oppositionspartier har attackerats och så vidare.

Jag vill fråga utrikesminister Margot Wallström vad Sverige och den svenska regeringen kan göra för att se till att Turkiet inte blir ytterligare ett land, dessutom i en väldigt konfliktfylld region, där konflikten eskalerar och vi får ett nytt storskaligt krig.

Anf. 67 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Tack för frågan, Magda Rasmussen!

Som alla som har följt nyhetsrapporteringen den senaste tiden har kunnat notera har vi varit mycket aktiva i fråga om kontakter med opposi-

tionspartier – till exempel med Demirtaş, som är ledare för ett av oppositionspartierna – och förstås med min turkiske kollega. Vi har försökt följa utvecklingen och mana till eftertanke. Vi hoppas att vi ska kunna möta det eskalerande våldet. Det är djupt oroande, också för resten av världen. Vi har från början uppmanat parterna att återgå till fredssamtal och stoppa våldet.

Nyval är annonserat till den 1 november, och OSSE är inbjudet av Turkiet att återigen sända en valövervakningsmission. Sverige kommer att bidra med valobservatörer till denna. Men vi har förstås protesterat mot utvecklingen. Vi följer den mycket noga, och vi påverkar – inklusive genom EU.

Anf. 68 MAGDA RASMUSSEN (MP):

Fru talman! En av utmaningarna som Turkiet står inför är den flyktingkris som inte minst det landet får uppleva. 2 miljoner syriska flyktingar befinner sig i landet tillsammans med några hundra tusen från andra länder. Bilden verkar vara att det finns risk att det här eskalerar ännu mer eftersom folk börjar känna att de ger upp i fråga om att det kommer att bli fred i Syrien och ännu fler grupper lämnar landet. Turkiet är då en väg in i Europa.

Någon berättade att alla båtmotorer i landet är slutsålda eftersom människor helt enkelt i desperation väljer att sätta sig i en farlig båt på väg över Medelhavet.

Här driver Sveriges regering en linje som är tydlig, nämligen att vi måste öppna för fler lagliga vägar in i Europa. Men man får väl vara krass och säga att det inte väcker samma gehör hos andra EU-stater.

Vad ska Sverige göra för att få med sig fler länder på den här linjen så att vi kan få en säker situation för människor på flykt?

Anf. 69 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Ja, Magda Rasmussen, jag kunde inte ha sagt det bättre själv. Det är precis den beskrivning av verkligheten som vi har. Nu börjar detta också vara en enorm påfrestning med närmare 2 miljoner flyktingar som har sökt sig till Turkiet. Det är klart att det innebär en enorm ansträngning för landet.

När jag talar med min ministerkollega betonar man detta, men man brukar också alltid säga: Vi ska klara av det. Vi ska fortsätta att hantera det. Vi ska inte klaga, utan vi ska se till att hantera det på ett värdigt sätt.

De kämpar på med detta. Det är viktigt att vi fortsatt bidrar till humanitära insatser och hjälper dem så mycket vi kan, men också att vi fortsätter inom EU-kretsen att driva frågan om att öppna fler legala vägar in i EU. Det är en debatt som vi har ständigt, både i EU-nämnden inför alla våra ställningstaganden i allmänna rådet och på utrikesministrarnas möten. Vi kommer att fortsätta kämpa för detta, för det är en del av vår humana flyktingpolitik, och den måste vi fullfölja.

Anf. 70 EMMA HENRIKSSON (KD):

Fru talman! Jag tror att vi är många som blir glada och känner framtidshopp när vi ser hur många som hjälper till och stöttar de människor som kommer till vårt land i den kris som nu råder i världen och som vi i Europa får ta en liten del av.

I regeringsförklaringen lyfter statsministern fram vikten av civilsamhället, men när det kommer till konkret handling var tyvärr det enda statsministern nämnde att man ska bjuda in civilsamhället för samtal. Det som regeringen i övrigt gör, med att ta bort möjligheten till skatteavdrag för gåvor till den ideella sektorn, drabbar den ideella sektorn väldigt hårt.

I sin lagrådsremiss skriver regeringen att stöd till den verksamhet den ideella sektorn bedriver bör fördelas utifrån en prioritering av hur denna bidrar till samhällsnyttan. Man säger vidare att offentligt stöd snarare bör utgå från tydliga prioriteringar än via privatpersoners val. Men det är ju privatpersoners val som är det viktiga med det civila samhället!

Min fråga går till statsrådet Fridolin. Stämmer detta med regeringens fagra tal, att man faktiskt minskar resurserna?

Anf. 71 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Jag måste säga att jag är lite förvånad över vilka människor Emma Henriksson mött de sista dagarna. Jag har mött människor som verkligen ställer upp med både tid och pengar, som volontärer i skolor, med läxhjälp, på asylboenden och i församlingar. Inte en enda av dem har sagt: Nu går jag och skänker lite, för det får jag göra skatteavdrag för. Det är ju inte detta som är drivkraften för att man vill hjälpa till och vara en medmänniska. Det är något man gör för att man faktiskt vill stå upp som människa för de människor som nu flyr från andra länder.

Det är sant att vi tar bort det ineffektiva avdraget för gåvor, som alliansregeringen införde. Men det är lika sant att vi kommer att tillföra mer resurser till civilsamhället i den budget som kommer än vad avdraget har kostat. De pengarna går bland annat till just de organisationer som nu gör ett jättestort och viktigt jobb med att ställa upp för flyktingar som kommer till Sverige.

Anf. 72 EMMA HENRIKSSON (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet! Jag delar helt bilden av att många människor gör enorma insatser. Man satsar inte bara pengar utan också av sin tid, man öppnar upp sitt hem och delar med sig av det man har på alla möjliga olika sätt. Det är något vi ska främja.

Men vi kan också se att skatteavdraget för gåvor har gjort att de ekonomiska resurserna till de organisationer som har berörts har ökat. Vi kan fråga Cancerfonden, Läkare Utan Gränser, Röda Korset och Plan Sverige – alla dessa viktiga organisationer som också samlar in pengar och som kan bidra genom dessa ekonomiska resurser.

Min följdfråga till statsrådet blir: Hur kommer det att bli bättre för det civila samhället att regeringen ser till att resurserna minskar med, enligt organisationernas egen beräkning, direkt 250 miljoner kronor? Hur kommer detta att öka det civila samhällets förutsättningar att stå fritt från

Anf. 73 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Jag ska svara på frågan, men låt mig först bara ifrågasätta verklighetsbeskrivningen. Jag köper inte att det skulle vara så att anledningen till att människor skänker mer är att man har infört ett skatteavdrag. Jag har inte mött någon människa som sagt: Nu äntligen ska jag skänka pengar till en civil organisation, för nu får jag dra av på skatten för det. Jag tror inte att detta är drivkraften.

Anledningen till att vi nu skänker mer är att behoven är så mycket tydligare, större och uppenbarare för oss alla. Då vill vi göra det vi kan för att möta de behoven, precis som Emma Henriksson säger, med både pengar och tid.

Den konkreta frågan var: Hur kan det bli bättre efter att vi tar bort avdragsrätten? Jo, därför att vi tillför så mycket mer pengar, både till civilsamhället – civilsamhället får i budgeten mer än vad avdraget har kostat – och till bistånd och direkt katastrofhjälp. Precis som utrikesminister Margot Wallström här redovisade tillförs där över 400 miljoner under nästa år, och det är, som alla vet, mer än 250 miljoner.

Det fria skolvalet

Anf. 74 IDA DROUGGE (M):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till utbildningsminister Gustav Fridolin. Skolkommisionens ordförande och utbildningsministern själv har tillsammans gjort en rad uttalanden som väckt ganska mycket oro hos Sveriges elever och föräldrar angående det fria skolvalet. Kommer det att finnas kvar i framtiden eller inte, är det många som undrar.

Möjligheten att välja skola är väldigt viktig för många. Det handlar om att kunna välja inriktning och särskilda ämnen, att kunna välja bort tidigare klasskamrater och att kunna få en nystart. Skolvalet är också en möjlighet att bryta segregation och utanförskap.

Samtidigt vet jag att ministern vill att 16-åringar ska kunna få rösta och välja regering. Hur tänker då ministern när han inte vill låta 15-åringar välja gymnasieskola medan 16-åringar ska få välja regering?

Anf. 75 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Rätten att välja skola efter pedagogisk inriktning och efter möjligheten att växa som människa slår vi vakt om. Men vi måste samtidigt se den forskning som förs fram, till exempel i OECD:s djupgranskning av Sverige, att Sverige sticker ut. Vi sticker ut genom att vi har denna rätt och möjlighet som vi slår vakt om men saknar mekanismer som utjämnar de skillnader som då uppstår mellan skolor.

Vi har en ökad segregation i skolsystemet, och då tror vi, vilket Skolkommisionen också gör, att vi måste titta på vad vi kan göra för att utjämna skillnaderna mellan skolor så att skolvalet får bli just ett skolval mellan olika pedagogiska inriktningar och inte ett lotteri där man kan råka välja rätt eller fel skola.

Skolval bygger på att alla skolor är bra, och det måste vi kunna säkerställa. Denna typ av system byggs i dag upp i en del kommuner. Jag vet att kommuner som styrs av Moderaterna i flera fall har infört system där alla föräldrar ska välja, och det är ett system för att hantera de skillnader som uppstår om valfriheten inte kombineras med starka system för att inte bara de barn som har engagerade föräldrar ska välja skola.

Anf. 76 IDA DROUGGE (M):

Fru talman! Om utgångspunkten i de uttalanden som gjorts hade varit att man ville utöka det fria skolvalet och inte avveckla det hade oron i dag inte varit så stor.

De största skillnaderna vi ser i svensk skola är mellan klassrum på samma skola, inte främst mellan skolor. Utgångspunkten för lösningen har inte, oavsett vad ministern säger här i dag, varit att man ska göra som i Sollentuna eller Nacka, där man är tydlig med att alla barn och elever behöver välja. Det är vad jag skulle kalla att utveckla det fria skolvalet. Men i stället har man fokuserat på att utöka det lotteri som ministern nu själv ifrågasätter.

Vad kommer att ske i framtiden? Kommer vi att få se en utveckling av det fria skolvalet eller en avveckling av det?

Anf. 77 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Jag tror att jag var ganska tydlig. Det fria skolvalet är viktigt men måste kombineras med en trygghet i att alla skolor är bra. Annars är det inte ett skolval. Då är det något man gör utan att veta vad man får. Då kommer vissa elever att hamna på de skolor där alla vill gå medan andra lämnas kvar på de skolor som valts bort. Vi får inte ha ett system med valda och bortvalda skolor. Det fria skolvalet måste kompletteras med starka system för att säkerställa att alla skolor är bra och attraktiva.

Det finns många kommuner som jobbar med detta. Malmö kommun har gjort ett medvetet och strategiskt jobb för att säkerställa att alla skolor är bra skolor, vilket också har lett till att man tog det tuffa beslutet att lägga ned en skola. De eleverna – exakt samma elever – fick bättre resultat när de hamnade på andra skolor. Det är klart att det är viktigt att dra lärdom av det. Skolan betyder så mycket, och vilka möten de får i skolan betyder så mycket för elevernas kunskapsutveckling.

Vi gör en del på det här området. Vi tittar till exempel på om man kan införa en gemensam kö för alla skolor. Det gör det lättare att välja. Det gör systemet bättre. Skolkommissionen gör det svåra arbetet med att titta på de djupa orsakerna.

Boverkets rapport om bostäder till nyanlända

Anf. 78 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Min fråga till statsrådet gäller den rapport som regeringen beställde från Boverket, som har titeln *Nyanländas boendesituation*. En fråga till Boverket var: Hur ska man skapa fler bostäder till det ökade antalet nyanlända i Sverige?

Jag har ställt den här frågan tidigare – rapporten kom redan i mars – och inte fått något tydligt svar från regeringen. Därför väljer jag att ställa den igen.

I rapporten föreslår man att nyanlända ska ges förtur i bostadskön. Man föreslår också att privata fastighetsägare, privatpersoner och kommunala bostadsbolag ska få en hyresgaranti när de hyr ut till nyanlända. Man ska också ge en bonus till dem som väljer att i första hand hyra ut till nyanlända.

Min fråga till regeringen är: Vad har man för inställning till rapporten och de förslag som Boverket har kommit med till regeringen?

Anf. 79 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag ansvarar inte för de bostadspolitiska frågorna, men generellt är regeringens inställning att vi ska ha samma rättigheter och skyldigheter för alla som är bosatta i Sverige. Vi ska inte ha några särlösningar. Vi ska inte ha en negativ särbehandling av människor. Vi ska följa den ordning som gäller enligt svensk grundlag. Alla människors lika värde, jämlikhet och förbud mot diskriminering är frågor som är reglerade i vår grundlag, och den ska vi naturligtvis följa.

Anf. 80 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Tack så mycket för svaret från statsrådet! Min kompletterande fråga blir då: Vad är det som är så intressant i rapporten, och varför skickar regeringen ut den på remiss? Det undrar jag med anledning av de förslag som vi nyss har hört om, att man ska ge förtur i bostadskön, och att statsrådet menar att så inte ska ske.

Det är en rad väldigt kontroversiella förslag. Det handlar om att ge förtur och att ge fördelar till dem som i första hand väljer att hyra ut till nyanlända.

Min fråga är alltså: Vad är det som är så intressant i den här rapporten? Det undrar jag eftersom regeringen skickar ut den på remiss.

Anf. 81 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag kan inte redogöra för ställningstagandet och varför man just skickat ut denna rapport på remiss. Men det finns en ordning för remisshanteringen i Regeringskansliets arbete, och jag förmodar att det är en ordning som man följt också i fråga om denna rapport.

Åtgärder för en jämställd familjepolitik

Anf. 82 KERSTIN NILSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina liv. Världens första feministiska regering genomför nu en politik som ökar jämställdheten mellan män och kvinnor. Ja, så sa vår statsminister Stefan Löfven i sin regeringsförklaring.

Visst är det så. För att klara dagens moderna liv behöver vi ett jämställt samhälle inom familjepolitiken, i arbetslivet och i hela samhället. Vi ser problem med att föräldrar, främst kvinnor, har svårt att få ihop livspusslet.

Ohälsan ökar. Flertalet av de sjukskrivna är kvinnor. De återfinns ofta i kontaktyrken, det vill säga yrken som innebär ett känslomässigt engagemang och där det ofta är oregelbundna arbetstider.

Tiden rinner iväg. Jag går till min fråga: Vad gör regeringen för en jämställd familjepolitik?

Anf. 83 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Jag tackar Kerstin Nilsson för den frågan. Den är helt central. Vi vet också att det är just när man bildar familj och när man skaffar barn som de mer accelererande ojämställdheterna mellan män och kvinnor uppstår. Det följer sedan med under resten av ens liv, och det landar slutligen i en väldigt ojämställd pension. Kvinnor har i genomsnitt 30 procent lägre pensioner än män.

Regeringen gör nu insatser i familjepolitiken med att vika ytterligare en månad i föräldraförsäkringen. Vi håller också på att arbeta fram direktiv till en utredning som ska ta ett helhetsgrepp kring föräldraförsäkringen. Det är 40 år sedan den kom på plats. Vi behöver ha en föräldraförsäkring som stöder ett jämställt föräldraskap, där män och kvinnor tar ett lika stort ansvar och där det också är så, som det de facto är, att män och kvinnor i nästan lika hög utsträckning tar del av arbetsmarknaden. Det är viktigt för kvinnors hälsa. Det är viktigt för kvinnors möjligheter att leva ett gott liv och också ha en god pension.

I detta anförande instämde Veronica Lindholm (S).

Anf. 84 KERSTIN NILSSON (S):

Fru talman! Tack för svaret! Det känns bra att få bekräftat att vi har en regering som tar de här frågorna på allvar. Kan jag då också utgå från att regeringen kommer med förslag om en modern och jämställd föräldraförsäkring som kommer att fungera i olika familjekonstellationer?

Anf. 85 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Det är regeringens absoluta ambition. Man kan titta på ett antal delar som har förändrats väldigt mycket sedan föräldraförsäkringen kom på 70-talet. Det handlar om att kvinnor har trätt ut på arbetsmarknaden. Vi har i Sverige världens högsta arbetskraftsdeltagande bland kvinnor. Det ska vi vara oerhört stolta över. Men det handlar också om att en familj inte ser ut eller behöver se ut på ett visst sätt i dag. Du kan vara ensam förälder. Det kan finnas flera vuxna kring ett barn. Detta tar i dag föräldraförsäkringen inte hänsyn till.

Frågan är komplex, men ambitionen är att vi ska ha en föräldraförsäkring som faktiskt klarar av att lyfta in stjärnfamiljersperspektivet. Det ser jag fram emot.

FN:s säkerhetsråd och Syrienkrisen

Anf. 86 SOTIRIS DELIS (M):

Fru talman! Min fråga vänder sig till utrikesministern. Enligt svenska medier har statsminister Stefan Löfven gjort ett uttalande som lyder: "Det är inte den eller den som bär skulden." Det gäller förlamningen i FN:s

säkerhetsråd. Detta sägs trots att Ryssland och Kina flera gånger har utnyttjat sitt veto i säkerhetsrådet mot resolutioner som är avsedda att få ett slut på Syrienkonflikten. Detta görs trots att FN:s generalsekreterare har uppmanat säkerhetsrådet att se bortom sina nationella intressen och sluta blockera resolutioner.

Delar utrikesministern statsministerns syn att alla medlemmar i säkerhetsrådet har lika stort ansvar för säkerhetsrådets förlamning?

Anf. 87 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Tack för frågan, Sotiris Delis! Under lång tid, ända sedan 2011, har säkerhetsrådet varit blockerat, framför allt av Rysslands och Kinas beteende och oförmåga att ställa upp på en lösning av konflikten. Det vi kan hoppas på i dagsläget, när det redan är 12 miljoner människor på flykt från ett krigshärjat Syrien, är att länderna ska ta sitt förnuft till fånga, att de ska kunna övertalas eller dras eller skjutsas på så att de begriper att de måste ta ansvar.

Staffan de Mistura har försökt med olika vägar, med stöd från EU och från en rad länder. Och vi fortsätter att vara både en samtalspartner och ett stöd till honom. Jag tycker att det vettigaste vi kan göra också i dagsläget är att lita på hans omdömen, kontakter och idéer för en väg framåt. Det inbegriper faktiskt att också mobilisera Ryssland till en mer konstruktiv roll. Det har motsagts av deras militära insatser i Syrien. Men vi måste fortsatt hålla trycket uppe på dem.

Anf. 88 SOTIRIS DELIS (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag önskar mig ett förtydligande. Vilken är utrikesministerns ståndpunkt gällande säkerhetsrådets förlamning i fråga om Syrienkrisen?

Anf. 89 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Jag förstod inte riktigt vad Sotiris Delis frågade om. Men jag fortsätter med det som jag tycker är det viktigaste, nämligen att vi fortsätter att arbeta på det här politiska spåret. Vi gör det som enskilt medlemsland i EU. Vi gör det i EU-kretsen. Vi gör det i direkta kontakter med Staffan de Mistura. Vi gör det i kontakterna med de olika länder som har en roll att spela. Vi gör det i offentliga uttalanden, i den politiska diplomatin och i de politiska kontakterna. Och vi gör det via, så att säga, kritiska synpunkter i fråga om det faktum att en rad länder inte har använt sitt inflytande på ett konstruktivt sätt. Vi fortsätter att uppmana dem att hjälpa till att hitta en lösning i Syrien, för det är det som också kan lösa flyktingkrisen.

Slopandet av jämställdhetsbonusen

Anf. 90 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Jag ställer min fråga till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll. Den handlar om varför ministern slopar jämställdhetsbonusen. Jag och Centerpartiet kan inte förstå varför regeringen gör det samtidigt som man inte följer riksdagens beslut att höja summan för jämställdhetsbonusen. Med tvång vill man i stället från regeringens sida

styra föräldrarnas föräldraledighet när man nu vill kvotera en tredje föräldramånad. Man sätter tvånget mot moroten att föräldrarna själva ska medverka till att få ett mer jämställt uttag av föräldraledighet.

Varför slopar regeringen jämställdhetsbonusen, som faktiskt är ett sätt att uppmuntra till ett jämnare uttag?

Anf. 91 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Jag tackar Solveig Zander för den frågan. Låt mig ge ett mycket klart och entydigt svar på den frågan. Vi slopar jämställdhetsbonusen eftersom den inte har haft någon som helst mätbar effekt, det vill säga att den inte har lett till att föräldrar med den som grund har delat föräldraförsäkringen mer lika mellan sig. Den nästan 1 miljard som har lagts på jämställdhetsbonusen sedan den infördes, med enda syfte att den skulle öka jämställdheten och ett mer jämställt uttag, har över huvud taget inte haft någon effekt. Därför slopar regeringen och jag jämställdhetsbonusen.

Anf. 92 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Då är naturligtvis min fråga till ministern: Hur lång tid tog det innan den kvoterade föräldraledigheten fick effekt? Det skedde inte över en natt, och det vet ministern mycket väl. Vi vet att uttaget har blivit jämnare mellan föräldrarna under de senaste åren, och man kan inte bortse från att jämställdhetsbonusen har haft effekt.

Nu vill ministern i stället tillsätta en utredning som ska se över föräldraförsäkringen och se till att den blir annorlunda. Varför väljer man att slopa jämställdhetsbonusen i stället för att till exempel öka ersättningen, vilket vi i Centerpartiet har föreslagit? Det skulle ge en ytterligare morot till föräldrarna. Men ministern slopar en genomförd försäkring utan att lyssna och tillsätter i stället en utredning. Är inte det att göra någonting bakvänt?

Anf. 93 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Nej, Solveig Zander, det är det inte. Först och främst är det så att när man reserverade den första månaden i föräldraförsäkringen i mitten av 90-talet hade det faktiskt en omedelbar effekt på hur föräldrar fördelade dagarna mellan sig. Vi kunde också se en tydlig effekt när man reserverade den andra månaden i föräldraförsäkringen. Detta är alltså ett mycket träffsäkert sätt att få ett jämnare uttag av föräldraförsäkringen, vilket är otroligt viktigt i ett modernt familjeliv där också kvinnor deltar fullt ut i arbetslivet.

Det är inte bara på det sättet att jämställdhetsbonusen inte har visat någon som helst mätbar effekt. De utvärderingar som är gjorda visar faktiskt också att föräldrar inte väger in den sortens stimulanser när de fördelar dagarna mellan sig. Det handlar alltså inte om de ekonomiska incitamenten. Därför väljer vi nu att avbryta detta försök och inte lägga ytterligare medel där. Däremot behöver vi se över hela föräldraförsäkringen.

(Applåder)

Anf. 94 HANS EKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag vill fråga statsrådet Ardalan Shekarabi om regeringens fortsatta hantering av regionfrågan.

Vi som har varit länge i den här politikersysslan har sett regionfrågan komma och gå. Man blir ganska utmattad av den, och mycket tid och kraft har gått åt i många politiska församlingar för att diskutera denna fråga. Skälet till det är att väldigt mycket energiförluster sker i det offentliga systemet beroende på att det administrativa systemet inte är anpassat för dagens geografi, hur människor lever och rör på sig och hur samband ser ut i offentliga verksamheter. Det underliggande skälet gör att vi har behov av att göra någonting åt denna fråga.

Jag undrar därför: Hur kommer man att se till att det blir verkstad den här gången?

Anf. 95 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Sverige har en förvaltning i världsklass. Den har varit ett föredöme för många länder. Men om vi ska ha en förvaltning i världsklass även i framtiden måste vi jobba med modernisering och utveckling av den offentliga sektorn. Vi måste jobba med effektivisering, och vi måste upprätthålla likvärdigheten i hela landet.

Det finns en bred enighet om att landstingen i Sverige är för små för att klara av de utmaningar som vi har inom sjukvårdens område, inom kollektivtrafikens område och inom det område som rör regional utveckling. Vi har två statliga utredningar som har visat detta.

Nu är det dags att gå från ord till handling och jobba med strukturförändringar i den offentliga sektorn så att vi skapar en effektiv offentlig sektor som erbjuder alla medborgare god välfärd som är likvärdig i hela landet. Det arbetet har satt igång. Två förhandlingspersoner är utsedda, och de ska i samverkan med Sveriges landsting, kommuner och länsstyrelser ta fram ett förslag till ny regional indelning som ska beslutas under denna mandatperiod.

Anf. 96 HANS EKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tror att det är mycket viktigt att det blir verkstad den här gången. Vi har haft sådana processer igång. Det har funnits utredningar, och det har funnits förväntningar på olika nya indelningar. Beslut har inte fattats eftersom man har sagt att man väntar och ser hur det kommer att bli.

Jag tror att förlusterna för samhället, om detta återigen skulle falla ihop, skulle bli mycket stora. Därför är det mycket angeläget att regeringen håller i den här processen, men också att regeringen tar greppet över de statliga myndigheterna.

Jag tycker att Polismyndighetens möjlighet att göra en indelning utan någon som helst politisk förankring är ett skräckexempel. När det gäller mitt län Sörmland ingår nu Gnesta kommun, som ingår i Stockholms arbetsmarknadsregion, i samma polisregion som Värnamo, och det känns ju helt naturligt.

Anf. 97 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag delar Hans Ekströms bild av att vi också måste jobba med den regionala indelningen i den statliga organisationen. Vi måste ha en mer symmetrisk regional indelning i den statliga organisationen, eftersom vår förvaltningsmodell bygger på samverkan mellan staten, kommunerna och landstingen. Då måste vi också ha en större symmetri, och vi måste säkerställa att länsgränserna följer landstingsgränserna. Då kan vi också skapa goda förutsättningar mellan de olika politiska nivåerna i Sverige.

Staten och regeringen bär ansvaret för denna process. Vi måste processleda denna reform. Vi kan inte bara överlåta frågan till de berörda landstingen. Men vi kan inte heller sitta och rita kartan här i Stockholm, utan vi måste göra det tillsammans. Därför är två förhandlingspersoner utsedda. De ska i nära samarbete och i dialog med alla berörda landsting, länsstyrelser och kommuner lägga fram ett förslag. Detta förslag ska vara väl förankrat när vi lägger fram reformen i riksdagen.

Vinstuttag från SJ

Anf. 98 CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Vi har i denna talarstol hört statsrådet Fridolin stå och säga att SJ i dag är överkapitaliserat. Det leder till slutsatsen att Fridolin måste ha tagit en crash course i företagsekonomi.

Regeringen väljer nu att dränera SJ på nästan 2 miljarder kronor. Trots det är soliditeten i SJ jämförbar med vad den var i januari 2014, när samme Fridolin sa att ett vinstuttag på 73 miljoner kronor, det vill säga 4 procent av det som regeringen i dag plockar ut, var en spark i magen på svenska folket och att SJ gick på knäna.

Hur är SJ överkapitaliserat i dag men inte då?

Anf. 99 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! SJ följer ju de regler kring till exempel soliditetskrav som har gällt under lång tid och som inte minst alliansregeringen värnade. Vad jag förstår står de borgerliga partierna fortfarande för dem, medan vår regering har i sin regeringsöverenskommelse att vi vill ge SJ ett utökat samhällsuppdrag. Ett sådant uppdrag skulle till exempel kunna innebära att man ser över den här typen av regler.

Just nu följer vi de regler vi uppfattar har stöd i den här kammaren, bland annat därför att det är de regler som Carl-Oskar Bohlin parti värnade under sin tid i regeringen. Det är det som gör att det här blir en bumerangfråga – vi gör det er regering ville att vi skulle göra och som vi uppfattar att majoriteten i den här kammaren vill. Vi hade gärna gjort på ett annat sätt, till exempel haft ett utökat samhällsuppdrag för SJ, och kommer eventuellt att kunna återkomma till det.

Anf. 100 CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Det är ett hyckleri av ganska stora mått att stå och kritisera det regeringen gjorde för ett år sedan, vilket motsvarar 4 procent av det uttag regeringen nu gör. Om regeringen vill ge SJ ett annat samhällsuppdrag är det väl bara att ge SJ ett annat samhällsuppdrag, men

i stället väljer nuvarande regering att fullständigt dränera SJ genom att göra ett uttag på nästan 2 miljarder kronor under innevarande år.

Vi måste komma ihåg vad som är historien, nämligen att Alliansen fördubblade underhållet till järnvägen medan nuvarande regering börjar med att dränera SJ på pengar. Fridolin svarar inte på min fråga, det vill säga hur Fridolin kunde kritisera SJ då men i dag säga att SJ – som kommer att få en sämre soliditet efter den här dräneringen – är överkapitaliserat.

Anf. 101 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Jag fortsätter ju att kritisera det regelverk som ligger bakom hur till exempel SJ styrs. Vi skulle fortsatt vilja ha en annan typ av regelverk för SJ. Dels är det någonting som hanteras genom den statliga järnvägsutredning som sitter och tittar på hur järnvägen ska organiseras framöver, dels är det någonting som handlar om det utökade samhällsuppdrag regeringen vill ge SJ men som också är styrt av de regler som är riksdagsbundna. Hej – frågan kommer tillbaka till exempelvis Carl-Oskar Bohlin och hans kollegor inom allianspartierna.

Sedan är det väldigt stora ord som används om vad den förra regeringen gjorde för järnvägen. Man ska komma ihåg att alliansregeringen började sin tid med att ha en finansminister som sa att vi hade överinvesterat i järnväg och kraftigt byggde på det underhållsberg som redan var alldeles för stort, vilket har lett till stora förseningar.

Vi investerar 6 ½ miljard i järnvägsunderhåll under de kommande åren. Så sent som i går kunde vi presentera en investering på 800 miljoner i kollektivtrafik i landsbygd. Vi gör dessa investeringar nu, och det kommer att göra skillnad för Sveriges järnvägsresenärer.

Anf. 102 TREDJE VICE TALMANNEN:

Med det är veckans frågestund avslutad. Jag tackar statsråden och alla deltagande ledamöter.

§ 13 Svar på interpellationerna 2014/15:694 och 695 om antalet flygplatser i Stockholm

Anf. 103 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Edward Riedl har frågat mig om jag anser att det råder ett motsatsförhållande mellan att bygga ut Arlandas kapacitet för att kunna attrahera fler flygbolag samt etablera ytterligare interkontinentala flyglinjer och att bevara Bromma flygplats. Dessutom har Edward Riedl frågat mig på vilket sätt jag anser att sannolikheten att Arlanda flygplats kan attrahera fler långa flyglinjer ökar om flygplatsen samtidigt måste ta emot de flygplan som överflyttas dit från Bromma flygplats efter att den avvecklats.

Eftersom de båda interpellationerna i huvudsak berör samma fråga besvarar jag dem i ett sammanhang.

Låt mig först än en gång få understryka att något beslut om att avveckla Bromma flygplats inte har tagits.

Jag delar Edward Riedls uppfattning att Stockholmsregionen är en tillväxtmotor för hela landet och att det därför är viktigt med goda flygför-

bindelser till och från Stockholm. När det gäller flygkapaciteten i huvudstadsregionen har, som Edward Riedl väl känner till, regeringen tillsatt en samordnare med uppdrag att pröva förutsättningarna för att utveckla flygkapacitet och öka möjligheterna till bostadsbebyggelse i Stockholmsregionen.

Samordnaren ska inom sitt uppdrag bland annat pröva förutsättningarna att utveckla kapaciteten samt därtill säkra både den flygkapacitet Bromma i dag står för och den flygkapacitet Bromma förväntas stå för under tiden fram till 2038 genom främst en utbyggnad av Arlanda och i andra hand en utvidgning av flyget till och från andra Stockholm närliggande flygplatser. Effekten för tillgängligheten i hela landet ska särskilt beaktas, och effekterna på Arlandas konkurrenskraft som internationell storflygplats ska bedömas – liksom miljöpåverkan från den samlade flygtrafiken. Detta uppdrag ska redovisas senast den 20 oktober 2016.

Vad avser den framtida utvecklingen av Arlanda och det strategiska arbetet avseende etablering av direktlinjer till och från flygplatsen är detta en fråga främst för Swedavia AB. Bolaget har i uppdrag att äga, driva och utveckla det nationella basutbudet av flygplatser, i vilket bland annat Arlanda och Bromma ingår.

I avvaktan på att samordnaren redovisar sitt uppdrag till regeringen är min bedömning att en ökad trafikvolym på Arlanda rimligen borde öka förutsättningarna för en etablering av fler direktlinjer däriifrån.

Anf. 104 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag tackar infrastrukturministern för svaret. Tyvärr har ministern valt att inte besvara de två frågor jag har ställt, men låt mig börja med att kommentera lite av det ministern ändå sa i det som borde ha varit ett svar.

Ministern säger återigen att det inte finns några planer på att avveckla Bromma flygplats, trots att man från regeringens sida har tillsatt en förhandlingsperson med just uppdraget att avveckla Bromma flygplats. Tillsätter man en sådan funktion finns det ju möjlighet för dem runt omkring att anta att regeringen har en tanke om att lägga ned Bromma flygplats. En del av ministrarnas partikollegor är betydligt mer frispråkiga i den frågan när det gäller vilken riktning man vill gå i.

I utredningen, som inte har stöd i Sveriges riksdag, lägger man ned 3–4 miljoner kronor på att utreda någonting riksdagen inte kommer att godta i nästa läge. Det finns två tillkännagivanden, och ett enligt konstitutionsutskottet har prickat regeringen när det gäller just tillsättandet av den här förhandlingspersonen. Det som kanske är mest allvarligt är dock att man, trots att man inte har stöd i riksdagen, skapar en enormt stor osäkerhet inom det svenska flyget genom sitt agerande.

Ministern säger också att hon inte ser att den framtida utvecklingen av Arlanda och det strategiska arbetet är någonting annat än en fråga för bara Swedavia. Då kan det vara bra att veta att Swedavia AB är ett helägt statligt bolag. Det är klart att ägaren, i form av regeringen, rimligen kan ha en del synpunkter på hur man vill att de här sakerna ska utvecklas. Inte minst infrastrukturministern bör vara en av de personer i regeringen som har en hel del synpunkter på hur svenskt flyg ska utvecklas och hur de

interkontinentala flyglinjerna ska utvecklas. Det väljer dock ministern att inte beröra, och det tycker jag är väldigt tråkigt.

Jag upprepar mina två frågor för att se om ministern har något svar nu i stället. Den första frågan är helt enkelt om infrastrukturministern ser någon sannolikhet i att Arlanda flygplats kan attrahera fler långa flyglinjer om man flyttar över samtlig kapacitet som i dag finns på Bromma flygplats. Är det alltså möjligt att fortsätta utveckla Arlanda flygplats om man lägger ned Bromma flygplats? Det blir nämligen plötsligt väldigt fullt på Arlanda i så fall.

Den andra frågan jag ställde till infrastrukturministern är om hon ser att det finns något motsatsförhållande när det gäller att bygga ut Arlandas kapacitet. Det är viktigt att säga att vi är överens om att vi ska fortsätta utveckla Arlanda flygplats; det är en väldigt viktig flygplats för hela Sverige.

Finns det något motsatsförhållande i att bygga ut Arlandas kapacitet och samtidigt bevara Bromma flygplats för att sköta en del av inrikesflyget?

Dessa två frågor har jag ställt, men jag tycker inte att jag har fått någon form av tillfredsställande svar från ministern.

Anf. 105 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Det här är en fråga som vi har diskuterat och debatterat ett antal gånger under förra riksdagsåret. Eftersom vi nu har ett nytt riksdagsår får vi väl starta om igen.

Jag kan hålla med Edvard Riedl om att han kanske inte fick så mycket svar på sina frågor. Men i svaret understryks än en gång att det inte har fattats några beslut om att utveckla Bromma flygplats. På något vis känns det som ett mantra som upprepas. Jag vet inte riktigt hur man ska tolka det, om det egentligen är någonting som pågår, och vet inte vad regeringen vill i grunden.

Först och främst kan vi konstatera, precis som Edvard Riedl, att vi har gjort ett tillkännagivande här i riksdagen. Det gör att det finns en majoritet i riksdagen som inte stöder processen för att titta på en nedläggning av Bromma flygplats. Vi har diskuterat om det har något konstitutionellt värde, och det kanske vi kan lämna därhän. Men icke förty finns det faktiskt en majoritet här i riksdagen – vad det nu kan leda till.

Det som samordnaren uttalade ganska tidigt var att han inte kunde se att det i närtid finns möjlighet att lägga ned Bromma flygplats. Jag uppfattade det då som att Sundström pratade om tiden fram till 2038 och att innan dess är det egentligen inte aktuellt.

Nu har vi en period fram till den 20 oktober 2016, och det är klart att det inte är en evig tid. Men samtidigt är det en osäkerhet om vad som egentligen händer och vad regeringen i grunden vill här.

Det tål väl att upprepa de argument vi hade förra riksdagsåret. Vi satte flygperspektivet mot bostadsperspektivet och var trots allt ganska överens om att det här är en nationell fråga och inte en lokal bostadspolitisk fråga i Stockholm. Sedan är jag naturligtvis den förste att ställa mig bakom att det finns ett problem med bostadsbristen i Stockholm och att det måste lösas. Men de analyser som gjordes visar ändå att det här inte är den snabba lösningen på bostadsbristen i Stockholm, utan den får lösas på annat sätt.

Det finns ett systemtänk inom bostadsbyggandet, men det ska vi inte diskutera i dag.

Men jag vill än en gång poängtera, så att vi inte tappar det, att det inte finns något motsatsförhållande mellan Arlanda flygplats och Bromma flygplats. Jag har svårt att se att det skulle finnas. Bromma flygplats är ju navet i den regionala flygtrafiken i Sverige, och detta faktum har inte förändrats sedan vi diskuterade frågan senast.

Anf. 106 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Precis som Lars Tysklind påpekade är det här en favorit i repris. Jag har stått i den här talarstolen och redogjort för regeringens hållning i den här frågan otaliga gånger vid det här laget, och jag gör det jättegärna igen.

Regeringen har valt att be en samordnare att titta på hur man kan både bevara nuvarande kapacitet för flygtrafiken i Stockholm och tillgodose kommande kapacitetsbehov av flygtrafik till och från Stockholm samt om det är möjligt att kombinera med att frigöra den plats där Bromma flygplats i dag finns för bostadsändamål. Det är det som finns. Det finns alltså inget beslut om att lägga ned Bromma. Det är heller inte så att det finns ett utredningsuppdrag att lägga ned Bromma. Det finns ett uppdrag att se om det finns möjlighet att flytta den verksamhet som i dag finns på Bromma flygplats till Arlanda eller andra närliggande flygplatser, bibehålla nuvarande kapacitet och tillgodose kommande kapacitetsbehov.

Till detta kan läggas att Stockholm är en ganska liten stad i världen. Det är klart att om man har två så närliggande flygplatser blir resandeunderlaget på den stora internationella flygplatsen något mindre än om man hade samlat trafiken till ett och samma ställe.

Tittar vi på hur flygtrafiken i världen utvecklas ser vi att ett antal flygplatser, både väldigt nära Sverige och i Kontinentaleuropa, utvecklas till tydliga transitflygplatser där man samlar trafik på ett och samma ställe därför att det ger ett resandeunderlag som motiverar flygbolag att etablera flyglinjer.

Jag tror inte att man kan överskatta betydelsen av att Arlanda flygplats utvecklas positivt. Det handlar om Sveriges konkurrenskraft genom att vi kan utveckla vår turistnäring i Sverige. Vi kan nog inte räkna med att människor kommer att kunna flyga direkt från stora delar av världen till varje flygplats i Sverige, utan vi behöver nog kraftsamla kring någon eller ett par flygplatser för att få den kraften i turistnäringen.

Men det handlar också om vår förmåga att attrahera företag, både nya företag som vi vill ska etablera sig i Sverige och företag som redan finns här med sina huvudkontor, som vi alla vet är en oerhört viktig funktion för att bibehålla Sveriges konkurrenskraft. I det perspektivet är det naturligtvis viktigt att vi har en attraktiv internationell flygplats i Sveriges huvudstad som gör att det är attraktivt att etablera eller behålla huvudkontor i den här regionen och i Sverige. Om vi tänker att det inte bara är i Stockholm som huvudkontoren ska kunna ligga utan runt om i Sverige, blir Arlandas funktion som transitflygplats också ut till regionerna kanske mer avgörande än vad vi i dag riktigt fångar. Jag tycker att det är värt att föra de resonemangen.

Sedan vet jag att det är oerhört problematiskt med Arlanda utifrån miljötillstånd, utbyggnadsmöjligheter och allt möjligt annat. Men om man

nu ska prata om flygkapacitet och flygets roll i ett framtida transportsystem och också flygets roll för kommande arbetstillfällen och miljöpåverkan tycker jag att det är rimligt att också beröra dessa frågor. Men kan vi inte släppa den ständiga återkomsten till att Bromma flygplats inom en väldigt snar framtid skulle vara nedlagd, för det börjar bli lite tjugigt.

Anf. 107 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag är den förste att inte vilja vara tjugit i den här kammaren. Det skulle lätt kunna uppnås om den regering vi har i Sverige lyssnade på majoriteten i riksdagen. Då skulle vi inte behöva vara så tjugiga med regeringen. Det finns ju faktiskt en möjlighet för regeringen att hörsamma vad riksdagen säger. Och riksdagen har vid två tillfällen sagt att man inte ska ha den här förhandlingspersonen. Vi har också ett enigt konstitutionsutskott som har fällt regeringen på den punkten, det vill säga att det har kritiserat regeringen väldigt hårt för hur man tillsatte förhandlingspersonen. Det finns alltså goda möjligheter för regeringen att slippa stå här och tycka att det blir tjugigt. Lyssna på Sveriges riksdag! Det är det regeringen ska göra.

Jag har ställt och kommer att fortsätta ställa frågor om hur flyget ska kunna utvecklas i Sverige, och ministern har möjligheten att faktiskt svara på de frågor jag ställer. Då behöver jag inte ställa om frågorna. Det blir så mycket enklare då.

Jag ställer dem igen: Vad vill egentligen den här regeringen med Bromma flygplats? Ni säger att det inte är någon fara, att ni vill ha kvar Bromma flygplats, men ni tillsätter förhandlingspersoner för att avveckla flygplatsen. Det gör att det blir lite svårt för en utomstående att se vad det är regeringen vill. Osäkerheten är stor ute i landet just på den här punkten, och ni har goda möjligheter att stilla den oron.

Vad vill ministern själv egentligen med Bromma flygplats? Det finns goda möjligheter att ge ett svar här i kammaren. Ser ministern några problem med att skapa den här osäkerheten? Detta är frågor som ministern har full möjlighet att besvara i den här kammaren.

Om vi då går över till själva sakfrågan är skälet till att den här historiskt svaga regeringen inte har stöd i Sveriges riksdag ganska enkelt. Det blir fullt på Arlanda ifall vi ska plocka ned alla flygplan i peaktid i Stockholmsregionen på en enda flygplats, så som det ser ut i dag. Då kommer det att bli fullt. Man kan inte smeta ut flygtillgängligheten över dygnets alla timmar, så som en del på regeringssidan vill framhäva, för den som ska ta sig till Stockholmsregionen för ett möte och hem från mötet samma dag vill komma fram under en viss del av dygnet. Det vill säga att det finns peaktider på morgonen och på eftermiddagen/kvällen då alla vill resa. Det är då man behöver ha god tillgänglighet till huvudstaden, och det når vi med de två flygplatserna på det sätt som det ser ut i dag.

Ministern säger att man vill utveckla Arlanda flygplats. Låt mig påminna om att det största hotet mot att utveckla Arlanda flygplats inte är inrikespolitiskt, utan det handlar om de konkurrentflygplatser som finns runt oss: Helsingfors, Köpenhamn och Oslo. Där har man aggressiva flygbolag som försöker utveckla och mata trafik till dessa flygplatser.

Det enskilt största hotet mot att utveckla Arlanda flygplats är en flygskatt. Om ministern på fullaste allvar menar att det finns en ambition

I detta anförande instämde Erik Ottoson (M).

Anf. 108 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Jag får hålla med om att det är en repris. Jag vet inte om det är en favorit men dock en repris. Jag kan väl också hålla med ministern om att vi kan lägga denna debatt åt sidan då det inte har tagits några beslut.

Men ska vi tolka det som att det inte kommer att tas några beslut heller? Varför pågår i så fall hela denna process som har diskuterats i riksdagen vid åtskilliga tillfällen?

Ska vi kunna lägga debatten åt sidan måste ministern vara mycket tydlig med att det inte finns på dagordningen att lägga ned Bromma flygplats inom de närmaste årtiondena i alla fall – någonsin är kanske att ta i.

Det är ungefär det budskap samordnaren ger. Vi har dock inte hört det från ministern. Men det finns tillfälle, och då får vi kanske ta det beskedet som ett besked.

Vi är helt överens om att det är bra att vi har en stor internationell flygplats i Stockholm med allt vad det innebär av fördelar. Swedavia har här en jätteuppgift i att matcha andra flygplatser i vår närhet med direktlinjer och så vidare.

I dagsläget och de närmaste årtiondena spelar Bromma en helt annan roll. Det är en flygplats för destinationen Stockholm och inte en internationell flygplats.

Med lite mer tydlighet från ministern skulle vi kunna lägga diskussionen åt sidan. I svaret sägs tydligt att det inte har fattats något beslut. Men frågan är om det kommer att fattas något beslut. Denna tydlighet är det viktigare att komma med.

Anf. 109 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Låt mig rikta ett stort tack till regeringen. Det var mycket bra att regeringen tillsatte samordnaren.

I riksdagen hamnar vi ofta i en diskussion om Brommas vara eller inte vara, men i förlängningen handlar det varken om Stockholm eller Bromma flygplats utan om vårt lands konkurrenskraft. Ser vi det i detta perspektiv är det inte rimligt att ha två flygplatser. Därför är det bra att man utifrån ett tillväxtperspektiv tittar på just detta.

Skandinavien har drygt 20 miljoner invånare, och Stockholm är outstanding den största staden. Regionen har nästan 2,2 miljoner invånare. Oslo och Köpenhamn har vardera 1,2 miljoner och Helsingfors ungefär 1 miljon i befolkningsunderlag.

Men om vi tittar på vilka flygplatser som är störst och har flest resenärer är det inte Stockholm. Vi kommer först på tredje plats. Både Köpenhamn och Oslo har betydligt fler resenärer än Arlanda. Det är en stor fara för vår konkurrenskraft. Storföretagen väljer såklart att lägga sina Skandinavienkontor där det finns flest flygförbindelser.

Den fjärde största, som kommer strax efter Stockholm, är Helsingfors flygplats, och den har flest långdistanslinjer av alla skandinaviska flygplatser.

Vi ligger alltså på efterkälken, och i Sveriges riksdag borde vi klara av att fokusera på den svenska konkurrenskraften. Med all respekt, fru talman, hävdar jag att riksdagen inte alla gånger är rationell. Hur kan man fatta ett beslut om att det inte ska tillsättas en samordnare som ska se över den svenska konkurrenskraften?

Denna församlings viktigaste uppdrag varje dag borde vara att se till att vårt land kan stå starkt i den internationella och skandinaviska konkurrensen. Därför måste vi ha en flygplats som står sig väl vid en jämförelse, men det har vi inte i dag. Arlanda faller gång på gång.

I stället hamnar vi i denna sal i en diskussion om huruvida vi ska ha snabba och bekväma transporter till och från Sveriges riksdag. Men det är inte det som det handlar om. Det går lika snabbt och smidigt att ta sig till och från Arlanda.

Diskussionen om peaktider är i det närmaste fäni. Det handlar om tio minuter. Förskjuter vi peaktiden och lägger den på 20 minuter i stället skulle vi klara att fylla den utan problem. Utifrån peakdiskussionen är det i dag inget större problem att flytta över flyget från Bromma till Arlanda.

Det vi borde fokusera på är inte Brommas vara eller inte vara, utan det är Sveriges konkurrenskraft, hur vi står internationellt och hur vi ska klara oss i framtiden. Gör vi inte det kan vi lägga ned de andra diskussionerna om hur vi ska skapa jobb och nya arbetstillfällen i vårt land.

Anf. 110 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vågar påstå att även om Edward Riedl och Lars Tysklind inte har förstått regeringens hållning i denna fråga så verkar de allra flesta människor utanför denna sal som jag har talat med ha förstått regeringens hållning i denna fråga.

Jag redogör dock gärna för den ännu en gång: Regeringen anser att Bromma inte ska läggas ned om det inte kan ske med bibehållande av nuvarande kapacitet och att man också tillgodoser kommande kapacitetsbehov.

Låt mig säga det igen: Vi kommer inte att förorda att Bromma läggs ned om det innebär att nuvarande eller kommande kapacitetsbehov av flygförbindelser mellan Stockholm och övriga landet inte kan tillgodoses. Jag hoppas att det i och med detta har tydliggjorts ytterligare och att det så småningom trillar ned även i denna sal.

Samordnaren Anders Sundström ska bland annat titta på huruvida man kan flytta över den trafik som i dag finns på Bromma till Arlanda med nuvarande kapacitet på Arlanda. Då får man ta i beaktande vad det finns för utbyggnadsmöjligheter på Arlanda. Vad krävs för investeringar för att Arlanda ska kunna ta över denna kapacitet?

Vad får det för konsekvenser när vi har höghastighetsbana mellan våra tre största städer, förhoppningsvis med anslutning till Arlanda? Vad får det för konsekvenser för inrikesflyget om resandet från stora delar av Sydsverige kan företas med tåg med korta restider och direktanslutning till en internationell flygplats?

Det är frågor som behöver hanteras i större omfattning. Därför hade det varit glädjande om de borgerliga ledamöterna i riksdagen slutade

krama Bromma och i stället började diskutera hur vi kan stärka Sveriges konkurrenskraft genom att göra strategiska val för flyget i Sverige.

Regeringen har påbörjat arbetet med en flygstrategi. Det ska bli spännande att ta del av hur alla de intressenter som finns – regioner, olika intresseorganisationer, miljöorganisationer och flygets aktörer – ser på flygets utveckling, på hur vi ska kunna minska miljöpåverkan och på hur vi ska kunna öka konnektiviteten inom Sverige men framför allt med andra delar av världen, det vill säga de viktiga exportmarknaderna där vi behöver finnas.

Vi behöver finnas där för att de svenska företagen ska kunna bli framgångsrika i sin export. Vi behöver också kunna attrahera företag så att de förlägger sin verksamhet och sina kontor hit. I detta är flyget av avgörande betydelse, men Bromma flygplats som fysisk plats har faktiskt ytterst lite med den frågan att göra. Vad det handlar om är att tillgodose flygkapacitet. Det är det vi kommer att ägna tid åt, inte åt en fysisk plats i Stockholm.

Anf. 111 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Ministern vill att vi ska prata om vilka strategiska val vi ska göra för att utveckla flyget i Sverige. Låt mig då vara tydlig. En helt samlad svensk flygindustri och flygnäring säger en sak: Inför ingen flygskatt! Det vore det enskilt största våta täcket över möjligheterna att utveckla det svenska flyget. Vi får se på måndag om ministern menar allvar med någonting hon säger här i talarstolen.

Låt oss då prata om den svenska konkurrenskraften! Jag håller med, och jag har själv tagit upp just de delarna. Köpenhamn, Oslo och även Helsingfors har konkurrentflygplatser. Om de flygplatserna tillåts växa starkare än Arlanda gör det att huvudkontor för stora företag som ska etablera sig i Skandinavien inte hamnar i Stockholm och inte hamnar i Sverige. Då har vi problem.

Teres Lindberg från Socialdemokraterna går till och med så långt att hon säger att vi har hamnat på efterkälken. Jag håller absolut med. Men låt oss då prata om hur vi utvecklar det svenska flyget, inte om hur vi skapar problem för flyget! Det borde väl vara det vi ska diskutera. Om problembilden är att vi är på efterkälken, låt oss då inte sätta krokben för det svenska flyget på det sätt som ni vill göra!

Teres Lindberg säger också att hon tycker att debatten om peaktider är fäinig. Ja, den må tyckas vara fäinig. Jag kan då tala om för dem som lyssnar på debatten att Teres Lindberg själv kommer från Stockholm och inte ser några problem i att människor från andra delar av landet kanske måste förlägga en eller två hotellnätter hit i stället för att åka över dagen till huvudstaden för möten. Man kan kosta på sig den lyxen när man bor i storstadsregionen.

Jag vill tacka ministern för debatten. Med tanke på de svar vi har fått lär vi återkomma. Jag känner mig inte nöjd när det gäller synen på flygets utveckling. Vi kommer nog att ha många debatter här i fortsättningen. Men med bättre svar kommer vi att slippa de här debatterna i kammaren.

Anf. 112 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Jag har ett förtydligande när det gäller peaktiderna. Det är 10–15 minuter då peaken är full. Om man i stället får flyga fem eller tio

minuter tidigare eller senare tror jag inte att det spelar så stor roll. Detta behöver inte betyda en övernattning i Stockholm om man flyger över dagen. Jag vill att det ska stå väldigt klart. Därav tycker jag att den här diskussionen blir lite fånig.

Jag vill ge ett perspektiv på vad de här frågorna handlar om. När vi pratar om Sveriges konkurrenskraft och våra tillväxtmöjligheter går det inte att blunda för att huvudstaden Stockholm är tillväxtmotorn. Om det inte går bra för Stockholm går det inte heller bra för resten av landet. Jag tror inte att jag som stockholmare är ensam om att säga det, utan de flesta både i Sveriges riksdag och i vårt land är beredda att skriva under på detta.

När internationella institut tittar på vad det är för tillväxtproblem som finns i Stockholm handlar det om två saker. Det ena är att man inte har en sammanknuten arbetsmarknadsregion, och det gäller främst resor med flyg, tåg och andra transportsätt. Det andra, och kanske allra viktigaste, är bostadsbristen.

De här frågorna hänger ihop, vare sig vi vill eller inte och oavsett vad vi tycker om Brommaflyget. Den uppgradering som man har gjort av Bromma flygplats till en 2C-flygplats har lagt ett byggförbud på väldigt stora delar av både Stockholms kommun och kranskommunerna runt omkring, där man inte längre heller får bygga på höjden. Det är väldigt många byggprojekt som står still just nu och som inte kommer att kunna genomföras på grund av utvecklingen, uppgraderingen och det utökade flyget på Bromma. Frågorna hänger ihop. I slutänden är det vi i Sverige som förlorar i konkurrenskraft gentemot andra länder.

Anf. 113 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Frågan om flygskatt eller inte missade jag nog i interpellationerna. Den fanns inte där vad jag kunde utläsa. Det fanns en fråga om huruvida det finns någon konkurrens mellan Arlanda och Bromma, och den har jag svarat på.

Jag tycker ändå att vi rör oss i den här diskussionen på ett sätt som gör att vi faktiskt kanske kommer till ett läge där vi kan börja diskutera mer strategiska frågor för flyget – inte krampaktigt hålla oss fast vid en fysisk plats i Stockholm utan prata om hur vi kan utveckla flyget, så att vi får en bättre konnektivitet med våra viktiga exportmarknader, kan utveckla den svenska turismen, kan få bättre kopplingar från övriga landet via Stockholm ut i världen och samtidigt kan minska klimatpåverkan för både flyget och transportsektorn som helhet. Det där är ett beting som vi har att jobba med allihop.

Jag tycker som sagt att vi har rört oss framåt i debatten. Vi kanske närmar oss ett mer strategiskt förhållningssätt så småningom. Jag ser fram emot att fortsätta att diskutera flygets roll för framtida konkurrenskraft för Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 114 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Edward Riedl har frågat mig hur jag avser att hantera tillkännagivandet om att se över möjligheterna för flygbranschen att bära kostnaderna för tillsyn och gå vidare med ärendet.

I mitt tycke var den reform av Transportstyrelsens finansiering som den tidigare regeringen genomförde 2011 rimlig. Den huvudprincip som gäller är att de avgifter som myndigheten tar ut för bland annat tillsyn baseras på självkostnadsprincipen. Det gäller för alla trafikslag. Samma spelregler för alla bidrar till rättvisa mellan trafikslagen.

Jag är samtidigt överens med Edward Riedl om att det kan behövas undantag. Det finns marknadssegment som inte har förutsättningar att bära hela kostnaden för Transportstyrelsens tillsyn. Därför tycker jag också att de möjligheter för Transportstyrelsen att subventionera avgifterna för vissa grupper som infördes 2013 är rimliga. Som Edward Riedl säkert känner till gäller det bland annat vissa grupper inom luftfartsområdet, men även grupper inom andra trafikslag.

Det är naturligtvis inte självklart att de analyser som gjordes 2013 träffar helt rätt i dag. Jag ser det som naturligt att med jämna mellanrum följa upp hur en myndighet tillämpar de bemyndiganden den har fått och hur det har fallit ut. Regeringen fattade därför så sent som förra veckan beslut om att uppdra åt Transportstyrelsen att göra en sådan uppföljning. Uppdraget har en bred ansats och fokuserar inte på något enskilt trafikslag eller någon i förhand utpekad grupp. Om analysen visar att det är motiverat kan Transportstyrelsen föreslå ändringar i tillämpningen eller i själva bemyndigandena. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2016.

Anf. 115 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag frågade ministern hur hon tänker hantera riksdagens tillkännagivande om att se över möjligheterna för flygbranschen att bära kostnaderna för tillsyn. Jag måste säga att jag tycker att svaret från ministern till viss del känns nonchalant gentemot det tillkännagivande som Sveriges riksdag riktat till regeringen. Det tycker jag är tråkigt, uppriktigt sagt. Vi valde i den här frågan, trots en tydlig majoritet mot regeringen, att ändå sätta oss ned och samtala tillsammans med ministrarnas eget parti, Socialdemokraterna, för att hitta ett tillkännagivande som skulle vara bra så att vi kunde lösa själva sakfrågan.

Transportstyrelsen frös tidigare de planerade höjningarna av myndighetsavgifterna, som ministern läste upp i sitt svar. Men nu har man från Transportstyrelsens sida aviserat att man ska fortsätta att sänka myndighetsavgiften, den här gången från 6 kronor till 5 kronor. Det här sker trots att den motion som jag väckte riksdagsåret 2014/2015 delvis bifölls av Sveriges riksdag i samband med att vi diskuterade hur vi skulle gå fram med det här.

Jag tycker att detta är jättetråkigt och vill egentligen bara fråga ministern hur hon tycker att hon agerar. Agerar hon i tillkännagivandets anda utifrån det vi satt ned och diskuterade?

Anf. 116 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Den motion som Edward Riedl hänvisar till bifölls delvis, som Riedl också säger. De delar av motionen som bifölls och som sedan kom att ingå i riksdagens tillkännagivande till regeringen anser jag att vi

har tagit om hand i och med att vi nu ger Transportstyrelsen i uppdrag att se över hur man tar ut myndighetsavgifter.

Prot. 2015/16:3
17 september

Transportstyrelsen tar in avgifter för tillsyn där den som blir utsatt för tillsynen ska betala så att man får en kostnadstäckning. Sedan har man en myndighetsavgift som alla som verkar på området betalar till myndigheten. Det har visat sig att det ser lite olika ut. På en del konton har man ett överskott och på andra ett underskott.

Totalt sett behöver Transportstyrelsen se över så att man har kostnadstäckning där man ska ha det, att man ska kunna undanta de segment av marknaden som inte har förutsättningar att bära kostnaderna och att man totalt sett får en intäktsström som motsvarar det som myndigheten bör ha.

Det ligger i uppdraget att Transportstyrelsen ska se över sina tillsyns- och myndighetsavgifter så att man får rätt balans. Jag hoppas att Edward Riedl så småningom kommer att bli nöjd med resultatet av uppdraget, när Transportstyrelsen återredovisar detta.

Syftet är naturligtvis att ha avgifter som är både rättvisa och möjliga att överblicka och som ser till att man har rätt konkurrensvillkor och rätt kostnadstäckning för Transportstyrelsen. Det är som sagt avsikten med det uppdrag som regeringen har lagt.

Anf. 117 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Som ministern påpekar var skälet till att motionen bifölls delvis att vi involverade ministrarnas eget parti i diskussionerna. Från början var det tänkt att motionen skulle bifallas helt, men vi kom överens med ministrarnas parti Socialdemokraterna om att delvis bifalla den och lösa sakfrågan.

Om man ska kunna ta i hand och lita på varandra måste det fungera hela vägen. Jag tycker inte att det är en konstigt lång utredningstid. Man behöver ha den tiden på sig, och jag har ingen kritik mot ministern i detta. Mars 2016 är ganska snabbt jobbat, men det hinner hända en hel del på vägen, framför allt om man har statliga myndigheter som jobbar i precis motsatt riktning mot vad tillkännagivandet gav skäl till.

Tidigare regeringar har fryst myndighetsavgiften utifrån att vi tvingade ut svenska företag från marknaden på grund av den. Det är fullt möjligt att ha avgiften fryst i avvaktan på att man kommer fram med detta.

Min fråga till ministern är: Vore det inte rimligt att myndighetsavgiften är fryst till dess att utredningen är klar i stället för att vi lägger ytterligare börda på lasten i avvaktan på att vi ser vad utredningen kommer fram till? Det tycker jag vore rimligt. Jag önskar att ministern kan ta sitt ansvar i det fallet och se till att vi inte tvingar svenska företag att flagga ut från Sverige i avvaktan på detta.

Anf. 118 PIA NILSSON (S):

Fru talman! Edward Riedl kan vara helt lugn. Det handslag, den överenskommelse och det samtal vi hade om tillkännagivandet gäller. Jag konstaterar med glädje att statsrådet har redogjort för vad utredningsuppdraget går ut på.

Jag förstår inte riktigt vad Edward Riedl tycker att problemet är. Vår regering utvärderar nu vad den tidigare regeringen införde på inrådan av Edward Riedl. Det tycker jag är bra. Man måste förstås titta om det blev så lyckat med den proposition som riksdagen antog 2010 och som Edward Riedls regering lade fram.

Jag tycker att utredningsuppdraget är alldeles ypperligt och väldigt klart och tydligt. Dessutom står det att det ska lämnas en redovisning av om det utifrån en sammantagen bedömning finns skäl att i några fall ändra tillämpningen av undantagen från principen om full kostnadstäckning. Tillsammans med de tre övriga strecksatserna täcker detta hela problematiken.

Ingen av oss, varken jag, Edward Riedl, Anna Johansson eller någon annan i den här salen, vill att svenska flygföretag ska flagga ut. Så är det definitivt inte.

Det kan vara lite knepigt för en oinvigd att förstå vad vi pratar om. Det är oftast positivt om en myndighet vill sänka sin avgift, men i det här fallet pratar vi som om det vore något väldigt dåligt att man sänker från nuvarande 6 kronor per passagerare till 5 kronor. Det beror helt enkelt på att Transportstyrelsen har blivit väldigt effektiv. Man gör liksom inte av med mer pengar, och man ska helst inte ta ut mer pengar än vad man gör av med.

Dessa pengar har betalat annan verksamhet som är nog så viktig för flyget och som kan bli väldigt hårt belastad om man ska ta ut dem på annat sätt. Men man kan inte koppla det så tydligt som Edward Riedl gjorde i sitt första inlägg. Bara för att myndighetsavgiften sänks kommer inte tillsynsavgiften per automatik att höjas. Det finns ingen direkt koppling där, det vill jag tydliggöra.

Jag tror att vi är överens. Jag vet att vi är det, Edward Riedl. Det tillkännagivande som riktas till regeringen är härmed tillfyllest.

Anf. 119 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Pia Nilsson har på ett förtjänstfullt sätt redogjort både för hur den överenskommelse som gjordes mellan partierna såg ut och hur sakförhållandena är. Detta är en ganska teknisk och inte alldeles lättgenomtränglig materia.

Jag vill ändå förtydliga att det inte är kommuniserande kärll mellan de olika typer av avgifter som Transportstyrelsen tar in, det vill säga att om man höjer den ena så sänker man den andra och vice versa. Respektive typ av avgift har helt olika funktion och är uppbyggd på helt olika sätt. Det innebär att om man sänker den ena avgiften blir det inte per automatik en höjning av den andra.

Jag vill poängtera att myndigheten, med det bemyndigande man redan har, har möjlighet att göra avsteg från principen och ge företag eller aktörer rabatt på avgiften om man bedömer att det finns aktörer som av olika skäl inte kan bära kostnaden. Detta bemyndigande har ingen tagit ifrån Transportstyrelsen, utan det är fullt möjligt att fortsätta att arbeta på det sättet också under den tid som utredningen pågår.

I och med att vi har lagt detta utredningsuppdrag med denna breda ansats, där vi fångar in den problematik som Edward Riedl lyfter fram i interpellationen, anser jag som jag sa i mitt första inlägg att det tillkännagivande som regeringen har fått från riksdagen är omhändertaget.

Så småningom kommer Transportstyrelsen tillbaka med ett svar på utredningen om hur man har för avsikt att hantera sin avgiftsfinansiering framöver och se till att de olika avgifterna inte korssubventionerar varandra. Detta är nämligen inte tillåtet enligt EU-rätten, och det är därför vi vill att Transportstyrelsen förtydligar hur det ska gå till framöver.

Anf. 120 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Tack, Pia Nilsson, för att handslaget gäller! Det låter bra. Det innebär att vi kan prata med varandra även fortsättningsvis.

Vad är då problemet? Jo, det är som följer. Motionen bifölles delvis med intentionen att förbättra för företagen i avvaktan på att regeringen uppfyller det som riksdagen sa åt den, det vill säga se över detta. Under tiden passade man på att försämma för företagen. Det ser jag som ett problem.

Om man inte hade några avgiftshöjningar för de olika företagen vore det inte något problem, men så ser det tyvärr inte ut. Vi har väldigt många företag som lever alldeles på gränsen därför att avgifterna har skenat iväg de senaste åren. Det är bekymret.

Jag uppmanar ministern och hennes partikamrater att besöka dessa företag. Det är helikopterskolor, olika verksamheter inom flyget med flera. Besök dem! Titta på deras balansräkningar! De visar gärna hur det ser ut och hur avgifterna har slagit och utraderat all vinst och gör att de i dag i praktiken får låna pengar för att klara sin verksamhet. Det är min uppmaning till er.

Jag hoppas att ministern tar sitt ansvar och fryser myndighetsavgiften under tiden utredningen pågår. Det är fullt möjligt. Det gjorde den tidigare ministern. Den var förvisso moderat, men jag tror att även en socialdemokrat klarar av att göra på det sättet när man sitter i regeringsställning.

I övrigt kan jag bara säga: Det är glädjande att regeringen har hörsammat riksdagen och tillsatt denna utredning. Förhoppningen är att vi i slutändan kommer att hamna på precis samma fot, att det kan bli något bra av detta. Men låt oss inte förstöra på vägen dit! Det är min uppmaning till regeringen.

Anf. 121 PIA NILSSON (S):

Fru talman! Mycket kort: Tack, Edward Riedl! Handslaget gäller. Vi är överens. Tillkännagivandet är genomfört. Nu väntar vi på resultat och hoppas förstås också att vi kan jobba lika fint tillsammans i andra frågor.

Anf. 122 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag förutsätter naturligtvis att Transportstyrelsen agerar som en ansvarsfull myndighet och har nära kontakt med de företag som är berörda av de här avgifterna och att man också under tiden som utredningen pågår ser till att det inte sker några dramatiska försämringar. Det ligger redan inom myndighetens bemyndigande. Men hur de här avgifterna ska tas ut sedan ligger i utredningen, och där kommer Transportstyrelsen tillbaka.

Jag ser inte riktigt att vi har så olika uppfattning i frågan. Jag tror att både Edward Riedl och vi i regeringen vill att Transportstyrelsen ska få finansiering för sin verksamhet, att vi ska ha konkurrensneutralitet mellan

trafikslag och att det fortsatt ska finnas en möjlighet för Transportstyrelsen att undanta vissa segment som har svårt att bära kostnaderna.

Nu ger vi ett uppdrag till Transportstyrelsen att se över hur detta ska kunna förverkligas, och jag ser fram emot att så småningom ta emot resultatet av den utredningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:754 om finansiering av Sjöfartsverkets räddningsinsatser

Anf. 123 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jessica Rosencrantz har frågat mig om jag anser det rimligt att sjöfarten och dess privata företag ska finansiera räddningsinsatser på land och om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av Sjöfartsverkets beslut.

Jag vill börja med att understryka att Sjöfartsverket är ansvarig myndighet för sjö- och flygräddning inom svenskt ansvarsområde enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Ett statligt anslag utgår för ersättning till de utgifter som Sjöfartsverket har för kostnader som uppstår vid olika sjöräddningsuppdrag som ligger utanför handelssjöfartens betalningsskyldighet men som ligger inom verkets ansvarsområde. Enligt lagen om skydd mot olyckor ska statliga resurser finnas till hands när kommunala räddningstjänster behöver dem.

Det är riktigt som Jessica Rosencrantz skriver att Sjöfartsverket i juni i år beslutade om att Sjöfartsverkets helikopterresurser ska kunna stå till den kommunala räddningstjänstens förfogande kostnadsfritt under vissa givna förutsättningar i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Om Sjöfartsverkets beslut får till följd ett markant ökat antal helikopterinsatser till olika kommunala räddningstjänstoperationer kan det finnas anledning att återkomma i denna fråga.

Anf. 124 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag kan börja med att understryka att det viktigaste alltid, liksom i det här fallet, är att rädda liv och att det måste ha högsta prioritet. Om det har varit så att kommuner har sagt nej till räddningsinsatser av kostnadsskäl, där Sjöfartsverkets helikoptrar hade kunnat göra skillnad, är det naturligtvis inte bra. Men diskussionen måste handla om hur finansieringen av de här räddningsinsatserna ska göras – inte om de ska bli av eller inte.

Fru talman! Beslutet från Sjöfartsverket väcker en del principiella frågor. Beslutet om att kommuner inte längre ska behöva betala för att nyttja verkets räddningshelikoptrar väcker principiella frågor eftersom Sjöfartsverket är ett affärsverk, som huvudsakligen finansieras av svensk sjöfart. Den kommunala räddningstjänsten är däremot skattefinansierad.

Det är, fru talman, tveksamt om den svenska sjöfarten ska belastas med kostnader för räddningsinsatser på land. Vi har otaliga gånger stått i den

här kammaren och diskuterat att vi har en svensk sjöfartsnäring som är hårt belastad och utsatt för tuff konkurrens och kostnadspress. Vi har under de gångna åren genomfört ett antal reformer under alliansregeringens tid i form av en handlingsplan och en maritim strategi som alliansregeringen tog initiativ till, just därför att den svenska sjöfarten är under stor kostnadspress.

Då vill jag här i kammaren fråga statsrådet hur statsrådet ser på den långsiktiga effekten av det här beslutet. Det kan ju inte uteslutas att antalet kommunala räddningsinsatser där Sjöfartsverkets helikoptrar deltar ökar med tiden, vilket då medför en ökad kostnad för handelssjöfarten.

Jag vill fråga statsrådet: Hur ser statsrådet på hur detta påverkar svensk sjöfart, som redan är hårt belastad, framöver?

Anf. 125 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Detta är en fråga där man möjligen kan fundera över vilken ände man ska börja med. Det är klart att man kan börja med att Sjöfartsverkets nya beslut i juni var felaktigt. Men man kan också fundera på om det tidigare beslutet, att kommunerna skulle faktureras för helikopterinsatser, möjligen var felaktigt. Det finns en lag som föreskriver att Sjöfartsverket har ett ansvar att ta, där kommunerna inte ska belastas med kostnader.

Det förslag som Jessica Rosencrantz lägger här är att kommunerna fortsatt ska vara betalningsansvariga. Jag skulle säga att det är tveksamt om det är förenligt med den lagstiftning som finns på området. Därför tror jag att den ordning som Sjöfartsverket har tillämpat från och med juni – efter bland annat stark kritik från Sveriges Kommuner och Landsting, ska man tillägga apropå kostnadspressade verksamheter – är en ordning som är klok och bör fortgå.

Men jag säger också i mitt svar att om det skulle visa sig att verksamheten blir mycket omfattande och ger upphov till kostnader som felaktigt belastar de farledsavgifter som bekostar en del av Sjöfartsverkets insatser får man naturligtvis ta det under övervägande. Men lagstiftningen är tydlig med att kommunerna ska kunna avropa den här extra tjänsten utan kostnad. Då är det inte heller rimligt att Sjöfartsverket gör en annan bedömning.

Jag tror att den bedömning som Sjöfartsverket gjorde i juni i år är den som stämmer bäst överens med lagstiftningen, och man kan väl vara överens om att det är ganska bra.

Anf. 126 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Jag anger inte att kommunerna ska betala. Men när man nu påför en ny kostnad på näringen måste man faktiskt fundera över om Sjöfartsverkets beslut är den bästa finansieringsmodellen. Det väcker en del principiella frågor. Om man har ett affärsverk, där näringen betalar in i form av avgifter, måste man också säkerställa att pengarna inte går till en massa andra saker.

Detta är möjligen inte en av de stora politiska skiljelinjerna. Men jag tycker att det är en viktig principiell fråga hur vi ska hantera våra affärsverk.

Jag måste återkomma till de debatter som vi har haft tidigare här i kammaren – allt hänger ju samman. Vi ser hur svenska fartyg flaggar ut,

hur rederier väljer att lämna Sverige, att man inte är nöjd med konkurrensvillkoren eller helt enkelt inte tycker att Sverige är det bästa sjöfartslandet att verka i.

När vi här i kammaren har röstat igenom en antal olika förslag, utifrån alliansregeringens handlingsplan för en stärkt sjöfartsnäring, och när alliansregeringen tog initiativ och den nya regeringen följde upp den maritima strategin måste vi se den här diskussionen i ljuset av det. Alliansregeringen tillförde 45 miljoner kronor årligen till Sjöfartsverket för att man skulle slippa ta ansvar för sjö- och flygräddningsinsatser som inte handlade om näringen utan handlade om den civila allmänheten. Men det var före Sjöfartsverkets beslut att kommunerna gratis skulle få nyttja verkets helikoptrar.

Jag är, fru talman, orolig för att den satsning som alliansregeringen gjorde för att se till att stärka den svenska sjöfartsnäringen urgröps och att vi nu är tillbaka på ruta ett igen, där en redan hårt pressad sjöfartsnäring bekostar insatser som borde finansieras av det allmänna.

Jag kan fråga statsrådet om man har undersökt om det kan finnas några bättre, alternativa finansieringsmodeller än att den svenska sjöfartsnäringen ska bekosta räddningsinsatser på land.

Anf. 127 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag har inte fått några indikationer på att farledsavgifterna i dag går till att finansiera räddningsinsatser på land. Sjöfartsverket gör bedömningen att det totalt sett handlar om ett par hundra tusen kronor per år. Sannolikheten att det ryms inom anslaget på 45 miljoner är väl ändå relativt stor.

Skulle det visa sig att de här kostnaderna ökar, att de inte ryms inom anslaget eller att det här blir en belastning på det som man tar in i farledsavgifter upprepar jag mitt ställningstagande från svaret att vi är beredda att se över en annan finansiering. Men det finns ingenting i dagsläget som pekar på att det finns ett sådant behov.

När vi nu talar om sjöfarten i stort vill jag också säga att vi pratar om en kostnad per år för hela Sjöfartsverket i storleksordningen ett par hundra tusen. Riksdagen kommer att fatta ett budgetbeslut om någon vecka om att införa en tonnageskatt, och jag tror nog, med all respekt för den här frågans vikt, att införandet av en tonnageskatt är ett något viktigare beslut i vår strävan att stärka svensk sjöfarts konkurrenskraft och också ge den likvärdiga konkurrensvillkor med andra länder som många fartyg hittills har flaggats ut till.

Jag ser fram emot en stark sjöfartsnäring som med goda konkurrensvillkor, ett bra regelverk och numera också tonnageskatt ska kunna växa och blomstra och bidra till ökad tillväxt i Sverige. Jag vågar nog drista mig till att påstå att de här räddningsinsatserna inte är det som svensk sjöfart står och faller med. Skulle det vara så att den här kostnaden ökar, att det blir en övervältring av kostnader till dem som betalar farledsavgift är vi beredda att titta över det. Det finns alltså ingen anledning till panik i den här frågan.

Anf. 128 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Till att börja med kan jag säga att jag välkomnar att man från regeringens sida har tagit väl emot den utredning om tonnageskatt

som alliansregeringen tillsatte och har fångat upp många av slutsatserna i den. Jag tror också att det är en viktig fråga för svensk sjöfartsnäring, men jag är också väl medveten om att svensk sjöfartsnäring efterlyser ett brett angreppssätt på de här frågorna. Man vill att Sverige ska vara en stark sjöfartsnation, och man vill att svensk politik tar ett helhetsgrepp kring den svenska sjöfartsnäringen. Därför tror jag inte att vi ska raljera över de små frågorna utan se dem i ett större sammanhang.

Jag välkomnar det som statsrådet säger om att man ändå avser att följa utvecklingen framgent, och jag tror att det är bra att ha en viss flexibilitet och uppmärksamhet där, inte minst därför att det är en viktig principiell fråga om hur det faktiskt ska gå till när våra svenska näringar betalar in avgifter och annat så att vi kan säkerställa att de pengarna går till rätt saker.

Jag hoppas och räknar förstås med att regeringen inte kommer att försöka använda sjöfartsnäringen som en kassako, vare sig i det här fallet eller i andra fall, för att finansiera insatser som borde åligga det allmänna.

Med det sagt får vi väl båda två följa utvecklingen och gemensamt verka för att svensk sjöfart får goda konkurrensförutsättningar.

Anf. 129 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag kan förtydliga att det utredningsuppdrag som den borgerliga regeringen lade fram angående tonnageskatt innebar att hela tonnageskatten skulle finansieras inom sjöfartsnäringen. Den nuvarande regeringen, S, MP och med stöd av V, har i stället beslutat sig för att halva kostnaden kommer att tillföras, det vill säga det blir en plusfaktor på 25 miljoner för sjöfartsnäringen utöver det som man sedan kommer att kunna stärka sin konkurrenskraft med.

I den maritima strategin som presenterades för bara två veckor sedan har vi aviserat att vi avser att återkomma med en samlad strategi för just sjöfarten, för den maritima strategin omfattar ju betydligt fler näringar och områden, inte minst frågor om klimat, boende, turism, fiske och allt möjligt annat. Men just sjöfarten behöver särskild uppmärksamhet, och vi har för avsikt att återkomma i den frågan.

Jag upprepar att skulle detta innebära svårigheter är vi beredda att se över frågan, men det finns ingenting i dagsläget som tyder på att så är fallet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:730 om minskningen av antalet anmälningar och prövningar av arbetsskador

Anf. 130 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig om jag avser att ge Försäkringskassan i uppdrag att utreda orsaken till att antalet arbetsskadeanmälningar och arbetsskadeprövningar minskar.

Arbetsskadelivränta beviljas den som på grund av en arbetsskada får en nedsättning av sin förmåga att skaffa sig inkomst med minst en femtondel. Nedsättningen av arbetsförmågan ska bedömas vara bestående under minst ett år.

Före den 1 juli 2008 gällde att sjukersättning kunde beviljas om en individs arbetsförmåga bedömdes som nedsatt för minst ett år, det vill säga samma varaktighetskrav som för arbetsskadelivränta. Därför prövades också förmånerna ofta samtidigt.

När den tidigare regeringen avskaffade den tidsbegränsade sjukersättningen upphörde denna koppling. Någon analys av konsekvenserna för arbetsskadeförsäkringen gjordes inte.

LO-TCO Rättsskydd AB anser att det finns risk att människor numera missar att ansöka om arbetsskadelivränta då det saknas en naturlig tidpunkt att väcka frågan om livränta. LO-TCO Rättsskydd AB har därför föreslagit att frågan om livränta bör aktualiseras vid en fast tidpunkt under en sjukperiod. Utan att ta ställning till detta förslag i sig tror jag att det finns anledning att pröva vägar att förhindra att människor gör rättsförluster.

Inspektionen för socialförsäkringen granskar för närvarande varaktighetskravet inom arbetsskadeförsäkringen, och även den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen hade förslag inom arbetsskadeförsäkringens område. För närvarande bereds utredningens förslag inom departementet, och jag har för avsikt att återkomma i de här frågorna.

Anf. 131 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Den svenska arbetsskadeförsäkringen kom till för mer än 100 år sedan. Då var risken för plötsliga olycksfall i arbetet betydande jämfört med i dag då en betydligt större andel av arbetskraften finns inom tjänstesektorn. Arbetslivet har kraftigt förändrats och orsakssambandet mellan skada, psykisk ohälsa och arbete är betydligt mer komplext i dag. Gränssnittet mellan arbete och privatliv är inte alltid glasklart. Inte sällan kan det finnas bakomliggande faktorer i den enskildes liv som har bidragit till ohälsan som kommer fram i arbetet.

I och med att arbetsmarknaden har förändrats i rask takt har arbetsskadeförsäkringen ibland upplevts som oflexibel. Den bygger på gamla sanningar. För den enskilde är inte sällan tillämpningen oförutsägbar och inte alltid rättssäker, eftersom man inte vet vad man kan förvänta sig av försäkringen.

Under de år som vi arbetade med Socialförsäkringsutredningen hade vi förstås fokus även på arbetsskadeförsäkringen. Vi hade underlag från Arbetsskadekommissionen, Riksrevisionen, Inspektionen för socialförsäkringen och Försäkringskassan. Det som framkom i rapporterna var brister i fördelningen mellan kvinnors och mäns beviljande av arbetsskadelivränta, trots att en lättare bevisregel infördes 2002 just för att man skulle få det mer jämställt. Det har inte hjälpt. Man ser att fördelningen när det gäller beviljandegraden är ungefär 24 procent för kvinnor och 39 procent för män.

Den medicinska evidensen styr beviljandegraden när det gäller livränta. Det leder till olika utfall för kvinnor och män, därför att männen är normen i försäkringen. När man tittar på beviljandegraden för män och kvinnor i mansdominerade yrken är det nästan lika. Det säger ganska mycket, tycker jag.

Dessutom finns det fler studier, i forskning och så vidare, med fokus på mansdominerade yrken än motsvarande för kvinnor. Förstärkt

forskning och ett bedömningsstöd som uppdateras med ny kunskap behövs alltså, inte minst inom psykisk ohälsa och problem med rörelseorganen bland kvinnor.

Därför föreslår Socialförsäkringsutredningen att kunskapssammanställningar och relevant forskning ska ligga till grund för en föränderlig förteckning över ersättningsgrundande sjukdomar, en levande förteckning som följer med i tiden när det handlar om arbetsrelaterade skador och sjukdomar. Det skulle enligt förslaget i utredningen vara ett arbetsmedicinskt råd, i samarbete med SBU som skulle ansvara för det här.

Vi tittade också på hur de nordiska grannlänternas arbetsskadeförsäkringar ser ut. Vi var bland annat i Finland och tittade på deras arbetsskadeförsäkring som är incitamentsstyrd. Det finns liksom morot och piska för både företag och arbetstagare att arbeta mycket med frågorna.

Vi nådde inte riktigt dit, men det kanske kommer framöver. Det är jätteviktigt att man ganska omgående kommer till rätta med de skevheter som finns i försäkringen. Det är därför jag har skrivit den här interpellationen.

Man ser att antalet arbetsskadeanmälningar och arbetsskadeprövningar minskar. Det finns alldeles för mycket spekulationer kring varför. Jag kommer att återkomma till att man behöver en samlad statistik. Alla olika organisationer och myndigheter har sin egen statistik.

Min fråga är ändå: Varför tror ministern att antalet anmälningar inom området minskar?

Anf. 132 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag är ingen minister. Jag är ledamot. Men jag har erfarenhet av detta efter att ha varit fackligt aktiv ända fram till 2006 då jag kom in i riksdagen. Jag har varit skyddsombud och även jobbat mycket med arbetsskadeförsäkringen.

Förändringen och försämringen av sjukförsäkringen var en bidragande faktor, precis som ministern säger i sitt svar. Men människors tilltro till en försäkring bidrar också. Om man inte får sin arbetsskada godkänd ligger det i sakens natur att man inte vill anmäla den. Om man hela tiden upplever att man blir kränkt av ett system där arbetsskadeförsäkringen inte levererar vid en arbetsskada och om man som kvinna hela tiden konstaterar att den skada man har beror på att man har blivit gammal och sliten i ryggen och inte på jobbet finns det en tendens att inte vilja anmäla den.

Till Lotta Finstorp vill jag säga att det är viktigt att poängtera att Försäkringskassan har gjort en egen utredning och konstaterat att avslag tenderar att vara sämre utredda när man hanterar försäkringen. Det skriver också Inspektionen för socialförsäkringen. Man tittar inte riktigt på det utan gör en exponeringsutredning, vilket innebär att man ringer till den skadade och ställer frågor om personen i fråga och inte om arbetslivet.

Det finns ganska tydliga utredningar från Inspektionen för socialförsäkringen, Försäkringskassan och Riksrevisionen. Det är märkligt att Lotta Finstorp inte har tagit del av dem.

Jag hade en diskussion och debatt om det här med den tidigare socialförsäkringsministern i den borgerliga regeringen, Ulf Kristersson,

men även med arbetsmarknadsministern eftersom frågan om social arbetsmiljö men även arbetsmiljö i stort påverkar situationen, framför allt sjukförsäkringen. Mitt tips till Lotta Finstorp är alltså: Läs det som Försäkringskassan har skrivit om arbetsskadeförsäkringen och om varför människor tenderar att inte anmäla.

Detta hänger även ihop med hur arbetslivet ser ut i dag. Otrygga anställningar leder till att man tenderar att låta bli att anmäla eftersom risken för att inte få fortsätta på arbetet hänger ihop med om man anmäler en arbetsskada på grund av dålig arbetsmiljö på jobbet.

Det är lite mer komplicerat. Men det finns också tydliga fakta i frågorna.

Jag vill meddela att jag avstår från mitt andra inlägg.

Anf. 133 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag vill inledningsvis tacka Lotta Finstorp för att hon hjälper till att lyfta fram och hålla fokus på en viktig fråga.

Vi har precis nu, i augusti, fått in remissvaren på den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen. Utan att på något sätt avisera fortsatta utredningar eller liknande under en interpellationsdebatt kan jag vara tydlig med att vi kommer att återkomma när det gäller just arbetsskadefrågorna. De är väldigt angelägna.

De båda tidigare talarna har lyft upp några saker som verkligen är grundläggande problem. Vi ser att anmälningar görs mer sällan sedan förändringen i sjukförsäkringen och att antalet har sjunkit ganska radikalt.

Vi måste dock ha klart för oss, vilket också har berörts här, att just arbetsskadeförsäkringen är konstruerad för en annan tid och hanteras utifrån det. Den hanteras utifrån ett industrisamhälle. I dag vet vi att det som gör människor sjuka på jobbet ofta har psykosociala orsaker. Kvinnor i kontaktyrken är starkt överrepresenterade.

Med min bakgrund som förbundsordförande för ett fackförbund som organiserar kvinnor i offentlig sektor vet jag också hur man resonerar kring arbetsskadeförsäkringen, och kan bekräfta den bild som Eva-Lena Jansson ger. Det är i princip omöjligt för kvinnor som har någon av dessa diagnoser att få en arbetsskada godkänd. Därför tycker man inte att det är någon idé att anmäla den. Jag såg någon siffra om det här ganska nyligen. Jag tror att beviljandegraden för dem som verkar inom vård och omsorg låg någonstans runt 1 procent. En väldigt tydlig könsaspekt slår alltså igenom i vår arbetsskadeförsäkring. Det är naturligtvis både allvarligt och oacceptabelt.

I en tid då inte minst allt fler kvinnor blir sjuka av sina jobb, emellanåt också av en kombination av att man inte får ihop sitt jobb med sitt privatliv, måste vi ha en arbetsskadeförsäkring som dels kan svara mot en modern och föränderlig arbetsmarknad, dels kan utvecklas i takt med att arbetsmarknaden förändras. Det sker nämligen väldigt fort.

Anf. 134 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Det finns mycket som Annika Strandhäll och jag har en samsyn kring när det gäller försäkringen. Den måste bli modernare, och den måste följa med i tiden. Jag tror att det skulle vara bra om man kunde skruva på den så att den helt enkelt följer hur arbetsmarknaden förändras, så att man inte måste göra om den varje gång. I så fall är det lätt att det går alltför många år innan man skruvar om den.

Låt mig återkomma till problemet med kunskap och statistik. I debatten blir det ganska högljutt eftersom det inte finns någon sammanvägd statistik. Man tenderar att lägga tonvikten vid det som passar en i debatten. Det är en sak som Socialförsäkringsutredningen såg. Det blir svårt för oss lagstiftare i den här kammaren att veta vad som är vad. Vi måste få objektiva verktyg som underlag när vi ska fatta beslut. Sammanhållen statistik är ett av förslagen i utredningen. Det vore väldigt bra, tror jag.

En annan fråga som jag vill belysa är att det ser väldigt olika ut för män och kvinnor. Ungefär 30 000 arbetsolyckor anmäldes 2013. Skillnaden mellan varför man råkar ut för en olycka på arbetet var markant. Unga män hade högst olycksfallsfrekvens 2012. Man klämmer sig och skadar på något sätt främst händer och fingrar.

För kvinnor är situationen annorlunda. Det beror också på att vi i allmänhet jobbar inom andra yrken, och det är därför kanske inte så konstigt. Men det är intressant att olycksfallsfrekvensen för kvinnor är störst i åldersgruppen 55–59 år. Olycksfallen gäller då höft, ben och fötter. Det är ofta inom vården som man skadar sig vid lyft och så vidare.

Vi ska också komma ihåg att antalet arbetsskador, antalet arbetsolyckor med sjukfrånvaro och antalet arbetssjukdomar minskar med antalet arbetade timmar. Vi arbetar ju fler timmar i dag. Det är viktigt att titta på detta när man diskuterar den här frågan. Okej, vi arbetar fler timmar, och då ser statistiken ut på det sättet.

Det krävs en fördjupning i den här frågeställningen. I utredningens betänkande finns det mycket som man kan analysera. Vi hade säkert kunnat hålla på ännu längre med arbetsskadeförsäkringen.

Jag ser inte att det skulle vara problematiskt att ge Försäkringskassan i uppdrag att vara den som gör djupdykningen i och analysen av orsaken till att antalet anmälningar och prövningar ser ut som det nu gör. Förhoppningsvis beror det på att det sker färre arbetsskador. Det kan vara så, men då kan man i stället hamna i spekulation åt det hållet.

Jag vill se svart på vitt i den här frågan. Jag tycker att det ändå är ett uppdrag som Försäkringskassan skulle kunna få av ministern, eftersom den är frikopplad från Socialförsäkringsutredningens förslag. Jag skulle gärna vilja att ministern ytterligare vidareutvecklade möjligheterna att göra det redan nu.

Anf. 135 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack för detta belysande inlägg som också visar hur skillnaderna kan se ut och vad det faktiskt är som drabbar kvinnor respektive män i olika åldersspann!

Jag delar Lotta Finstorps ingång, att vi behöver ett bättre kunskapsläge. När det gäller varaktighetskravet och varför arbetsskadeanmälningarna har gått ned så mycket håller ISF just nu på med en egeninitierad granskning. Den handlar om konsekvenserna för arbetsskadeförsäkringen av att den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades utan konsekvensanalys och om detta kan hänga ihop. Väldigt mycket av problematiken ligger nog där.

Med utgångspunkt från det regelverk för sjukförsäkringen som vi har i dag skulle detta inte vara svårt att åtgärda, till exempel genom att i stället införa en prövning vid 90- eller 180-dagarsgränsen. Men vi går vidare med detta. Jag är ganska säker på att Inspektionen för socialförsäkringen ska vara klar med uppdraget under 2015, så resultatet borde komma relativt snart.

Jag delar också det som förs fram här om de förslag som kommer från den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen om arbetsskadeförsäkringar. En del av dessa förslag tarvar ytterligare analys och fördjupning. Därför har vi för avsikt att återkomma i dessa frågor.

Med utgångspunkt från min roll som socialförsäkringsminister kan jag i fråga om arbetsmiljösituationen och kvinnors arbetsmiljö säga att jag ibland tycker att det är slående hur lite kunskap som vi egentligen har om kvinnors arbetsmiljö och hur den påverkar kvinnors hälsa. Regeringen sköt ju till en del resurser under våren för att man skulle forska vidare om kvinnors arbetsmiljö. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi skaffar oss en bättre bild och ett bättre kunskapsunderlag utifrån kopplingen till arbetsskadeförsäkringen i stort. Det handlar om vilka åtgärder som vi behöver vidta för att skapa ett bättre läge för att komma till rätta med ohälsan bland kvinnorna i Sverige.

Anf. 136 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag vill passa på att tacka ministern för en bra debatt i en väldigt viktig fråga. Eftersom vi ska ha en ytterligare interpellationsdebatt som anknyter till samma problematik kan vi kanske vidareutveckla det hela då.

Jag ser fram emot ISF:s utredning. Som jag ser det är problemet med arbetsskadeförsäkringen – när jag har försökt att sätta mig in i den och när jag satt i utredningen – att det finns många myndigheter och organ som gör bra saker så att säga på sin kammare, men man måste få ihop det till en helhet. Jag hoppas att ISF:s utredning visar att man har fått ihop dessa delar till en helhet.

När det gäller kvinnors arbetsmiljö och hälsa är det skrämmande att den forskningen är mycket mindre omfattande jämfört forskningen om män, mäns arbetsplatser, mäns hälsa och så vidare. Så det är klart att det bara kan bli bättre, absolut.

Tack för en bra debatt så här långt!

Anf. 137 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag har fått säga det som jag i nuläget kan säga i den här debatten. Det är en angelägen fråga.

Jag tackar för en bra debatt och ser fram emot att återkomma till den.

Överläggningen var härmed avslutad.

**§ 17 Svar på interpellation 2014/15:731 om psykisk ohälsa och
sjukskrivningar inom kontaktyrken**

Anf. 138 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig vad jag avser att göra för att komma till rätta med den oroande ökningen av den psykiska arbetsrelaterade ohälsan i kontaktyrken, där offentlig sektor är överrepresenterad.

Uppgången i sjukfrånvaron påbörjades 2010. Därefter har sjukfrånvaron ökat årligen under hela alliansregeringens senaste mandatperiod. I december 2010 uppgick sjukpenningtalet till 6,0. Fyra år senare i september 2014 när alliansen lämnade regeringsmakten uppgick sjuktalet till 9,1. Detta är en ökning med 51 procent. Utgifterna för sjukpenning har under denna period ökat med 12 miljarder kronor. Att bryta denna utveckling är en av regeringens viktigaste frågor.

Det behövs en bred mobilisering kring sjukfrånvarofrågan. Det är nödvändigt att alla berörda aktörer bidrar till att bryta den negativa utvecklingen. Särskilt viktiga är Försäkringskassan, arbetsgivare och hälso- och sjukvården. Regeringen avser att återkomma inom kort med ett brett paket med åtgärder i alla dessa områden.

Så som Lotta Finstorp påpekar ökar sjukfrånvaron särskilt bland kvinnor som ofta har anställning i de så kallade kontaktyrkena inom den offentliga sektorn. Det är framför allt de psykiatriska diagnoserna som ökar. Den kunskapsöversikt avseende psykisk ohälsa i arbetslivet som Forte har arbetat fram visar tydligt att arbetsplatsen måste vara involverad för att medarbetaren ska komma tillbaka i arbete på ett bra sätt. Därför är samtalen som jag har påbörjat med arbetsmarknadens parter särskilt viktiga. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för rehabilitering och omställning.

Anf. 139 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Socialförsäkringsministern konstaterar i sitt svar att en av regeringens viktigaste frågor är att bryta den kraftiga ökningen av sjukfrånvaron. Det är en nödvändig och mycket god ambition. Men har regeringen förslag som kan antas hejda denna negativa utveckling? Inte vet jag.

Nu har den rödgröna regeringen haft ansvaret i Sverige i ett år, och de konkreta förslagen är få. Därför är det anmärkningsvärt att till exempel borttagandet av den borte tidsgränsen kommer att genomföras trots ett stort antal remissyttranden där negativa effekter påvisas.

Min fråga till ministern är vilka åtgärder som ministern avser att vidta för att komma till rätta med den oroande ökningen av den psykiska ohälsan i kontaktyrken. Jag instämmer helt med ministern att alla inblandade parter måste samverka för att den som har drabbats av utbrändhet ska komma tillbaka i arbete. Men jag saknar förslag om hur det förebyggande arbetet ska bedrivas för att människor inte ska bli utbrända över huvud taget.

En känd psykiater har sagt: Varför mår vi så dåligt när vi har det så bra? Att hitta svaret på den frågan kanske är det som är nyckeln.

Det är viktigt med tidiga åtgärder vid sjukskrivning, men det förutsätter ett antal faktorer. Till exempel måste läkarintygen vara så grundliga att patienten, arbetsgivaren och Försäkringskassan tillsammans kan arbeta aktivt för en återgång till arbete. Jag hörde i dag att man på en del ställen i Sverige, men inte överallt, kallar de läkarintyg som nu finns anorektiska, för det står nästan ingenting i dem. Då blir det mycket svårare för de

samverkande parterna att hjälpa till så att den sjuke kan komma tillbaka så fort som möjligt.

Dessutom saknar många arbetsgivare i dag en kontaktperson vid Försäkringskassan. Jag tror att det är nödvändigt att en sådan återinförs, så att man har ett ansikte och ett namn på den som man som arbetsgivare tillsammans med arbetstagaren kan vända sig till. Vilka förslag har regeringen för det? Hur ser ministern på det?

Nyligen kom Arbetsmiljöverket med en rapport som Akademikerförbundet lyft fram i sin tidskrift Akademikern. Där konstateras att kvinnor i offentlig sektor drabbas mest av psykosomatiska besvär vid hög arbetsbelastning. Man tittade på just kvinnor. Då ser vi att organisatoriska eller sociala orsaker bland anmälda arbetssjukdomar har ökat markant, framför allt i offentlig sektor, vilket togs upp i den tidigare interpellationsdebatten. Men också i försvaret finns det höga antalet anmälningar av arbetssjukdomar som gäller psykisk ohälsa. Höga krav, att uppleva att man inte har kontroll över sin arbetssituation och bristande stöd är riskfaktorer, framgår det av rapporten från Arbetsmiljöverket. Man skulle önska att arbetsgivarna, framför allt i offentlig sektor – det är där vi ser att det sticker i väg, det är där numerären finns – tittade på det här.

Jag har skrivit på en rapport om psykisk ohälsa bland kvinnor och gjort djupintervjuer med ett antal kvinnor som blivit utbrända, bland annat mellanchefer i kommuner och landsting. Det är en skrämmande bild som har målats upp. Det ges helt enkelt inte bra förutsättningar för att kunna göra ett gott arbete. Många ambitiösa kvinnor vill vara chefer, och ska också vara det, men då måste de få möjlighet till det framför allt från politiker på lokal och regional nivå.

Anf. 140 PHIA ANDERSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp tar upp en mycket viktig fråga. Anledningen till att jag går upp i debatten är framför allt att vi använder begreppet psykisk ohälsa och så gömmer vi hela problematiken under en väldigt bred förklaringsmodell. Om man tittar närmare på det handlar det om stressrelaterade sjukdomar i vård- och omsorgsykten. Det handlar om vår dagispersonal. Det handlar om dem som tar hand om våra äldre. Det handlar om människor inom sjukvården. Det handlar om våra rektorer och lärare och så vidare.

Det som de har gemensamt är att de har politiker som ytterst ansvariga för sina verksamheter. Om det någon gång är viktigt att inte fastna i olika system och använda slagträn mot varandra så är det nu. Det gäller att verkligen hjälpas åt för att komma till rätta med en mycket svår situation som har en oerhört dramatisk utveckling om vi inte gör någonting tillsammans. Att då polemisera mot varandra om att den ene eller den andre ingenting gör leder inte framåt. Det leder heller inte framåt för de människor som nu sitter i dessa system.

Om vi vet att det är fråga om stressrelaterade sjukdomar måste vi i rimlighetens namn ta reda på varför dessa människor stressar. Vad har de för förutsättningar i sin arbetsmiljö att göra ett bra jobb? Vad finns det för förutsättningar i kommunerna, rent ekonomiskt, att se till att arbetsplatserna inom offentlig verksamhet kommer att bli bra? Det är

verksamheter som vi alla är beroende av för att vi alla över huvud taget ska kunna gå till våra arbeten.

Det här är en viktig fråga, och den förtjänar verkligen att debatteras. Men den förtjänar också att vi tillsammans tittar på vad vi kan göra för att komma till rätta med en väldigt dramatisk utveckling. Den utvecklingen är svar på någonting – svar på slimmade organisationer, svar på färre personal på golvet, svar på att man har mycket dokumentation. Dokumentationen är något som ofta nämns när man är ute på arbetsplatsbesök och när man frågar: Varför stressar ni? Jo, vi har fått så mycket dokumentation. Varför har de fått dokumentation? Jo, för att de ska bevisa att de har gjort det som de ska göra.

Jag tror i ärlighetens namn att vi borde ha en debatt där vi tillsammans tittar på dessa frågor. Det handlar om politikerstyrda verksamheter, och det behöver vi ta på största allvar.

Anf. 141 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack för två väldigt bra inlägg! Den utveckling som vi sett över tid och som vi ser är mycket bekymmersam. Jag brukar säga att när vi tittar på hur sjukfrånvaron fluktuerat under lång tid i Sverige får vi fram en jättekomplicerad bild över vad det beror på. Men det som är signifikant i Sverige sedan mer än två decennier är att kvinnor är överrepresenterade i sjukfrånvarostatistiken, och de fortsätter att vara det.

Det handlar i stor utsträckning om psykiatriska diagnoser. Sedan 2006 dominerar de facto psykiatriska diagnoser sjukskrivningarna i Sverige för både kvinnor och män, vilket är jätteintressant när man funderar på hur vi allokerar resurser och hur vi stöttar människor, inte minst inom hälso- och sjukvården. Här finns verkligen någonting att ta på.

Precis som har sagts i debatten är kontaktyrkena starkt överrepresenterade, och de finns främst i den offentliga sektorn. Det som Lotta Finstorp tar upp om försvaret tycker jag också är mycket intressant.

Äterigen till detta med krav och kontroll. Det vi tydligt ser, och som är väldigt signifikant för de lärare, socialsekreterare, mellanchefer och undersköterskor inom äldreomsorgen som nu befinner sig i vår sjukförsäkring i stället för på arbetsmarknaden, är att det finns bekymmer när det handlar om kraven i jobbet. Det är krav rent belastningsmässigt i form av arbetsuppgifter och krav i form av emotionell belastning eftersom man arbetar med människor som av en eller annan anledning har det svårt, eller arbetar med barn där man har ett stort ansvar på sina axlar, samtidigt som man inte får tillgång till det stöd eller kanske den uppskattning man behöver för att klara av den belastningen. Det är väldigt signifikant.

Det var intressant att höra om de samtal som du, Lotta, hade haft med mellanchefer. Det är en tydlig sådan grupp. Vid de inspektioner som Arbetsmiljöverket för inte så länge sedan gjorde i 52 kommuner – där finns också en rapport – tittade de på kvinno- respektive mansdominerade delar av kommunerna. Du kan skära sjukfrånvarostatistiken där. Då ser du hur det ser ut med sjukfrånvaron i äldreomsorgen och hur den ser ut i den tekniska förvaltningen. Det är klockrent.

Men man måste också gå in och titta djupare på det. Hur många underställda har mellanchefer att svara för? Hur mycket administrativ

belastning är lagd på mellanchefer, för att mellanchefer, som Phia Andersson tog upp, ska bevisa vad hon eller han gör? Vilket ansvar har mellanchefer?

Arbetsmiljöverket tog också upp att de som arbetar i den kvinnodominerade delen upplever, rätt eller icke rätt, att de har längre till beslutsfattarna, det vill säga till politikerna. Man är mer ensam i det uppdrag man har. Man kläms uppifrån men också nedifrån av kraven från medarbetarna, som inte heller mår bra.

Jag håller med om det som Phia sa, att det här är otroligt viktigt för oss. Om vi vill ha en låg och stabil sjukfrånvaro i Sverige måste vi våga ta tag i problemet och se det i vitögat.

Anf. 142 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Vi har en samstämmig bild av hur det ser ut. Det är dock komplext att komma till rätta med det här, för jag tror att man måste skruva på vissa delar. Många av de kvinnor som jag har intervjuat har sagt: Jag hade velat byta jobb. Jag borde ha gjort det för att inte hamna i denna utbrändhet, men jag vågade inte ta steget.

Det är en liten vädjan till regeringen: Låt alternativa och privata vårdgivare finnas kvar, så att man inte bara går från en kommun till en annan! Det ska finnas andra alternativ att välja på. Det vi ser i kontaktyrken är precis det som det handlar om: man använder sig själv som verktyg, och det är det som gör att man blir utmattad till slut.

Jag håller med Phia Andersson i inlägget om politikerna lokalt och regionalt och det ansvar som de har i detta. Resurser och krav måste stämma överens. Man har de resurser man har, men då kan man inte heller lägga på mer krav på verksamheten och på chefer. Då går det inte. Jag tycker också att politikernas klåfingrighet – när man går ned på detaljnivå och börjar styra utan att tillföra resurser i motsvarande mängd – är en fara för den psykiska hälsan i en organisation.

Jag tror att Phia Andersson också tog upp detta: Vad menar vi när vi säger utmattningssyndrom och stressrelaterade sjukdomar? Det Arbetsmiljöverket använder avseende ohälsosam arbetsbelastning tycker jag är ganska bra. Det är när kraven i arbetet mer än tillfälligt överskrider de resurser som finns att tillgå och när belastningen leder till ohälsa. Det tycker jag är en klok och sund sak.

När det handlar om att byta arbete har vi moderater föreslagit en sorts omställningsstöd för detta. Ibland går det inte att reparera på samma arbetsplats som den där man gick in i väggen, om vi ska vara helt ärliga. Då måste man våga gå vidare och gå över till en annan arbetsgivare.

Jag tycker ibland att vi fokuserar väldigt mycket på ohälsosamma arbetsplatser. Men vad är kriteriet för en hälsosam arbetsplats? Vad är det vi ska sträva efter för att ingen ska behöva bli utbränd? Det kanske är det vi skulle ha med i den där debatten som vi funderar på!

Jag har som sagt talat med många kvinnor, och jag vill ta upp ett exempel från offentlig sektor. Det handlar om en mellanchefer med 70 anställda under sig, som dessutom ska ha ansvar för all daglig verksamhet.

Hon sa till mig: Det man har tagit bort i kommuner och landsting är kringresurserna. Jag som chef måste åtgärda när it-systemet brakar ihop, jag ska dokumentera, jag ska boka tider och jag ska göra allt det där, ni vet. Men högre upp i hierarkin, om man är en högre chef, finns ofta de här resurserna kvar.

Prot. 2015/16:3
17 september

Jag tror att det är viktigt för oss politiker som är verksamma också lokalt och regionalt att tänka på detta. Man ska inte ta bort det här så fort det börjar tryta med pengarna och resurserna. Det är så enkelt att stryka ett streck över assistenten eller medarbetaren till mellancheften. Jag tror att det är en varningssignal.

Jag läste att EU:s arbetsmiljöbyrå precis nyligen har kommit med en rapport om psykosocial arbetsmiljö. Sverige och Finland ligger i en ohälsosam topp avseende psykisk ohälsa medan andra länder ligger lägre. Det kan man också fundera på.

Anf. 143 PHIA ANDERSSON (S):

Herr talman! Vi är verkligen överens om att vi vill göra någonting bra och förändra situationen. Det är jag alldeles övertygad om att vi kan göra tillsammans, för vi har mycket kunskap.

Jag tycker att Lotta Finstorp sammanfattar alla de arbetsplatsbesök som jag har ägnat mig åt i sommar. Jag har verkligen försökt att vara ute så mycket som möjligt och tala med personal för att ta reda på vad det är de upplever som stress. Din sammanfattning – höga krav, bristande stöd och inget inflytande – är precis vad det handlar om. Det är precis där vi måste gå in och åtgärda. Om man efterfrågar åtgärder tror jag att vi med den kunskap vi har ser det ganska klart.

Jag ser att de små enheter som vi har byggt upp för att ha små gruppboenden i äldreomsorg och så vidare inte skapar förutsättningar för några få personer att få ihop ett bra schema. Man börjar i stället tumma på arbetsmiljön. Man börjar med delade turer mitt i veckan för att få en ledig helg med familjen eftersom vi har så små enheter. Jag tror att det finns många olika delar där vi skulle kunna öka inflytandet för personal. Då skulle de säkert också få ett större välbefinnande på sin arbetsplats.

Anf. 144 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack så mycket för kloka inspel! Nu känns de fyra minuter som jag har som talartid mycket korta. Jag ska också försöka adressera några av de frågor som Lotta Finstorp ställde i sitt första inlägg: Vad kan vi nu göra?

Låt mig även lite grann beröra det som Phia Andersson var inne på här på slutet. Jag är helt övertygad om att vi har väldigt mycket kunskap om denna problematik. Jag vet att Sveriges Kommuner och Landsting har mycket kunskap om denna problematik och att det ser ut som det gör. Det handlar om att se till att omsätta denna kunskap i åtgärder för att skapa anständiga arbetsmiljöer även i de kvinnodominerade delarna ute i Sveriges kommuner och landsting.

Sedan behöver vi mer forskning och mer kunskap om till exempel det som vi diskuterar här i dag – emotionell belastning. Hur mycket sådant klarar man i sitt arbete när man jobbar 40 timmar i veckan och ska hålla ett helt arbetsliv och kanske jobba ännu längre?

Jag inser att det finns områden där vi behöver mer kunskap, men vi vet ganska mycket när det handlar om krav och kontroll. Det handlar om det utmärkta exempel som Lotta Finstorp tog upp och som många kvinnor som jobbar i denna position beskriver: det bristande administrativa stödet. Det är inte bara det att denna kvinna har 70 medarbetare som hon dagligen ska arbetsleda. Hon ska också hålla utvecklings- och lönesamtal med 70

medarbetare och veta vad de presterar i sitt arbete och vad hon behöver göra som arbetsledare för att se till att de utvecklas, mår bra på sin arbetsplats och kan prestera. Jag tror att vi alla inser att man knappt ens själv skulle komma ihåg namnen på alla.

Jag vill adressera bland annat det som ni lyfter upp om möjligheten till omställning när man inte orkar komma tillbaka till sin arbetsplats igen. Detta är en av de frågor som jag specifikt har lyft med arbetsmarknadens parter i de partssamtal som jag har haft under våren. Det handlar om vilka möjligheter som finns när man på grund av ohälsa av en eller annan anledning inte kan vara kvar på sin arbetsplats.

Jag menar att arbetsmarknadens parter i dag är oerhört duktiga på omställning när det gäller omställning på grund av arbetsbrist. De är fantastiskt duktiga! Trygghetsfonden, som är en av de partsägda fonderna, lyckas ställa om 80 procent av dem som ianspråktar deras tjänster på grund av arbetsbrist till nya arbeten. Jag vet också att det i de dialoger som finns mellan en del av parterna på arbetsmarknaden finns tankar på hur man skulle kunna utveckla detta för att ta hänsyn till och utnyttja denna kunskap, denna kompetens och dessa nätverk även vid ohälsa. Jag håller med om att det behövs; det tror jag verkligen.

Även TCO har lyft upp detta, och jag vet att också Svenskt Näringsliv har varit positivt till en sådan utveckling. Däremot är man inte lika långt framme på Sveriges Kommuner och Landsting när det gäller denna diskussion, vilket vi kanske kan ta med oss politiskt på lite olika sätt. Man har sedan ett par år tillbaka som sista del på arbetsmarknaden tecknat ett omställningsavtal, men det hanterar bara arbetsbrist än så länge. Jag ser att det finns möjligheter där.

Jag skulle också vilja komma tillbaka till det här med läkarintygen som Lotta Finstorp lyfte upp. Även många arbetsgivarföreträdare lyfter detta med mig och säger: För att vi ska kunna göra ett bra jobb som arbetsgivare måste läkarintygen utgöra en grund att stå på så att vi ska kunna vidta rätt åtgärder.

Där finns det brister i dag. Jag håller med om det, och vi kommer att gå vidare med detta.

Anf. 145 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack för en väldigt bra debatt i ett oerhört viktigt ämne! Det är precis som ministern säger: Vi ser bristerna, men lösningarna finns på olika nivåer. De stora arbetsgivarna på lokal och regional nivå måste gå till botten med sin del i det, och regeringen och vi som finns i den här kammaren måste också se hur vi ska jobba från vår nivå.

Jag tänkte koppla på där ministern avslutade. Vi har från moderat håll lyft fram att man till exempel borde sänka kravet på aktiekapital så att kvinnor lättare ska kunna starta eget. En del känner kanske att nej, det här går inte längre och vill kanske bli kombinatörer som har kvar sin anställning men samtidigt jobbar med någonting annat i ett eget företag. Vi har också föreslagit att tjänstledigheten ska förlängas från sex månader till minst ett år för att man ska våga prova på att arbeta någon annanstans.

Jag vill också lyfta fram ytterligare en aspekt helt snabbt. Det är en jättebra sak att man kan gå ned i arbetstid till 75 procent medan barnen är små. Men många kvinnor vittnar också om att man då förväntas utföra 100 procents arbete på sin arbetstid på 75 procent. Det är nämligen ingen som

gör jobbet på de 25 procenten som man i stället är hemma med barnen, och det är det ju ofta kvinnor som är. Det här kan också leda till en inre stress som ger en psykisk ohälsa.

Detta är också någonting för arbetsgivarna, kanske framför allt i offentlig sektor. Arbetsgivaren måste verkligen se till att man avlastas de 25 procenten så att det inte blir en jättetung sak att hantera. Jag skulle vilja att ministern ordade någonting kring detta.

Anf. 146 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack för en bra debatt! Det är spännande förslag, och jag tror att vi alla är väldigt medvetna om att möjligheten att ställa om under arbetslivet ökar i takt med att arbetsmarknaden förändras. Vi måste naturligtvis också rigga våra system, både politiskt och på andra sätt, för att skapa möjligheter för människor att under trygghet våga prova annat och ställa om under arbetslivet. Detta tror jag verkligen kommer att vara en av de stora frågorna framåt, och det kommer också att vara oerhört viktigt för att man ska orka arbeta ett helt arbetsliv och dessutom ha sin hälsa kvar.

Om man tittar på just arbetsmiljöinsatser för kvinnor i offentlig sektor kan man konstatera att vi har haft ganska få verktyg. Jag tror att det kommer en föreskrift från Arbetsmiljöverket inom en inte alltför lång tid som kommer att stödja ett arbete i den offentliga sektorn som just handlar om att jobba mer systematiskt även med den psykiska eller psykosociala arbetsmiljön ute på arbetsplatserna.

Det tror jag är bra, och förhoppningsvis kan det göra att man även systematiserar uppföljningen av just psykosocial arbetsmiljö och emotionell belastning i kvinnodominerade yrken.

Jag aviserade inledningsvis i mitt svar i dag att vi har för avsikt att komma tillbaka med ett brett åtgärdspaket. Jag tycker ändå att det är skönt att vi i den här debatten i dag är flera som säger och förstår att det här är komplext, att det handlar om resurser och hur hälso- och sjukvård fungerar när det handlar om psykisk ohälsa. Det handlar om hur arbetsgivarens förutsättningar att kunna hantera ohälsan tidigt ser ut, och det handlar om Försäkringskassans möjligheter att på ett bra sätt handlägga och göra de prövningar som man behöver göra och också förutsättningar för att kunna ta de kontakter som behövs för att stötta människor tillbaka till arbetsmarknaden igen.

Det är alltså flera olika saker som vi behöver göra, och jag ser fram emot att komma tillbaka.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 18 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Proposition

2015/16:17 Internationella skolor

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 september

2014/15:765 Den turkiska regeringens agerande
av *Jabar Amin* (MP)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 16 september

2015/16:1 Ofinansierade skattehöjningar
av *Finn Bengtsson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2015/16:2 Dubbelbeskattning vid pensionssparande
av *Mats Persson* (FP)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2015/16:3 Svensk finansiering av brasilianska vapen
av *Allan Widman* (FP)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 september

2014/15:789 Införandet av skärpta gränskontroller
av *Sten Bergheden* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 16 september

2015/16:1 Utredning av regelverk för välfärdstjänster
av *Jonas Jacobsson Gjörtlér* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)
2015/16:2 Småskalig vattenkraft
av *Patrik Björck* (S)
till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)
2015/16:3 Missbruket av ersättningssystemen bland oseriösa företag
av *Mats Persson* (FP)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 21 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 15 september

**2014/15:775 Konsekvenser för vapenhandlarna av långa
handläggningstider**

av *Sten Bergheden* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

§ 22 Kammaren åtskildes kl. 16.54.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.51,
av tredje vice talmannen därefter till och med § 15 anf. 127 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Avsigelser	1
§ 2 Anmälan om ersättare	1
§ 3 Anmälan om ersättare för statsråd	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövning	2
§ 6 Anmälan om faktagpromemoria	2
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:547 om ungdomsgaranti utan effekt	2
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	2
Anf. 2 TINA GHASEMI (M)	4
Anf. 3 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	5
Anf. 4 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	6
Anf. 5 TINA GHASEMI (M)	7
Anf. 6 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	7
Anf. 7 PATRIK BJÖRCK (S)	8
Anf. 8 EVA-LENA JANSSON (S)	9
Anf. 9 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	9
Anf. 10 TINA GHASEMI (M)	10
Anf. 11 PATRIK BJÖRCK (S)	11
Anf. 12 EVA-LENA JANSSON (S)	11
Anf. 13 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	11
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:752 om överenskommelse om minimimått på havskräfta	12
Anf. 14 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	12
Anf. 15 LARS TYSKLIND (FP)	13
Anf. 16 JAN-OLOF LARSSON (S)	14
Anf. 17 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	15
Anf. 18 LARS TYSKLIND (FP)	16
Anf. 19 JAN-OLOF LARSSON (S)	16
Anf. 20 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	17
Anf. 21 LARS TYSKLIND (FP)	17
Anf. 22 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	17
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:753 om levande kust och skärgård	18
Anf. 23 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	18
Anf. 24 LARS TYSKLIND (FP)	18
Anf. 25 JAN-OLOF LARSSON (S)	19

Anf. 26 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	20
Anf. 27 LARS TYSKLIND (FP).....	21
Anf. 28 JAN-OLOF LARSSON (S).....	22
Anf. 29 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	22
Anf. 30 LARS TYSKLIND (FP).....	23
Anf. 31 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	23
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:762 om våldsdåden i	
Malmö	23
Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
Anf. 33 MARIE GRANLUND (S).....	24
Anf. 34 HILLEVI LARSSON (S).....	25
Anf. 35 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	26
Anf. 36 MARIE GRANLUND (S).....	27
Anf. 37 HILLEVI LARSSON (S).....	28
Anf. 38 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	28
Anf. 39 MARIE GRANLUND (S).....	29
Anf. 40 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	29
Ajournering	30
Återupptagna förhandlingar	30
§ 12 Frågestund	30
Anf. 41 TREDJE VICE TALMANNEN	30
<i>Ryskt uttalande om svensk säkerhetspolitik</i>	<i>30</i>
Anf. 42 HANS WALLMARK (M)	30
Anf. 43 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	30
Anf. 44 HANS WALLMARK (M)	31
Anf. 45 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	31
<i>Hjälpen till syriska flyktingar</i>	<i>31</i>
Anf. 46 BJÖRN SÖDER (SD)	31
Anf. 47 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	32
Anf. 48 BJÖRN SÖDER (SD)	32
Anf. 49 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	32
<i>Vinstuttag från SJ</i>	<i>33</i>
Anf. 50 ANNIKA QARLSSON (C).....	33
Anf. 51 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	33
Anf. 52 ANNIKA QARLSSON (C).....	34
Anf. 53 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	34
<i>Situationen i Syrien</i>	<i>34</i>
Anf. 54 HILLEVI LARSSON (S).....	34
Anf. 55 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	35
Anf. 56 HILLEVI LARSSON (S).....	35
Anf. 57 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	35

<i>Kvaliteten på lärarutbildningen</i>	35
Anf. 58 BETTY MALMBERG (M)	35
Anf. 59 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	36
Anf. 60 BETTY MALMBERG (M)	36
Anf. 61 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	36
<i>Ungerns agerande i flyktingfrågan</i>	37
Anf. 62 BIRGITTA OHLSSON (FP)	37
Anf. 63 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	37
Anf. 64 BIRGITTA OHLSSON (FP)	38
Anf. 65 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	38
<i>Den politiska utvecklingen i Turkiet</i>	38
Anf. 66 MAGDA RASMUSSEN (MP)	38
Anf. 67 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	38
Anf. 68 MAGDA RASMUSSEN (MP)	39
Anf. 69 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	39
<i>Avdragsrätten för gåvor till den ideella sektorn</i>	39
Anf. 70 EMMA HENRIKSSON (KD)	39
Anf. 71 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	40
Anf. 72 EMMA HENRIKSSON (KD)	40
Anf. 73 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	40
<i>Det fria skolvalet</i>	41
Anf. 74 IDA DROUGGE (M)	41
Anf. 75 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	41
Anf. 76 IDA DROUGGE (M)	42
Anf. 77 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	42
<i>Boverkets rapport om bostäder till nyanlända</i>	42
Anf. 78 ROGER HEDLUND (SD)	42
Anf. 79 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	43
Anf. 80 ROGER HEDLUND (SD)	43
Anf. 81 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	43
<i>Åtgärder för en jämställd familjepolitik</i>	43
Anf. 82 KERSTIN NILSSON (S)	43
Anf. 83 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	43
Anf. 84 KERSTIN NILSSON (S)	44
Anf. 85 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	44
<i>FN:s säkerhetsråd och Syrienkrisen</i>	44
Anf. 86 SOTIRIS DELIS (M)	44
Anf. 87 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	45

Anf. 88 SOTIRIS DELIS (M)	45
Anf. 89 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	45
<i>Slopandet av jämställdhetsbonusen</i>	45
Anf. 90 SOLVEIG ZANDER (C)	45
Anf. 91 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	46
Anf. 92 SOLVEIG ZANDER (C)	46
Anf. 93 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	46
<i>Den regionala indelningen</i>	46
Anf. 94 HANS EKSTRÖM (S)	46
Anf. 95 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	47
Anf. 96 HANS EKSTRÖM (S)	47
Anf. 97 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	47
<i>Vinstuttag från SJ</i>	48
Anf. 98 CARL-OSKAR BOHLIN (M)	48
Anf. 99 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	48
Anf. 100 CARL-OSKAR BOHLIN (M)	48
Anf. 101 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)	49
Anf. 102 TREDJE VICE TALMANNEN	49
§ 13 Svar på interpellationerna 2014/15:694 och 695 om antalet flygplatser i Stockholm	49
Anf. 103 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	49
Anf. 104 EDWARD RIEDL (M)	50
Anf. 105 LARS TYSKLIND (FP)	51
Anf. 106 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	52
Anf. 107 EDWARD RIEDL (M)	53
Anf. 108 LARS TYSKLIND (FP)	54
Anf. 109 TERES LINDBERG (S)	54
Anf. 110 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	55
Anf. 111 EDWARD RIEDL (M)	56
Anf. 112 TERES LINDBERG (S)	56
Anf. 113 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	57
§ 14 Svar på interpellation 2014/15:696 om nivån på myndighetsavgiften för flyget	57
Anf. 114 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	57
Anf. 115 EDWARD RIEDL (M)	58
Anf. 116 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	58
Anf. 117 EDWARD RIEDL (M)	59
Anf. 118 PIA NILSSON (S)	59
Anf. 119 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	60
Anf. 120 EDWARD RIEDL (M)	61
Anf. 121 PIA NILSSON (S)	61
Anf. 122 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	61
§ 15 Svar på interpellation 2014/15:754 om finansiering av Sjöfartsverkets räddningsinsatser	62

Anf. 123 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	62
Anf. 124 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	62
Anf. 125 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	63
Anf. 126 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	63
Anf. 127 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	64
Anf. 128 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	64
Anf. 129 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	65
§ 16 Svar på interpellation 2014/15:730 om minskningen av antalet anmälningar och prövningar av arbetsskador	65
Anf. 130 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	65
Anf. 131 LOTTA FINSTORP (M).....	66
Anf. 132 EVA-LENA JANSSON (S)	67
Anf. 133 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	68
Anf. 134 LOTTA FINSTORP (M).....	68
Anf. 135 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	69
Anf. 136 LOTTA FINSTORP (M).....	70
Anf. 137 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	70
§ 17 Svar på interpellation 2014/15:731 om psykisk ohälsa och sjukskrivningar inom kontaktyrken	70
Anf. 138 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	70
Anf. 139 LOTTA FINSTORP (M).....	71
Anf. 140 PHIA ANDERSSON (S).....	72
Anf. 141 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	73
Anf. 142 LOTTA FINSTORP (M).....	74
Anf. 143 PHIA ANDERSSON (S).....	75
Anf. 144 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	75
Anf. 145 LOTTA FINSTORP (M).....	76
Anf. 146 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	77
§ 18 Bordläggning	77
§ 19 Anmälan om interpellationer	78
§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar	78
§ 21 Anmälan om skriftligt svar på fråga	79
§ 22 Kammaren åtskildes kl. 16.54.	79

Tryck: Elanders, Vällingby 2015